

บทที่ 3

กลุ่มตะวะฮุดับลิฆกับแนวคิดซูฟีที่สำคัญ

ความหมายของคำว่า “ตะวะฮุดับลิฆ”

เพื่อจะได้เรียนรู้หลักการต่าง ๆ ของกลุ่มตะวะฮุดับลิฆที่ปฏิบัติกันอยู่ เช่น การเชิญชวนประชาชาติสู่ศีลธรรม การห้ามปรามมิให้กระทำความชั่วร้ายจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเข้าใจ ความหมายที่แท้จริงของ “ตะวะฮุดับลิฆ” เสียก่อนว่าคืออะไร กำเนิดและพัฒนาการอย่างไร

คำว่า “ตะวะฮุดับลิฆ” เป็นคำผสมระหว่างคำอาหรับสองคำคือคำว่า “ตะวะฮู” และ “ดับลิฆ”

1. คำว่า “ตะวะฮู”

นักวิชาการได้ให้คำนิยามของคำว่า “ตะวะฮู” ดังนี้

1. เชิงภาษาศาสตร์

อัลมุนจิด (al-Munjid, 1978 : 441) คำว่า “ตะวะฮู” มาจากคำ (دعا) หมายถึง การอ้อนวอนเพื่อขมนุมนเชิญชวน

อิบรอฮีม มุสฏอฟา (1990 : 286) : ตะวะฮู หมายถึง การขอ การส่งเสริม การขอร้อง และการเร่งเร้า

2. เชิงวิชาการ

อับดุลการิม ไชดาน (Abdulkarim Zaidan, 1987 : 5) อาจารย์แผนกศาสนา สาขาวรรณคดี มหาวิทยาลัยแบกแดด ประเทศอิรัก กล่าวว่า “ตะวะฮู” หมายถึงการเชิญชวนสู่พระองค์อัลลอฮ์ ซึ่งพระองค์ทรงตรัสไว้ในอัลกุรอานบทซุฟ อายะฮ์ที่ 108 ว่า

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي ۖ وَسُبْحٰنَ

اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾

ความว่า: *จงประกาศเถิด “นี่แหละคือ แนวทางของฉัน ฉันและผู้ประพฤติตามฉันทำการชักชวนสู่อัลลอฮ์โดยหลักฐานอันประจักษ์แจ้งและทรงบริสุทธิ์ยิ่งนักและฉันหาใช่เป็นผู้หนึ่งจากบรรดาพวก*

ตั้งภาคีใหม่ และการเชิญชวนสู่พระองค์อัลลอฮ์นั้นหมายถึงการเชิญชวนสู่ศาสนาของท่านคือศาสนาอิสลาม

3. เชิงปฏิบัติการของกลุ่มอะฮ์ลุลฮัจญ์

อับดุลศอมัด (‘Abd al-Samad, 1988 : 1) ได้ให้คำนิยามของคำว่า “อะฮ์ลุลฮัจญ์” ซึ่งเป็นคำนิยามที่ท่านได้แปลความหมายมาจากอับดุลการิม ไชดาน ว่า “อะฮ์ลุลฮัจญ์” หมายถึงการเชิญชวนมวลมนุษย์สู่พระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮ์วะตะอะลา) ซึ่งพระองค์ทรงตรัสไว้ในอัลกุรอานบทซุฟฟายะฮ์ที่ 108 ว่า

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي ۖ وَسُبْحٰنَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾

ความว่า : **จงประกาศเถิด “นี่แหละคือ แนวทางของฉัน ฉันและผู้ประพฤติตามฉันทำการชักชวนสู่อัลลอฮ์โดยหลักฐานอันประจักษ์แจ้งและทรงบริสุทธิ์ยิ่งนักและฉันไม่ใช่ผู้หนึ่งจากบรรดาพวกตั้งภาคีใหม่”**

ดร.โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์ (ม.ป.ป. : 3) อามีรขณะเดินทางของอะฮ์ลุลฮัจญ์ ณ ศูนย์มรกตยะลา ได้กล่าวว่า “อะฮ์ลุลฮัจญ์” คือการชี้ชวนให้มนุษย์ไปสู่หนทางที่ปลอดภัย ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า (วันอาคีเราะฮ์) ด้วยการสร้างศรัทธา (อิหม่าน) ต่อเอกภาพ (เตาฮีด) ของเอกองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮ์วะตะอะลา) ละเว้นการตั้งภาคี (ชีริก) ต่อเอกองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮ์วะตะอะลา) ปฏิบัติศาสนกิจ (อิบาดะฮ์) ตาม “ซุนนะฮ์” ของท่านนบีมุฮัมมัด (คือลัทธิอะลวะฮ์ชะฮ์ดี) ละเว้นการปฏิบัติชั่วอันไม่ไ้หนทางชีวิตของท่านนบี (คือลัทธิอะลวะฮ์ชะฮ์ดี)

2. คำว่า “ตับลิฆ”

นักวิชาการได้นิยามคำว่า “ตับลิฆ” ดังนี้

1. เชิงภาษาศาสตร์

อัลมุนัจิด (1978 : 441) คำว่า “ตับลิฆ” มาจากคำ (بَلَّغَ) หมายถึง การประกาศ การชี้แจง การเตือน

มัจมะอิลลุมอูลละเราะบียะฮ์ (1992 : 61) “ตับลิฆ” หมายถึง สิ่งที่ทำให้ถึงจุดมุ่งหมาย

2. เชิงวิชาการ

อิบรอฮีม มุสฏอฟา (1990 : 70) กล่าวว่า “ตบลิฆ” หมายถึงการเผยแพร่สารและอื่นๆ
 มัจมะฮออัลลุมอฮูอัลอะเราะบียะฮุ (1992 : 61) “ตบลิฆ” หมายถึงแถลงการณ์ที่ประกาศใน
 สารและอื่นๆ

3. เชิงปฏิบัติการของกลุ่มสาระตบลิฆ

อับดุลศอมัด (1988 : 1-2) กล่าวว่า “ตบลิฆ” หมายถึง การเผยแพร่สารของอัลลอฮ์ซึ่งที่
 อัลลอฮ์ตรัสไว้ในอัลกุรอานบทอัลมาอิดะฮุ อายะฮ์ที่ 67 ว่า

﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ
 رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾

ความว่า : *โอ้ศาสนทูต! เจ้าจงเผยแพร่ (บทบัญญัติ) ที่ถูกให้ลงมาซึ่งเจ้าจากองค์อภิบาลของเจ้า และ
 หากเจ้าไม่ทำ (การเผยแพร่บทบัญญัติทั้งหมดออกไปสู่มวลชน) แน่อนเจ้าก็ยังไม่ได้เผยแพร่สาร
 ธรรมของพระเจ้าเลย (เพราะการไม่เผยแพร่บางส่วนก็ เท่ากับไม่เผยแพร่ทั้งหมดนั่นเอง) และ
 อัลลอฮ์ทรงพิทักษ์จากเจ้า (ความชั่วร้ายของ) มวลมนุษย์ แท้จริงอัลลอฮ์ไม่ทรงชี้หน้ากลุ่มชนที่
 เหนรคุณ*

คะวะฮุและตบลิฆเป็นคุณลักษณะและหน้าที่ของบรรดาศาสนทูตทั้งหลายซึ่งพระองค์
 อัลลอฮ์ทรงตรัสไว้ในบทอัลอัซฮาบ อายะฮ์ที่ 45- 46 ว่า

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾ وَدَاعِيًا إِلَى
 اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾﴾

ความว่า : *โอ้ผู้เป็นศาสดา แท้จริงเราได้แต่งตั้งเจ้าเป็นศาสนทูตเพื่อเป็นพยาน (แก่มวลประชาชาติ)
 และเป็นผู้แจ้งข่าวประเสริฐ อีกทั้งเป็นผู้ตักเตือนและ (ได้รับการแต่งตั้งมา) เพื่อเป็นผู้เชิญชวน
 (ประชาชาติ) สู่ (แนวทางของ) อัลลอฮ์ โดยอนุมัติของพระองค์ และเพื่อเป็นดวงประทีปอันส่อง
 ชั่วกาล*

ปัจจุบันคำว่า “คะวะฮุตบลิฆ” นั้น น้อยคนนักที่ไม่รู้จัก ไม่เคยสัมผัส คำๆนี้เป็นคำที่ท่าน
 เมาลานา อิลยาส ใช้ปลุกสำนึกผู้คนให้ยอมรับการดำรงอยู่ของพระเจ้า เรียกเรื่องมนุษย์ให้
 ยำเกรงพระเจ้าเป็นเจ้าและการฟื้นฟูซุนนะฮุ (หนทางชีวิต) ของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (คือลอัลลอฮ์อะ

ลัทธิอะซาลัม) ศาสนทูตท่านสุดท้ายโดยการนำแบบอย่างของท่านมาเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิต ด้วยการยึดมั่นกับหลักหกประการ กฎข้อปฏิบัติและวินัยดังนี้

1. หลักหกประการ
 - 1.1 มั่นใจในคำปฏิญาณตน
 - 1.2 ละหมาดที่มีสมาธิและนอบน้อม
 - 1.3 ความรู้และการรำลึกถึงอัลลอฮ์
 - 1.4 ให้เกียรติและช่วยเหลือพี่น้องมุสลิม
 - 1.5 บริสุทธิ์ใจ
 - 1.6 เสียสละในหนทางของอัลลอฮ์
2. กฎข้อปฏิบัติและวินัย
 - 2.1 สิ่งประการที่ควรกระทำให้มาก
 - 2.1.1 การชี้ชวน
 - 2.1.2 การเรียนการสอน
 - 2.1.3 การซิกิริและอิบาดะฮ์ (ปฏิบัติศาสนกิจ)
 - 2.1.4 การบริการ
 - 2.2 สิ่งประการที่ควรระวัง
 - 2.2.1 ให้เชื่อฟังหัวหน้า
 - 2.2.2 มุ่งกิจกรรมส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
 - 2.2.3 อดทน อดกลั้น
 - 2.2.4 ระวังเกียรติของมัสยิด
 - 2.3 สิ่งประการที่ควรลด
 - 2.3.1 เวลาสำหรับรับประทานและดื่ม
 - 2.3.2 เวลานอน
 - 2.3.3 การพุดจาในเรื่องของโลก
 - 2.3.4 การออกจากมัสยิด
 - 2.4 สิ่งประการที่ควรละเว้น
 - 2.4.1 การหวังจากผู้อื่นนอกจากอัลลอฮ์
 - 2.4.2 การขอกจากผู้อื่นนอกจากอัลลอฮ์
 - 2.4.3 การสุรุษุร้ายและเหลือเฟือ

- 2.4.4 การใช้ของผู้อื่นโดยมิได้รับอนุญาต
- 2.5 สิ่ประการที่ห้ามเกี่ยวข้อง
 - 2.5.1 เรื่องข้อขัดแย้งทางศาสนา
 - 2.5.2 เรื่องการเมืองในและต่างประเทศ
 - 2.5.3 เรื่องฐานะและตำแหน่ง
 - 2.5.4 เรื่องการขอปรึกษาและการกระทำที่เสียเกียรติทางสังคม

กำเนิดและพัฒนาการ

1. สภาพสังคม

ความปั่นป่วนของแนวคิดและการปฏิวัติจิตวิญญาณในเขตตะวันออกเป็นเอกลักษณ์ของคริสต์ศักราชที่ 19 โดยเฉพาะในประเทศอินเดีย ซึ่งมีความขัดแย้งระหว่างสองอารยธรรม คือ อารยธรรมตะวันตกและตะวันออก สองวัฒนธรรมใหม่และเก่า และสองศาสนาคืออิสลามและคริสเตียนเป็นความขัดแย้งที่รุนแรงและชัดเจน

ความล้มเหลวจากการปฏิวัติอินเดียอันยิ่งใหญ่ทำให้อาณาจักรโมกุล¹สลายตัวในปี ค.ศ. 1857 อำนาจของมุสลิมอินเดียได้ร่วงโรย ความรุ่งโรจน์ของอิสลามในอินเดียได้เริ่มกลายเป็นเรื่องอดีต ดินแดนอินเดียอันเคยรุ่งเรืองของโลกอิสลามได้ตกอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองตามระบบใหม่ของอังกฤษซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจจากตะวันตกที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเทคนิคและมีแนวคิดตรงกันข้ามกับประเทศอินเดีย ก็เป็นเรื่องธรรมดาที่ชาวมุสลิมอินเดียจะต้องมีจุดยืนที่แตกต่างกันและแตกออกเป็นกลุ่มย่อยดังนี้

1. กลุ่มปกป้องอารยธรรมตะวันออก ซึ่งเป็นกลุ่มผู้นำทางศาสนาภายใต้การแนะนำของอูลละมาอู กลุ่มนี้ได้ต่อต้านประเทศมหาอำนาจจากตะวันตกด้วยการสร้างโรงเรียนโดยสอนแบบอย่างอาหรับ เช่น โรงเรียนดาร์ุลอุลุมแห่งคิวนาน ซึ่งเป็นสถาบันปฏิรูปศาสนศาสตร์ที่ยึดมั่นในตอริ

¹ สถาปนาขึ้นในปี ฮ.ศ.932/ค.ศ.1526 โดย มุฮัมมัด บุตร อุมีร์ บาบัวร์ (Muhammad bin 'Umar Babur ฮ.ศ.887 — 936/ค.ศ.1482—1530) ชาวเตอร์ก ซึ่งถูกขับไล่จากบ้านเกิดเมืองนอนในเตอร์กิสถาน มาตั้งอาณาจักรอยู่ที่คาบูล บาบัวร์มีบรรพบุรุษที่สืบเชื้อสายมาจากเจงกิสข่าน นักรบผู้ยิ่งใหญ่ชาวมองโกล ตระกูลของبابัวร์จึงมีชื่อว่า โมกุล (Moghul) ซึ่งมาจากคำว่ามองโกล (Mongol) (สุภัทรา วรณพิน, 2532 : 14)

เกาะสุซิชติยะสุ สุซัรวัรติยะสุ นักชบันติยะสุและกอดิริยะสุ สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 15 มุฮัรอม ฮ.ศ. 1283/30 เดือนพฤษภาคม ค.ศ.1866 เพื่อที่อนุรักษ์ความสำนึกและวิถีชีวิตแบบอิสลามที่พอจะหลงเหลืออยู่เอาไว้ต่อไปพร้อมกับผลิตนักสอนและนักบรมมุสลิมขึ้นมา

ในบรรดาแนวหน้าของผู้ที่พากเพียรพยายามในกลุ่มนี้มี เมาลานา มุฮัมมัด กอซิม นาโนตี นักซูฟีที่ติดตามร่องรอยของท่าน ซาฮูลียุลลอฮ อัลอะฮฺละวี ซึ่งเมาลานาอะฮฺมัด อัลอะฮฺสัน อัลดิบบานติยะ คิษย์ที่มีชื่อเสียงที่สุดของท่านได้เขียนไว้ว่า “เมาลานา นาโนตี ได้สร้างมัคฺรามา (คือโรงเรียนคารุลอูมแห่งดิบบาน) ขึ้นเพื่อใช้เป็นสถานการศึกษาเท่านั้นหรือ? ตอนที่เริ่มวางอาคารนั้นข้าพเจ้าก็อยู่ที่นั่นด้วย เท่าที่ข้าพเจ้าทราบนั้น ความมุ่งหมายที่สำคัญของมันก็คือเพื่อผลิตคนที่สามารถแก้เผ็ดความล้มเหลวในปี 1857 ขึ้นมา” (อบุลหะซัน อาลี นัจวี, 2526 : 117 –118)

2. กลุ่มที่ยอมรับอารยธรรมตะวันตกเฉพาะสิ่งปลีกย่อยโดยยึดพื้นฐานอิสลามเป็นหลัก ซึ่งอบุลหะซัน อาลี นัจวี (2526 : 121) ได้กล่าวว่า “คณะผู้ก่อตั้งนวัตมูลอะมาอฺได้เรียกร้องให้มีการแก้ไขปรับปรุงและขยายหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับอิสลามมันเป็นการเรียกร้องที่ไม่เป็นที่คุ้นเคยเลยในอินเดีย”

กลุ่มนี้ถือว่าอิสลามเป็นศาสนาสากลที่ไม่รู้จักตายและเป็นวิถีชีวิตที่มั่นคงถาวรดังนั้นพวกเขาจึงผลิตระบบความคิดแบบใหม่ๆเพื่อที่จะเชื่อมระหว่างโลกเก่ากับโลกใหม่

3. กลุ่มผู้สนับสนุนอารยธรรมตะวันตก ซึ่งเป็นกลุ่มที่หลงใหลในความมหัศจรรย์ของศาสตร์ธรรมชาติ และอารยธรรมตะวันตกที่มีการพัฒนาแล้ว และพร้อมที่จะเปลี่ยนจากชีวิตสู่ความเจริญตามแบบฉบับของชาวตะวันตก ดังที่ ศิดดีค ฟาฏิล (2525 : 14) ได้กล่าวว่า “การที่ตะวันตกสามารถทำลายอาณาจักรอันใหญ่โตได้ ทำให้พวกเขาได้เคลื่อนไหวด้านการกระทำให้ทันสมัยแบบตะวันตก ทั้งด้านเทคนิคและแนวคิด” กลุ่มนี้ได้พยายามดึงชาวมุสลิมให้ยอมรับอำนาจตะวันตกและปรับตนเพื่อก้าวใหม่ในทางของอิสลาม โดยชี้ให้เห็นว่าการไม่ยอมรับสิ่งใหม่และไม่ยอมรับการศึกษานั้นจะเป็นสิ่งที่ทำให้สังคมอิสลามด้อยลงทุกๆด้านในที่สุดแนวคิดนี้ได้ถูกชาวอิสลามที่เคร่ง ครัดต่อต้านและประณาม แต่ชาวอินเดียรุ่นใหม่ได้ให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง ด้วยการต่อสู้ของท่านเซอร์ สัยยิด อะฮฺมัด ข่าน¹ โรงเรียนสำหรับมุสลิมได้เปิดขึ้นที่เมืองอลิการ์ส (Aligarh) ชาว

¹ เกิดเมื่อปี 1817 จากครอบครัวชนชั้นสูง ได้รับการศึกษาเบื้องต้นตามประเพณี หลังจากบิดาเสียชีวิต เขาได้ทำงานกับบริษัทอินเดียตะวันออก ได้รับการเลื่อนตำแหน่งจนได้เป็นผู้พิพากษา ขณะเดียวกัน เขาก็ได้ศึกษาวิชาต่างๆ และมีผลงานด้านประวัติศาสตร์ โดยเขียนหนังสือชื่อ อัธซาลุล สอนดิก (Athsalul-Sandid) ในปี 1847 เมื่อเกิดการกบฏในปี 1857 เขาพยายามหลีกเลี่ยงจากเหตุการณ์นี้ เขามีความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นกับอังกฤษ มีท่าทีโอน

มุสลิมในอินเดียได้เริ่มยอมเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาสมัยใหม่ ทำให้เขาได้เข้าทำงานในตำแหน่งงานที่ดีขึ้นทั้งในงานรัฐบาลและเอกชน ในที่สุดชาวมุสลิมเริ่มแสดงออกในทางการเมือง ในปี ค.ศ. 1906 ได้ตั้งพรรคการเมืองมุสลิมลีกส์ (Muslim Leagues) ซึ่งกลายเป็นพรรคการเมืองของชาวมุสลิมในอินเดียคู่กับพรรคคองเกรส (Congress) ของฮินดู แต่การประกาศใช้พระราชบัญญัติที่เรียกว่า Rowlatt Acts ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ห้ามพรรคการเมืองและได้ให้อำนาจรัฐให้จับกุมคุมขังบุคคลผู้ทำงานให้กับพรรคการเมืองโดยไม่ต้องไต่สวน บุคคลสำคัญของทั้งพรรคมุสลิมลีกส์และพรรค คองเกรสได้ถูกจับขังคุกหมดทุกคน บุคคลสำคัญของพรรคมุสลิมลีกส์มีมุฮัมมัด อลี ยันนะฮ์ (Muhammad 'Ali Jannah) และเซากัต อลี (Shaukat 'Ali) ส่วนบุคคลสำคัญของพรรคคองเกรสคือมหาตมะกานธี (Mahatma Gandhi) (ประจักษ์ ช่วยไต้, 2521 : 338-341)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ชาวมุสลิมในประเทศอินเดียต้องประสบกับความพิศวงและเคราะห์ร้าย พวกเขาต้องทนทุกข์กับอำนาจทางการเมืองและวัฒนธรรมอันรุนแรง นอกจากนี้มหาอำนาจตะวันตกได้ดำเนินการทำลายล้างวัฒนธรรมและอารยธรรมอิสลามในประเทศอินเดีย ด้วยการยุบส่งเสริมกิจกรรมของพวกมิชชันนารีคริสเตียนเป็นทางการอย่างเปิดเผย ดังที่อัลนาดาวิ (al- Nadawi, 1971 : 19-20) ได้อธิบายว่า : ประเทศมหาอำนาจที่มีเกียรติและชื่อเสียงเริ่มดำเนินการกระจายวัฒนธรรมและอารยธรรมด้วยการแผ่กระจายบาดหลวงในประเทศอินเดีย บาดหลวงเหล่านั้นได้ชักชวนชาวอินเดียรับศาสนาคริสต์พร้อมทั้งพยายามเปลี่ยนแปลงหลักการเชื่อมั่นทางศาสนาอิสลามและเปิดช่องว่างในเรื่องการไว้วางใจกับรากฐานหลักการเชื่อมั่นทางศาสนาและปฐมภูมิแห่งบัญญัติศาสนา ชนรุ่นใหม่ที่มิได้รับการศึกษาเกี่ยวกับอิสลาม จึงเป็นเหยื่อของขบวนการเผยแผ่ศาสนาคริสต์ ในเมื่อสถาบันการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการสร้างความปั่นป่วนความคิดและปฏิวัติจิตวิญญาณขบวนการเป็นคริสต์ก็ปรากฏขึ้น คลื่นแห่งการออกนอกศาสนาและสงสัยในหลักการเชื่อมั่นทางศาสนาจึงแรงและเกินขอบเขต การโต้แย้งระหว่างบาดหลวงและอุละมาอะมุสลิมก็เพิ่มขึ้น แต่ชัยชนะเป็นของอุละมาอะ พลังแห่งเหตุผลอิสลามจึงปรากฏ แต่หลังจากนั้นความวิตกกังวลในจิตวิญญาณ ความไม่สงบในความคิดและหลักการเชื่อมั่นทางศาสนาอิสลามก็เกิดขึ้น

ก่อนต่อคริสเตียนและเลื่อมใสในอารยธรรมตะวันตก ได้รับเกียรติอย่างสูงจากอังกฤษจนได้รับบรรดาศักดิ์เซอร์ (sir) และได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของ ไรอัล เอเชียติก ออฟ ลอนดอน (Royal Asiatic of London) ในปี 1869 เขาได้เดินทางไปประเทศอังกฤษ เพื่อดูความยิ่งใหญ่ของอารยธรรมตะวันตก สยิดอะฮ์มัด มีความสนใจอย่างมากต่อระบบการศึกษาสมัยใหม่ จึงก่อตั้งโรงเรียนที่ทันสมัยตามระบบการศึกษาตะวันตกแห่งหนึ่ง โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาใช้ในการสอนในปี 1920 โรงเรียนดังกล่าวถูกยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยมุสลิมอะลีฆาร์ฮ์ (Aligarh Muslim University) เขาเสียชีวิตในปี 1898 (ศิดดีค, 2525 : 14)

ในเมื่อการฝึกขาดระหว่างกลุ่มมุสลิมกว้างขวาง ทุกกลุ่มได้ทำการโต้ตอบอย่างเข้มงวด ความขัดแย้งและทะเลาะวิวาทก็เพิ่มขึ้น อันนำไปสู่การตีกันและพิพาทซึ่งกันและกัน สมรภูมิจั้นแตกหักและทะเลาะวิวาทอย่างรุนแรงอันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความวิตกกังวลในความคิด ลดความศรัทธาและยกย่องศาสนา และลดเกียรติยศและการนับถืออุลามาอู

นอกจากนั้นพวกเขาต้องทนทุกข์กับอำนาจทางเศรษฐกิจของตะวันตกที่มีอิทธิพลอยู่เป็นปฏิกิริยาต่ออารยธรรมของอิสลาม เพราะตั้งอยู่บนพื้นฐานของการกู้ยืมเงินและการค้าดอกเบี้ย ซึ่งเป็นของต้องห้ามตามคัมภีร์อัลกุรอาน

ในเมื่อมหาอำนาจตะวันตกนับถือแนวคิด โลเกียะนิยม (secularism) ที่ละทิ้งศาสนาและมุ่งเน้นในศาสตร์ธรรมชาติและวัตถุนิยม ทำให้มุฮัมมัด อัลบาสีย์ ได้กล่าวหาว่า“สภาพเช่นนี้จะผลักดันให้มีท่าทีที่ไม่ให้ความสำคัญต่อคุณค่าทางจิตใจ (รูฮานียะฮฺ) ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของคำสอนของศาสนาของพระเจ้า” (อังกใน ศิดดิก ฟาคิล, 2525 :15)

ขณะที่สภาพจิตใจอ่อนแอ ความขัดแย้งกับเจตนาของศาสนาจึงเกิดขึ้น แนวคิดของเซอร์ สัยยิด อะฮ์มัด ข่านและกอดียานี¹ เป็นข้อพิสูจน์ที่ชัดเจน ศิดดิก ฟาคิลได้อธิบายถึงแนวคิดของเซอร์ สัยยิด อะฮ์มัด ข่าน (2525 : 17) ว่า “เขาจะพยายามนำอิสลามให้เข้าใกล้แนวความคิดของตะวันตกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่นความเห็นของเขาเกี่ยวกับการมีภรรยาหลายคน (Polygamy) ว่าเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับเจตนาของกฎหมายอิสลาม” และศิดดิก ยังอธิบายถึงแนวคิดของมिरชา ฆุลาม อะฮ์มัด (เสียชีวิตในปี 1908) ผู้ก่อตั้งลัทธิกอดียานี (2525 : 19) ว่า “ผู้ก่อตั้งลัทธินี้คือมिरชา ฆุลาม อะฮ์มัด ผู้ซึ่งอ้างตนว่าเป็นนบี (ศาสดา) และอิหม่ามมะฮ์ดี คำสอนที่สำคัญคือการยกเลิกคำสอนเรื่องการนุฮาศา” เพื่อทำลายขบวนการต่อต้านตะวันตก

จากความเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นในประเทศอินเดีย อันเป็นผลลัพท์ของความก้าวร้าวที่สร้างขึ้นโดยมหาอำนาจอังกฤษ ทำให้ชาวมุสลิมอินเดียขาดจริยธรรม เห็นห่างออกจากศาสนาและไม่ได้สนใจใยดีต่อหลักการอิสลามที่เคยประกอบมาก่อน การละเมิดข้อห้ามของศาสนา การแพร่กระจายของความชั่วช้าและการดูหมิ่นดูแคลนต่อศาสนาได้แพร่หลายและทวีความรุนแรงขึ้น จน

¹ “กอดียานี” มาจากชื่อของสถานที่แห่งหนึ่งชื่อ กอดียาน ในจังหวัดปันจาบ ซึ่งเป็นที่อยู่ของผู้สถาปนาลัทธิกอดียานี คือมिरชา ฆุลามอะฮ์มัด (เสียชีวิตในปี 1908) แนวทางนี้มีกรจดทะเบียนอย่างเป็นทางการในปี 1900 สาณุกษ์ของเขามีอยู่ในปันจาบ อัฟกานิสถานและอิหร่าน วารสารรายเดือนอันเป็นกระบอกเสียงที่สำคัญคือ The Review of Religions และหนังสือที่ฆุลามเขียนเอง คือ Barahinu ‘I-Ahmadiyyah ต่อมาแนวทางนี้ได้แตกออกเป็น 2 พวก กลุ่มใหม่รู้จักกันในนาม “อะฮ์มะดียะฮฺ” หรือกลุ่มลาโฮร์ มี คอวาเยฮฺ กามาลุดดีน (Khawaja Kamaluddin) และเมาลานา มุฮัมมัด อลี (Maulana Muhammad ‘Ali) เป็นผู้นำ

กระทั่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้กลายเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ใช่เป็นเรื่องซ่อนเร้นปิดบังอะไรแม้แต่แต่น้อย (เชค กุลสะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา, ม.ป.ป. : 319-320) สภาพดังกล่าวทำให้เกิดการผสมกลมกลืน ซึ่งกันและกันดังกล่าวของมาโย (Major) ที่ได้กล่าวไว้ในวารสาร Gazetteer ของเขตอัลวาร (al-War) ที่ออกในปี ค.ศ. 1978 ว่า “ชุมชนเมวัตเป็นชาวมุสลิมส่วนใหญ่ แต่รูปเคารพในหมู่บ้านของพวกเขาคือ รูปเคารพของลัทธิฮินดู มีการจัดงานฉลองในวันรื่นเริงของลัทธิฮินดูและพวกเขาจะไม่รู้จักคำว่า ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮฺ (ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺ) และกฎข้อปฏิบัติในการละหมาดเป็นส่วนใหญ่” (อ้างใน al-Nadawi, 1990 : 23)

ส่วนในเขตกรากวาน (Gurgawan) และบางพื้นที่ในเขตอัลวารซึ่งเป็นเขตที่มีโรงเรียนจึงทำให้ระดับการปฏิบัติศาสนาของพวกเขาสูงกว่าสถานที่อื่น ๆ มีความรู้เกี่ยวกับลาอิลาฮะอิลลัลลอฮฺ และกฎข้อปฏิบัติในการละหมาด และมีความประสงค์ที่จะเรียนรู้ในโรงเรียน แต่การแต่งงานและการแต่งกายยังผสมผสานกับวัฒนธรรมฮินดูอยู่ (al-Nadawi, 1990 : 23)

ถึงแม้สถาบันการศึกษามีอยู่มากมายหลายแห่งแต่สถาบันเหล่านั้นไม่สามารถตอบสนองความจำเป็นของกลุ่มชนได้ทั่วถึงและไม่สามารถสั่งสอนเขาเหล่านั้นตามแนวทางอิสลามอย่างเต็มภาคภูมิ (al-Nadawi, 1990:29) ส่วนเรื่องการกำจัดการชักชวนสู่ความดีนั้นเกือบจะไม่ต้องพูดถึงเลยทุกคนได้ทอดทิ้งกันไปจนเกือบสิ้น (เชคกุลสะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา, ม.ป.ป. : 325)

เพื่อช่วยเหลือชาวมุสลิมในหมู่บ้านดังกล่าว ท่านอิลยาสจึงเริ่มสถาปนากลุ่มอะฮ์ลุดดีนขึ้นที่เขตเมวัตในปี ค.ศ. 1927 ซึ่งเป็นเขตที่มีมุสลิมเพียงแต่ชื่อเท่านั้น โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์จากนักวิชาการคิวนาน (Indonesia Weekly, 1997 : 2) ท่านเป็นผู้ริเริ่มสร้างโรงเรียนศาสนาเพื่อให้ลูกหลานชาวเมวัตได้มีโอกาสศึกษาศาสนาขั้นพื้นฐาน แต่ด้วยอารยธรรมยุโรปได้มีอิทธิพลต่อประชาชาติทั้งหมดในพิภพ การดำรงชีวิตแบบชาวยุโรปได้กลายเป็นแบบของการดำรงชีพของมนุษย์ในสังคมยุคใหม่ไปทั่วโลก รวมทั้งชาวมุสลิม โดยแท้จริงแล้ววิธีการใช้เงิน ใช้ชีวิต การดำเนินธุรกิจ การทำงาน การศึกษา การแต่งกาย ตลอดจนความสัมพันธ์ในครอบครัว ตามแบบของยุโรปหรือของยุคใหม่นั้นมีอยู่มากมายหลายประการที่กระทบกระเทือนต่อหลักศาสนาอันพื้นฐาน (Fundamental) ของอิสลาม

ในขณะที่โลกกำลังได้รับอารยธรรมฝรั่งกันไปหมดกลุ่มอะฮ์ลุดดีนก็ได้กระจายกลุ่มของตนสู่ส่วนต่างๆของโลก

2. ผู้ก่อตั้งกลุ่มคณะสุตบลิษ

แม้การคณะสุตบลิษมีมาแต่สมัยท่านศาสนทูต (คืออลัลดอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) แต่ในช่วงหลังกิจกรรมนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกาศเชิญชวนให้มุสลิมอยู่ในหลักการค่อนข้างจะลดน้อยลง การคณะสุตบลิษได้ถูกฟื้นฟูขึ้นใหม่อย่างจริงจังโดยมุสลิมอินเดียคือ ท่านเมอลานา (ผู้คงแก่เรียนในด้านศาสนา) อีเลียส (เสาวนีย์ จิตต์หมวด, 2531 : 238)

คำกล่าวข้างต้นนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ เซกกุลสะดิษเมอลานามุฮัมมัด ซะกะรียาในหนังสือพะฎอฮิลอะมาล (Fadail al-A'mal คุณค่าของอามัล) (ม.ป.ป. : 374) ซึ่งเป็นหนังสือหลักของกลุ่มคณะสุตบลิษ ว่า “งานดับลิษ” ที่ได้เริ่มขึ้น โดยคุณลุงผู้เป็นที่เคารพคือ ท่านเมอลานามุฮัมมัด อีเลียส คันคะฮุลาวิย ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานเผยแพร่ศาสนาอันพิเศษยิ่งนี้และงานของท่านนั้นได้แผ่ขยายออกไป มิใช่เฉพาะในประเทศอินเดียเท่านั้น แต่ยังได้แผ่ขยายเข้าไปในอียาซ (ซาอุดีอาระเบีย) เช่นกัน ผู้คนที่มาจากทั่วทุกภาคของอินเดีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกเมวัต และที่มาจากต่างประเทศเช่นกัน ย่อมได้รับผลประโยชน์จากงานชิ้นนี้” และสอดคล้องกับคำกล่าวของเวีย (Veer, 1992 : 552) ว่า “กลุ่มดับลิษเป็นชื่อของขบวนการปฏิรูป ซึ่งก่อตั้งขึ้น โดย ฮัรรัต เมอลานามุฮัมมัด อีเลียส (ค.ศ.1885-1944) และประสบผลสำเร็จในการรณรงค์เพื่อปรับปรุงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอิสลามและความประพฤติของชุมชนมุสลิมเขตเมวัต ใกล้เดลีในปี ค.ศ. 1934 อีเลียสได้จัดตั้งสำนักงานใหญ่ที่มัสยิดและ โรงเรียนที่ท่านบิดาเคยรับใช้ ซึ่งอยู่ใกล้กับสถานที่อันสำคัญและมีชื่อเสียงของซูฟีที่มีชื่อว่า นิซามุดดีน ณ เดลี” ส่วนอัลฮัฟนี (al-Hafni, 1993 : 148) กล่าวว่า “กลุ่มคณะสุตบลิษถือกำเนิดขึ้นในประเทศอินเดีย จัดตั้งขึ้นโดย เซก มุฮัมมัด อีเลียส คันคะฮุลาวิย (ฮ.ศ. 1303-1363) กับบุตรชายของเขามีนามว่า เซก มุฮัมมัด ยูซุฟ คันคะฮุลาวิย”

ข้อความทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มคณะสุตบลิษเป็นขบวนการฟื้นฟูการคณะสุตบลิษของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (คืออลัลดอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) เพื่อปฏิรูปสังคมมุสลิม ก่อตั้งโดยมุสลิมชาวอินเดียชื่อว่า อีเลียส คันคะฮุลาวิย ตามด้วยบุตรชายของท่านที่ชื่อว่า มุฮัมมัด ยูซุฟ คันคะฮุลาวิย ซึ่งประสบผลสำเร็จในปี 1934 และได้แพร่หลายในและนอกประเทศอินเดีย

3. ชีวิตประวัติผู้นำกลุ่มดะวะฮ์ระดับลิฆที่สำคัญ

3.1 เชก มุฮัมมัด อิลยาส อัลคันดะฮ์ลาเวีย

3.1.1 กำเนิด

เชก มุฮัมมัด อิลยาส อัลคันดะฮ์ลาเวียหรือที่เรียกสั้นๆว่า เมาลานา อิลยาส บุตรเมาลานา อิสมาอิล บุตร กุลามฮุเซ็น บุตร ฮากิมการิมบากซ์ บุตร หะกิมฆุลามมุดฮุดดีน บุตร มุลวีมุฮัมมัด ซาญิด บุตรมุลวีมุฮัมมัด ฟาอิซ บุตรมุลวีมุฮัมมัดซารีฟ บุตรมุลวีอัยรอฟ บุตร เชกญะมาลมุฮัมมัด ซาหุ บุตร บาบันซาท์ บุตร เชกมุฮียุดดีน ซาหุ บุตรมุลวีมุฮัมมัดเชก บุตร เชกมุฮัมมัด ฟาซิด บุตร เชก กุตุบซาหุ เกิดในปี ฮ.ศ.1303-1364 / ค.ศ. 1885-1944 เป็นผู้สถาปนา กลุ่มดะวะฮ์ระดับลิฆ เกิดในครอบครัวซุนนีที่หมู่บ้านคันดะฮ์ลา (Kandhla) เขตมุซัฟฟิรนาโกฮุ (Muzaffarnagah) ประเทศอินเดีย เป็นบุตรคนที่ 2 และเป็นบุตรสุดท้องของมุฮัมมัด อิสมาอิล (ฮ.ศ.1335/ค.ศ.1917) กับภรรยาคนที่ 2 ที่มีนามว่า “ศอเฟีย” ผู้จดจำคัมภีร์กุรอานได้ทั้งหมด (al-Nadawi, 1990 : 9-10, W.Troll, n.d. : 139)

ในช่วงวัยเด็กท่านใช้ชีวิตอยู่กับปู่ทางฝ่ายมารดาของท่านที่ตำบลคันดะฮ์ลาและกับบิดาของท่านที่นิซามุดดีน ในช่วงเวลานั้นตำบลคันดะฮ์ลาเป็นตำบลที่มีชื่อเสียงในเรื่องของการศึกษา ศาสนา เด็กชายอิลยาสเติบโตขึ้นในชุมชนสองแห่งนี้ (มุสลิมไทมส์ ฉบับเดือนพฤษภาคม, 2541 : 31)

3.1.2 ครูของท่านเชกเมาลานา มุฮัมมัด อิลยาส อัลคันดะฮ์ลาเวีย

เมาลานาอิลยาส เริ่มการศึกษาของท่าน ใน โรงเรียนเล็กๆและตามธรรมเนียมของ ครอบครัวคือการเรียนท่องจำอัลกุรอานที่คันดะฮ์ลา การเรียนท่องจำอัลกุรอานเป็นเรื่องปกติของ ครอบครัวและเป็นประเพณีที่สืบทอดมาของมุสลิมอินเดีย ท่านได้ศึกษากับอาจารย์ที่มีชื่อเสียงหลาย ท่านในสมัยนั้น เช่น

3.1.2.1 เชค มุฮัมมัด ยะฮฺยา

ปี ฮ.ศ. 1315/ค.ศ. 1897 ท่านอาสาพีชายไปอยู่ที่แกน โกะฮ์ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาศาสนาอิสลามที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในอินเดีย ทำให้ท่านอิลยาสใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางนักวิชาการมุสลิมและเริ่มศึกษากับพี่ชายคนโต เชค มุฮัมมัด ยะฮฺยา ครูสอนในโรงเรียนมาซอฮ์รูลอุloom (Mazahirull Uloom) ที่ซหารันปูร์ (Saharanpur)

แกน โกะฮ์ในสมัยนั้นเป็นถิ่นที่อยู่ของพวกซูฟีและปราชญ์เมธีเป็นจำนวนมาก จึงเป็นผลดีแก่เมลานาอิลยาสอย่างมาก

3.1.2.2 เชค รอซิด อะฮฺมัด อัล แกนโกฮ์

ในช่วงท่านอาสาพีชายไปอยู่ที่แกน โกะฮ์ ณ.ที่นี้เองท่านอิลยาสได้มีโอกาสพบปะกับนักวิชาการสำคัญท่านหนึ่งคือ เชค อะฮฺมัด อัล แกนโกฮ์ (ฮ.ศ.1244-1323/ค.ศ.1829-ค.ศ.1905) สหายของท่านเมลานา มุฮัมมัด กอเซ็ม นานาโนตวี ที่ได้เป็นผู้บริหารและผู้ดูแลนักศึกษาโรงเรียนคารุลอุloom และท่านได้ทำการให้สัตยาบันในแนวทางของเชค อิมดาคุลลอฮ์ ท่าน มุฮัมมัด อิลยาสได้ทำการให้สัตยาบันในแนวทางของท่านเชค อะฮฺมัด อัล แกนโกฮ์และท่านอิลยาสได้คลุกคลีอยู่กับท่านนักปราชญ์ท่านนี้อยู่นานเป็นเวลา 10 ปี

3.1.2.3 เมลานา มะฮฺมูด หะซัน

ปี ฮ.ศ.1326/ค.ศ.1908 ท่านอิลยาสได้เดินทางไปศึกษาที่ดิwabาน (Deoban) เพื่อศึกษาทางศาสนากับท่าน เมลานา มะฮฺมูด หะซัน (ฮ.ศ.1268-1339/ค.ศ.1851-1920) อุลามะฮ์หะดีษที่มีชื่อเสียงจากโรงเรียนคารุลอุloom (Darul Uloom) ที่ดิwabาน และเชคของกลุ่มควะวะฮ์ดีย์ที่นี้ท่านได้ศึกษาหะดีษดิรมิซีและหะดีษบุคอรี เมลานา มะฮฺมูด หะซัน แนะนำให้ไปเรียนวิชาตะเศาวฟกับเมลานา คอถิล อะฮฺมัด ซะฮะรันปูรี

3.1.2.4 เมลานา คอถิล อะฮฺมัด ซะฮะรันปูรี

หลังจากท่านได้เรียนรู้จากท่านเมลานา มะฮฺมูด หะซัน ต่อมาได้รู้จักกับเมลานา คอถิล อะฮฺมัด ซะฮะรันปูรี ท่านอิลยาสก็ได้ทำการให้สัตยาบันใหม่ภายใต้การชี้นำของ ท่าน เมลานา มะฮฺมูด หะซัน ทำให้ท่านอิลยาสได้มีโอกาสเรียนรู้วิชาทางด้านการศึกษาและการขัดเกลาจิตใจจากอาจารย์ท่านนี้

และท่านสำเร็จวิชาตะเสวฎ์หลายแขนงจากการอบรมสั่งสอนของเมอลานา คอลีล อะฮ์มัด ชะชะรันปูลีผู้นี้

3.1.2.5 เชค अबดุลราฮีม อัลรออีย

ท่าน เมอลานา อิลยาส ได้ติดต่อกับเชค अबดุลราฮีม อัลรออียและได้ศึกษาความรู้จากท่าน

3.1.2.6 เชค อัชรอฟ อะลี อัลตะฮานะวีย

นอกจากนั้นท่าน เมอลานา อิลยาส ก็ได้ศึกษาบางวิชากับเชค อัชรอฟ อะลี อัลตะฮานะวีย (ฮ.ศ.1280-1368/ค.ศ.1863-1943) อีกด้วย (al-Nadwah al-'Alamiyyah li al-Shabab al-Islami, 1989 : 91-92 และ al-Nadawi, 1990 : 11-15)

3.1.3 ชีวิตการเป็นครู

ในปี ฮ.ศ.1328/ค.ศ.1910 ประชาชนเป็นจำนวนมากรวมทั้งคณะครูอาวุโสของโรงเรียนสอนศาสนาอะซฮ์รออูลูมจากชะชะรันปูลีได้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องรับสมัครครูใหม่เพื่อเข้าสอนแทน เมอลานาอิลยาสเป็นคนหนึ่งที่สมัครเป็นครูในโรงเรียนแห่งนั้น ท่านได้รับมอบหมายให้สอนนักเรียนระดับชั้นปีที่สอง เมื่อครูอาวุโสเดินทางกลับจากมักกะฮ์ครูใหม่ทั้งหมดก็หมดหน้าที่แต่เมอลานาอิลยาสได้อยู่ทำการสอนต่อไป

ณ. ที่มะซฮ์รออูลูม ท่านต้องสอนหนังสือหลายเล่มซึ่งท่านไม่ได้ศึกษามาก่อนตามแผนการสอนของเมอลานาอะฮ์ยานั้นไม่จำเป็นต้องศึกษาจนจบเล่ม แต่ท่านพยายามอย่างมากเพื่อชดเชยข้อบกพร่องและท่านเตรียมการสอนเป็นอย่างดี

3.1.4 การสมรส

ในปี ฮ.ศ.1330/ค.ศ.1912 ท่านได้เข้าพิธีสมรสกับบุตรสาวของท่านรออูฟ หะซัน ซึ่งเป็นลูกฝ่ายมารดา พิธีสมรสได้เริ่มภายหลังละหมาดอัศรีในวันศุกร์ที่ 17 ตุลาคม ในเมืองกันดะฮ์ลา ในงานนี้มีนักวิชาการศาสนาผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้มาร่วมเป็นสักขีพยาน เป็นต้นว่า ท่านคอลีล

อะฮ์มัด ชะฮะรันปูรี ชาฮ์อัคอรอฮีม ไรปูรี และเมาลานา อัชฮาฟ อลี ฎอนวี และท่านอรรอฟ อลี ทำหน้าที่เป็นผู้อ่านบทเทศนาโดยท่านได้บรรยายเรื่อง “ประโยชน์ของความเป็นเพื่อน”

3.1.5 การเดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ครั้งแรก

ในปี ฮ.ศ.1333/เดือน สิงหาคม ค.ศ.1914 ท่านอิลยาสมิมีโอกาสโดยสารเรือลำเดียวกันกับ เมาลานาคอลีลสะหะรันปูรีออกได้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์เป็นครั้งแรก

ในปี ฮ.ศ.1334/กุมภาพันธ์ ค.ศ.1915 ท่านเดินทางกลับมาถึงประเทศอินเดีย และทำหน้าที่สอนอยู่ที่สถาบันมะซอฮิรุลอุลุมอีกครั้งหนึ่ง (เมาลานา อบุล หะสัน อัน-นัควี, 2542 : 20)

3.1.6 การดำเนินงานอะฮ์มาอะฮ์

หลังจากท่าน เมาลานามุฮัมมัดอิลยาสได้นั่งลงในมัซยิดบังเลอวาลี (Banglewali) ใกล้สุสานที่มีชื่อเสียงของท่าน ฮัรรัต นิชามุดดีน (Hadrat Nizammuddin) ณ. เกลลี ท่านก็ได้ช่วยงานศาสนาในเขตเมวัตที่ก่าลังดำเนินโดยบิดาของท่านและท่านก็ได้เปิดโรงเรียนชั้นประถม แต่พ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่เต็มใจที่จะส่งลูกเข้าโรงเรียนดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ หลังจากนั้นท่านก็ได้เดินทางไปประกอบกิจกรรมฮัจย์เป็นครั้งที่สองระหว่างประกอบกิจกรรมดังกล่าวท่านก็ได้ไปอยู่ที่นครมะดีนะฮ์และมักกะฮ์เป็นเวลาห้าเดือน ท่านก็ได้รับพื้นฐานแรงบันดาลใจที่จะเริ่มเผยแพร่อิสลามให้กับชาวเมวัตเพื่อจะฟื้นฟูสภาพอิหม่านและปฏิบัติสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอิหม่านของชุมชนแถบนี้ให้เข้มแข็งขึ้น

ปี ฮ.ศ.1344/ค.ศ.1925 ท่านก็ได้เดินทางกลับสู่นิชามุดดีน

ปี ฮ.ศ.1345/ค.ศ.1926 ท่านมุฮัมมัดอิลยาสเริ่มดำเนินงานอะฮ์มาอะฮ์ด้วยการเผยแพร่กาติมะฮ์ (ประโยชน์บัญญัติ) สอนการละหมาดและเชิญชวนผู้อื่นเพื่อทำงานอะฮ์มาอะฮ์เช่นกัน ซึ่งเป็นผลของการสังเกตการณ์ถึงความโง่เขลา มีมมดและละเลยศาสนาของผู้คนในประเทศ

ปี ฮ.ศ.1351/1932 เดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ครั้งที่ 3 โดยปกติแล้วท่านจะจัดพิธีนัดการประชุมอะฮ์มาอะฮ์และท่านจะพูดถึงการเชิญชวนและเผยแพร่ ซึ่งเป็นหัวข้อเดียวที่ท่านพูดถึงในทุกสถานที่

ดำเนินการส่งยามาอะฮ์ (กลุ่ม) ชาวเมวัตซึ่งเป็นยามาอะฮ์แรกสู่บ้านเกิดคันทะฮ์ลาและยามาอะฮ์ที่สองสู่รอฮียฟูร์

จัดส่งสืบทักยามาอะฮุสซุ่ทั่วดินแดนเมวัต ลียามาอะฮุสซุ่เขตพื้นที่ที่มีภูเขาเป็นจำนวนมาก ลียามาอะฮุสซุ่หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ระหว่างถนนใหญ่และภูเขา ลียามาอะฮุสซุ่หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ระหว่างถนน จากฮาวดาล (Hawdal) และอัลวาร (Alwar) สู่เคลลี ลียามาอะฮุสซุ่หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำยามูนา (Yamuna) และถนนใหญ่จากเคลลีสู่ฮาวดาล

จัดการชุมนุมพบปะกลุ่มดังกล่าวที่มีศยิตยามา (Jama) ณ. เคลลี

ในปี ฮ.ศ.1357/เดือนมีนาคม ค.ศ.1938 ท่านเมอลานาพร้อมด้วยอัยยิบอับดุลลอฮ์เคลลาวิ อับดุลเราะหฺมานมาฆซาร์และมุลวีอิสติฮามุลหะซันเข้าเฝ้ากษัตริย์อิบนิซาอู๊ดแห่งราชอาณาจักร ซาอุดีอาระเบีย พระองค์เสด็จลงจากที่ประทับมาต้อนรับคณะของท่านเมอลานาอิลยาซ ได้มีการ สนทนาเกี่ยวกับความเป็นเอกะของอัลลอฮ์ กุรอานและซุนนะฮ์และความจำเป็นในการที่ต้องปฏิบัติ ตามซารีอะฮ์ประมาณ 40 นาที เมื่อคณะเข้าเฝ้าลากลับ พระองค์ก็เสด็จลงจากที่ประทับมาส่งเป็นการ อ่ำลา

ในปี ฮ.ศ.1359/ค.ศ.1940 ท่านเมอลานามุฮัมมัดอิลยาซได้จัดส่งบรรดานักศึกษาดารุลอุ ลูมนัควะฮ์ฮุลามาฮ์ และคณาจารย์สู่ลัคเนา

ในวันที่ 8-9-10 เดือนซุลเกาะดะฮ์ ปี ฮ.ศ.1360 ซึ่งตรงกับวันที่ 28-29-30 พฤศจิกายน 1941 ได้มีการจัดชุมนุมครั้งใหญ่ที่ตำบลนูสุ อำเภอกอรุคอน ผู้คนมาเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่ เคยมีคนมาร่วมมากอย่างครั้งนี้ มีจำนวนผู้มาร่วมประมาณ 20,000-25,000 คน มีเป็นจำนวนมากที่ผู้ เข้าร่วมประชุมเดินทางด้วยเท้าเป็นระยะทาง 40-50 ไมล์ โดยมีสัมภาระอยู่บนบ่า

กลุ่มเผยแพร่ต่างๆซึ่งประกอบด้วยชาวมีวัต ซึ่งมีทั้งพ่อค้าชาวเมืองเคลลี นักเรียน นักศึกษาจากโรงเรียนศาสนาได้มุ่งหน้าออกไปยังตำบล และเมืองต่างๆทางภาคเหนือ เช่น แคว้น ปัญจาบที่เมืองคฺรณฺญะฮ์ อะบีญะรอฮ์ อุกระฮ์ บะลันชะฮ์ มีระฮ์ปะนีบัด ซุนีบัด กัรนาล เรอะฮ์ดัก

ปี ฮ.ศ.1362/ ค.ศ.1941 ดำเนินการส่งสองยามาอะฮุสซุ่การาจี ยามาอะฮุสซุ่แรกในเดือน กุมภพันธ์ และยามาอะฮุสซุ่ที่ 2 ในต้นเดือนเมษายน งานเผยแพร่ได้ดำเนิน ไปในการาจีและสะนัต และ ได้เกิดกลุ่มใหม่ขึ้นอีกหลายกลุ่มในย่านต่างๆของกรุงการาจี โดยมีไชยิดราชาเป็นอมิร

ในปีฮ.ศ. 1364/ค.ศ.1943 เมอลานาอิลยาซ ตัดสินใจเดินทางไปลัคเนา ก่อนการเดินทาง ไปยามาฮ์ต ชาวมะวัตและนักธุรกิจชาวเคลลีประมาณ 40 คนเดินทางไปล่วงหน้าแล้ว เพื่อเตรียม การสำหรับการเดินทางมาของท่าน

ต้นเดือนเมษายน ค.ศ.1944 คณะดับลิ้มประมาณ 60 คน ออกเดินทางไปแคว้นสินธุภาย ได้การนำของฮาฟิซมุกบัลหะสัน ยามาฮ์ตได้หยุดพักที่ละฮอร์เป็นเวลาไม่นาน สมาชิกคณะดับลิ้มมี โอกาสพบกับฮัรรัตนูร์ลุมญาฮิต แห่งกรุงคาบูลและถือโอกาสเชิญชวนท่านทำงานดับลิ้ม นอกจากนี้

นั้นยังมียามาอัตรขนาดใหญ่ไปทำงานที่โบลาล ตามความต้องการของอิหม่ามอัศดุรอซิดมีสกินอีกสองยามาอะฮ์ไปทำงานที่ไรปรู ตามความต้องการของศาสตราจารย์อัศดุรอซิดมีสกินและอิหม่ามอัศดุรอซิดนัวะมานี พื้นที่แห่งใหม่ที่ทำงานดับลิฆได้รับการต้อนรับมากที่สุดคือ โบลาลบาด

เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1943 ท่านเมอลานาอิลยาสประสบกับโรคท้องร่วงจนสิ้นชีวิตในวันที่ 13 กรกฎาคม 1944 ท่านมีบุตร 2 คน คือ (1) เชคมุฮัมมัด ยูซุฟ ผู้นำคนที่สองของกลุ่มดะวะฮ์ดับลิฆ (2) ภรรยาของท่าน เชค ฮะดีษ เมอลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา ผู้แต่งหนังสือ Fada il al-A'mal (คุณค่าของอามัล) (al-Nadawi, 1990 : 29-78, W.Troll, n.d. 139-142)

3.1.7 ความสัมพันธ์กับนักซูฟี

แท้จริงขบวนการที่เริ่มขึ้นโดย ท่าน เชค มุฮัมมัด อิลยาส เป็นสาขาหนึ่งของขบวนการที่ใหญ่หลวงที่สถาปนาขึ้นโดย ท่าน เชค อะฮ์มัด อัล ชิริฮินดี¹(นักซูฟีปฏิรูปในรอบศหัสวรรษที่สอง) เพื่อต่อสู้กับชาวฮินดูที่บูชาเจ็ด ซิอะฮ์จากอิหร่านและศาสนาใหม่หรือที่เรียกว่าดินอิลาฮิ (Din – al – Ilahi) ที่ก่อตั้งขึ้นโดยจักรพรรดิอิลาลาคุดดิน อักบาร์แห่งอาณาจักร โมกุล (Pirzada, 1993 : 99)

เมื่อ อิลาลาคุดดิน อักบาร์ (Jalalluddin 'Akbar ค.ศ. 949–1014/ค.ศ.1542–1605) ขึ้นครองราชย์เป็นจักรพรรดิองค์ที่สามของราชวงศ์โมกุล ในปี ค.ศ. 963/ค.ศ. 1556 พระองค์ได้ชื่อว่า เป็นผู้สร้างจักรวรรดิที่แท้จริง พระองค์ทรงสร้างความสามัคคีและเอกภาพทางศาสนาด้วยการยกเลิกภาษี จิซยา (Jizyah) หรือภาษีที่เก็บจากคนนอกศาสนา พระองค์ยังโปรดให้ชาวฮินดูได้เข้ารับราชการในตำแหน่งสูง ๆ ทรงสร้างพันธมิตร โดยการอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงราชบุตรซึ่งเป็นชาวฮินดูและสนใจในวัฒนธรรมฮินดู นอกจากนั้นพระองค์ทรงดำเนินการปฏิรูปศาสนาโดยการทรงจัดให้มีการประชุมนักปราชญ์ของศาสนาต่าง ๆ ขึ้นมีอิสลามทั้งนิกายซิอะฮ์และสุนนี คริสต์ทั้งคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ ศาสนาพุทธ เช่น พราหมณ์ และโซโรอัสเตอร์ อักบาร์เองก็ร่วมการถกเถียงอภิปรายด้วยและทรงให้โอกาสให้ทุกศาสนาพูดถึงความดีของศาสนาของตนและชี้ข้อบกพร่องของศาสนาอื่นได้เต็มที่ปรากฏว่าต่างศาสนาก็ตบถศาสนาอื่น ๆ และยกย่องตน อักบาร์ได้ทรงประกาศว่าจะไม่นับถือศาสนาใดทั้งสิ้น และพร้อมกันนี้พระองค์ได้ทรงประกาศตั้งศาสนาใหม่เรียกว่า ดินอิลาฮิและประกาศว่าพระองค์คือศาสดาแห่งศาสนานั้น (ดูสุภัทรา วรรณพิณ, 2532 : 15-16,

¹ ผู้ก่อตั้งนิกายซูฟีมูญ์ดีดียะฮ์ ซึ่งเป็นสาขาย่อยของนักซันดียะฮ์ที่ก่อตั้งขึ้นโดยท่านบะฮาอูดดิน นักซันดี

ประจักษ์ ช่วยไต้, 2521 : 271–272, S.F Mahmud, 1960 : 256) เพื่อความอยู่รอดของชาวมุสลิม ท่านเชค อะฮ์มัด อัลซีรอินดียกี้ได้ทำการต่อสู้ด้วยการก่อตั้งขบวนการขึ้น

ก่อนสลายอาณาจักรดังกล่าวเพียงเล็กน้อยขบวนการก็ได้รับการปฏิรูปจากท่านชาฮูวะลียุลลอฮ์ อัลอะฮ์ลาวีผู้ซึ่งได้รับการศึกษาด้านกฎหมายจากตอร์เกาะฮ์กอเดริยะฮ์ ซิซติยะฮ์และนักขบถดีโดยการแบ่งขบวนการนี้ออกเป็นแผนกมากมายซึ่งท่านพีร์ซาดา (Pirzada, 1993 : 100) ได้รวบรวมรายชื่อแผนกต่างๆดังต่อไปนี้

1. แผนกกองกำลังติดอาวุธ
2. แผนกการปกป้องมรดกของอิสลาม
3. แผนกแปลเอกสารของอิสลาม
4. แผนกเชิญชวนสู่แนวทางของพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา)
5. แผนกเตรียมศึกษาเกี่ยวกับบทหะดีษ
6. แผนกอบรมสั่งสอนชี้แนะชาวมุสลิม
7. เปิดโรงเรียนสอนศาสนาด้วยภาษาอาหรับ

ขบวนการนี้ก็ได้ทำการต่อสู้เรื่อยมาจนมหาอำนาจอังกฤษต้องประสบกับความพ่ายแพ้ ขบวนการนี้ก็เริ่มสถาปนารัฐอิสลามแห่งปากีสถาน และขบวนการนี้ยังดำเนินงานต่อไปทั้งในอินเดียและปากีสถานเอง แต่หลังจากนั้นขบวนการนี้ก็เป็นที่รู้จักในนาม “ขบวนการคิบบาน” อันเป็นมรดกชิ้นเดียวของท่านชาฮูวะลียุลลอฮ์นักปฏิรูปซูฟีนักขบถดีผู้ยิ่งใหญ่แต่ขบวนการนี้ก็ได้รับการปฏิรูปอีกครั้งหนึ่งโดยโรงเรียนคารุลลูม เมืองคิบบาน เขตชิฮารอนฟูร์ ด้วยการแบ่งกลุ่มออกหลายๆกลุ่มและแต่ละกลุ่มก็จัดแผนกและศูนย์เป็นของตนเอง ซึ่งท่าน Pirzada (1993 : 102-105) ได้รวบรวมรายชื่อแผนกต่างๆดังต่อไปนี้

1. แผนกเปิดโรงเรียนสอนศาสนาด้วยภาษาอาหรับ
2. แผนกเตรียมอาจารย์และผู้พิพากษา
3. แผนกงานเขียนและงานแปล
4. แผนกกองกำลังติดอาวุธ
5. แผนกการเมือง
6. แผนกปราบปรามขบวนการปลอมแปลงหลักความเชื่อของชาวมุสลิม
7. แผนกกำชับในความคิดและยับยั้งความชั่ว ซึ่งเป็นแผนกของท่าน เมาลานา มุห์มัด

อิลยาส ผู้สถาปนากลุ่มอะฮ์มัดอะฮ์มัด

ในเมื่อความเป็นปึกแผ่นของขบวนการแห่งการเมืองได้เสื่อมลงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 (ช.ศ.1333–1337/ค.ศ.1914–1918) ท่านเมอลานา อิลยาส จึงหันสู่การรวมตัวในรูปแบบสมาคมที่ไม่สนใจในเรื่องการเมือง

ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า : ท่าน เมอลานา มุฮัมมัด อิลยาส ผู้สถาปนากลุ่มคณะระดับลิฆและนักวิชาการมุสลิมที่ติดตามร่องรอยของท่าน ได้รับแนวคิดชุดจากคอรืเกาะฮุกอติริยะฮุ ซิซติยะฮุและนักขบ้นดีผ่านท่าน ชาฮูว็ลียุลลอฮุ อัลอะฮฺลวีและโรงเรียนคารุลอูลุม ณ.เมืองคิวนาน

3.2 เชค มุฮัมมัด ยูซุฟ อัลคันดะฮฺลาวี

ในวันที่ 12 กรกฎาคม เมอลานาอิลยาสถามเมอลานา ชะกะรียา เมอลานาอับดุลกอดีร์ ไรปูรี และเมอลานาซอฟารอะฮฺมัดว่า บุคคลเหล่านี้ท่านไว้วางใจผู้ใดมากที่สุด คือ ฮาฟิซมัดบู๊ด หะซัน กอฎี ดาวูด มุลลิเอียะติฮามูลหะซัน มุลวีมุฮัมมัดยูซุฟ อินามูลหะซันและมุลวีไซยิดราซา หะสัน และควรแนะนำประชาชนให้คำมั่นกับคนใดคนหนึ่งที่พวกท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด บรรดาผู้อาวุโสเหล่านี้ได้ปรึกษากันแล้วและบอกกับเมอลานาอิลยาสว่าพวกเขาเห็นว่า เมอลานายูซุฟ เหมาะสมที่สุดด้วยประการทั้งปวง ท่านมีความแตกฉานในบทบัญญัติศาสนา เป็นผู้ศึกษาค้นคว้าตลอดเวลา เป็นผู้เคร่งครัดศาสนา เมอลานาอิลยาสกล่าวว่า “หากท่านเลือกเช่นนั้นพระเจ้าจะประทานความเป็นสิริมงคลให้แต่ก่อน ข้าพเจ้ากลัวใจและหวั่นใจมาก ท่านกล่าวเสริมว่า แต่เดี๋ยวนี้ข้าพเจ้าสบายใจแล้ว และหากพระเจ้าประสงค์งานดับลิฆก็ยังคงดำเนินต่อไปหลังจากข้าพเจ้าจากไปแล้ว” หลังจากนั้นท่านก็เรียกหาเมอลานายูซุฟว่าให้เข้ามาใกล้ๆฉัน ให้ฉันได้กอดท่าน ฉันกำลังจะจากไป (เมอลานา อบูล หะซัน อัน-นดีวี, 2542 : 102)

พิธีการสืบทอดภาระหน้าที่ของเมอลานายูซุฟจัดขึ้นในตอนเช้า ท่ามกลางน้ำตาแห่งความเศร้าโศก ผ้าโพกศีรษะของเมอลานาถูกนำมาโพกให้กับเมอลานายูซุฟ

เชค มุฮัมมัด ยูซุฟ อัลคันดะฮฺลาวี (Shaykh Muhammad Yusuf ช.ศ.1335/1385ค.ศ. 1917-1965) เป็นบุตรชายของเชค มุฮัมมัด อิลยาส และเป็นผู้สืบทอดตำแหน่งแทน เกิดที่อะฮฺลวี สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนคารุลอูลุมแห่งคิวนาน ท่านได้เขียนหนังสือ ฮะยาตอัลอะฮฺลวีฮะฮุ (Hayat al-Sahabah) ท่านสิ้นชีวิตที่ลาฮอร์ (Lahore) ฝั่งศพที่นิชามุดดิน ใกล้กับสุสานของท่านเชค มุฮัมมัด อิลยาส มีบุตรคนเดียวมีนามว่า มุฮัมมัด ฮารูน เป็นบุคคลหนึ่งที่ติดตามในแนวทางของท่าน (al-Nadwah al 'Alamiyyah li Shabab al-Islami, 1989 : 93)

ภายใต้อำมिर (ผู้นำ) ยูซุฟ ขบวนการนี้ก็ได้ขยายออกไปทั่วอินเดียและปากีสถานและยิ่งกว่านั้นขบวนการนี้ได้แพร่หลายในซาอุดีอาระเบีย อิรัก ซีเรีย จอร์แดน ตุรกี อังกฤษ ญี่ปุ่น และอเมริกา (W. Troll, n.d. : 142) ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการแพร่หลายของกลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆ

3.3 เมาลานา เอนอามุลหะซัน

เมาลานา เอนอามุลหะซัน (Maulana In'amul Hasan) เป็นผู้นำคนที่ 3 ของกลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆซึ่งดำรงตำแหน่งหลังจากท่าน เชคมุฮัมมัด ยูซุฟ อัล คันดะฮ์ลาเวียเสียชีวิตในปี ฮ.ศ. 1385/ค.ศ.1965 (al - Nadwah al 'Alamiyyah li Shabab al - Islami, 1989 : 93) สมัยนี้เองกลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆก็เข้าสู่ประเทศไทยและมาเลเซียหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นสมัยที่กลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆได้แพร่หลายไปทั่วโลก

4. ศูนย์การบริหารของกลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆ

กลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆได้จัดตั้งศูนย์กลางการบริหารเป็นจำนวนมากแต่ผู้วิจัยขอนำเสนอเพียงที่สำคัญๆดังนี้

1. มัสยิดบังกลอวาลี

มัสยิดบังกลอวาลี (Banglawali) นิชามุดดีน (Nizammuddin) นิวเดลี ประเทศอินเดีย ศูนย์กลางการบริหารระดับโลกของกลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆ เป็นสถานที่ที่เมาลานาอิสมาอีลผู้เป็นบิดาของท่านเมาลานา มุฮัมมัด อิลยาส ผู้สถาปนาของกลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆ เคยอยู่มาก่อน ที่มัสยิดแห่งนี้มีโรงเรียนสอนศาสนาแห่งหนึ่ง ซึ่งบิดาของท่านของท่านเป็นผู้ก่อตั้งขึ้น เป็นโรงเรียนที่ให้การศึกษา ระดับต้นและนักเรียนส่วนมากเป็นลูกหลานของชาวเมवाद ในสมัยของท่านเมาลานามุฮัมมัด อิลยาส สถานที่แห่งนี้ก็ได้จัดให้เป็นศูนย์กลางการบริหารของกลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆ

2. ไรวินด์

ไรวินด์ (Raiwind) ประเทศปากีสถาน ศูนย์นี้ได้จัดงานพบปะชุมนุมในเดือนพฤศจิกายนของทุกปีและมีผู้เข้าร่วมทั่วโลกกว่าหนึ่งล้านคน

3. ตุงจี

ตุงจี (Tungi) เมืองตักกา ประเทศ บังกลาเทศ ศูนย์นี้ได้จัดงานพบปะชุมนุมในเดือนมกราคมของทุกปีและมีผู้เข้าร่วมทั่วโลกกว่าหนึ่งล้านคน

4. มัสยิดมาร์กาซี

มัสยิดมาร์กาซี (Markazi) เดิมเป็นโบสถ์ของชาวยิว หลังจากกลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์ได้เข้าไปในประเทศอังกฤษในปี 1946 โบสถ์ดังกล่าวก็ถูกเปลี่ยนเป็นมัสยิดและเป็นศูนย์กลางการบริหารของกลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์ในกรุงลอนดอน

5. อเมริกา

จากการสำรวจการขยายตัวของกลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์ในอเมริกาในรอบ 35 ปี เริ่มตั้งแต่แรกเข้าไปของกลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์ในอเมริกาเมื่อปี ค.ศ. 1952 จนถึง 1987 พบว่า กลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์ได้ครอบครองมัสยิดในอเมริกาเป็นจำนวนทั้งหมด 25 มัสยิดด้วยกัน (Haddad and Lummis อ้างใน Metcalf, n.d. : 113)

6. มัสยิดอุมัร

มัสยิดอุมัร (Omar) เป็นศูนย์กลางการบริหารของกลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์ในกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ศูนย์นี้ได้จัดตั้งขึ้นหลังจากกลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์ได้เข้าไปดำเนินงานในฝรั่งเศสเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1962

7. สมาคมและมัสยิดกลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์แห่งประเทศเบลเยียม

สมาคมและมัสยิดกลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์แห่งประเทศเบลเยียม สถาปนาอย่างเป็นทางการขึ้นในปี ค.ศ. 1975 โดยผู้นำกลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์ซึ่งเป็นชาวโมร็อกโก เพื่อเป็นศูนย์กลางการบริหารของกลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์ในประเทศเบลเยียม

8. ดิวส์เบอรี

โรงเรียนสอนศาสนา ดิวส์เบอรี (Dewsbury) ในภาคตะวันตกของยอร์กไชร์ (West Yorkshire) เป็นศูนย์กลางการบริหารของกลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์ในบริเตน ที่ได้จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1980 ศูนย์นี้ได้จัดงานพบปะชุมนุมในเดือนมิถุนายนของทุกปีและมีผู้สนใจเข้าร่วมเป็นจำนวนหลายพันคน

9. สถาบันการศึกษาอิสลามอัลรอชิด

สถาบันการศึกษาอิสลามอัลรอชิด (al-Rashid Islamic Institute) จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1987 ซึ่งมีมัสยิดโตรอนโต (Toronto) สถาบันนี้เป็นศูนย์กลางการบริหารของกลุ่มอะฮ์มัดียะฮ์ในประเทศแคนาดา

10. มัสยิด อัลนุร-มรกัสยะลา

มัสยิด อัลนุร-มรั๊กศยะลา ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เป็นศูนย์กลางการบริหารของกลุ่มคณะระดับลิฆในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย มัสยิดนี้ได้จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2536

5. กลุ่มคณะระดับลิฆในประเทศไทย

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช กล่าวว่า “สำหรับศาสนาอิสลาม หรือคนที่นับถือศาสนาอิสลาม นั้น น่าจะมีอยู่ในดินแดนที่เรียกว่าประเทศไทยนี้ตั้งแต่เริ่มประวัติศาสตร์ของคนชาติไทย เพราะศาสนาอิสลามได้เผยแพร่เข้ามาถึงอินโดนีเซียและในแหลมมลายูนั้น ก่อนที่คนอีกเผ่าหนึ่งจะได้เคลื่อนมาจากยูนานใต้ นอกจากพวกอิสลามที่มีปรากฏอยู่ในประเทศไทยแล้วนับตั้งแต่กรุงสุโขทัยมา ปรากฏว่ามีการติดต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ ที่นับถือศาสนาอิสลามหลายประเทศ” (อ้างในประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ, ม.ป.ป. : 1-2)

อินเดียเป็นประเทศหนึ่ง ซึ่งบรรพบุรุษเคยเข้ามาประกอบการค้าทางทะเล ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา (ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ, ม.ป.ป. : 31) และแม้จนถึงปัจจุบัน จึงเปิดโอกาสให้เอนอามุลหะซัน (In'am al- Hasan) ผู้นำคนที่สามของกลุ่มคณะระดับลิฆได้เข้ามาดำเนินงานคณะสุในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2508 - ค.ศ. 1965 ดังคำกล่าวของ เสาวนีย์ จิตต์หมวด (2531 :239)ว่า “กลุ่มคณะระดับลิฆได้ดำเนินงานคณะสุในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2508 โดยมี หะยี ยูซุฟ ข่าน (เสียชีวิต พ.ศ.2543) ในชุมชนที่อยู่คือ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และได้ขยายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในภูมิภาคทางเหนือก่อนที่จะขยายไปทั่วทุกภูมิภาคเช่นปัจจุบันแต่ทั้งนี้โดยการรายงานให้ท่านจุฬาราชมนตรีได้รับทราบ ตลอดเวลาที่ผ่านมามีการจัดชุมนุมคณะสุครั้งใหญ่ขึ้นหลายครั้งในทุกภูมิภาคของประเทศ การจัดชุมนุมแต่ละครั้งมีมุสลิมมาร่วมชุมนุมเป็นจำนวนหมื่น”

จากคำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า : กลุ่มคณะระดับลิฆเริ่มเข้าสู่ประเทศไทยทางจังหวัดตาก ในสมัยจุฬาราชมนตรี ต่วน สุวรรณศาสน์ (อิสมาแอล ยะห์ยาวิ) ซึ่งเป็นมุสลิมนิกายสุนนีคนที่ 2 ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งจุฬาราชมนตรีในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ, ม.ป.ป. : 158) หลังจากนั้นกลุ่มคณะระดับลิฆก็ได้ขยายตัวสู่ภาคต่างๆของประเทศ

ความจริงแล้วกลุ่มคณะระดับลิฆยังมีทางอื่นนอกจากจังหวัดตากคือทางจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในปี พ.ศ. 2518 โดยประมาณกลุ่มคณะระดับลิฆก็เริ่มเข้าสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในเขตจังหวัดนราธิวาสโดยผ่านรัฐกัณฑ์ประเทศมาเลเซีย

คั้งนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่ากลุ่มคณะระดับลิฆได้เข้าสู่ประเทศไทยโดยผ่านสองแนวทางด้วยกัน (1) จังหวัดตาก (2) จังหวัดนราธิวาส แต่ในเวลาต่อมาได้มีการประสานงานระหว่างสองแนวทางดังกล่าวและได้แบ่งเขตการบริหารออกเป็น 7 เขตด้วยกันคือ

1. เขตสามจังหวัดภาคใต้
2. เขตอันดามัน
3. เขตอ่าวไทย
4. เขตกรุงเทพฯ
5. เขตภาคตะวันออก
6. เขตภาคอีสาน
7. เขตภาคเหนือ

การเข้ามาของกลุ่มคณะระดับลิฆดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาขัดแย้งกันทางความคิดในระหว่างกลุ่มพี่น้องมุสลิมที่ทำงานอิสลาม จนบ่อยครั้งที่มีการโจมตีใส่ร้ายป้ายสีกันและกัน

แนวคิดซูฟีในกลุ่มคณะระดับลิฆ

1. เตาฮีด

1.1 ความสำคัญ

พระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) ทรงตรัสไว้ในอัลกุอานบอทอัลอันฟาล ายะฮฺที่ 19 ว่า

ความว่า : *และแท้จริงอัลลอฮฺทรงอยู่กับผู้ศรัทธาทั้งหลาย* และบทอันนะฮฺล ายะฮฺที่ 28 ว่า

ความว่า : “**แท้จริงอัลลอฮ์ทรงอยู่กับบรรดาผู้ที่สำรวมตนและบรรดาที่พวกเขากระทำการดี**”

ด้วยอายะฮ์ดังกล่าวทำให้เมลาละวี ซัยยิด อุบัยดูลลอฮ์ (ม.ป.ป. : 52-53) มีความเห็นว่าการช่วยเหลือของอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) และการดูแลเอาใจใส่ของพระองค์มิได้ขึ้นอยู่กับความไพบุลย์ มิได้ขึ้นอยู่กับวัตถุปัจจัย และมีได้ขึ้นอยู่กับการครอบครองเครื่องมืออันทันสมัยจำนวนมากๆแต่การช่วยเหลือและการดูแลเอาใจใส่ของพระองค์ขึ้นอยู่กับผู้ศรัทธาและสำรวมตนเพื่อได้รับการช่วยเหลือและการดูแลเอาใจใส่ของพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) กลุ่มอะฮ์ลุลบัยตฺจึงเน้นการปลดปล่อยความนึกคิดในคามยิ่งใหญ่ของบรรดาสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก (รวมถึงมนุษย์) และฝังความมั่นใจอย่างลึกซึ้งถึงความยิ่งใหญ่ของเอกองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) ในหัวใจอันเป็นกุญแจหลักแห่งความปลอดภัยในโลกนี้และโลกหน้า ด้วยเหตุนี้เองกลุ่มอะฮ์ลุลบัยตฺจึงวางเป้าหมายหลักของงานอะฮ์ลุลบัยตฺดังนี้

1. การปลูกจิตสำนึกของประชาชาติให้ระลึกและตระหนักถึงสถานภาพแห่งรากฐานที่เที่ยงแท้ และดั้งเดิมของพวกเขา (ลาอิลลาฮะฮฺอิลลัลลอฮุ มุฮัมมัดรอซูลุลลอฮุ)
2. ให้มีการนำเอาแบบอย่างทั้งหมดจากท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยแท้จริง ไม่จำกัดกลุ่มหรือองค์กรใด
3. ตระหนักถึงภราดรภาพที่แท้จริง (เมลาละวี ซัยยิด อุบัยดูลลอฮ์, ม.ป.ป. : 44)

นอกจากนั้นท่านมุฮัมมัด มัสนูร นัวมานี สหายของท่านเมลานา มุฮัมมัด อิลยาส ได้กล่าวไว้ในบทนำของหนังสือ เมลาานา อิลยาส นักอะฮ์ลุลบัยตฺ แห่งศตวรรษ (2542, 2) ว่า “จุดประสงค์คือทำให้มุสลิมมีความเชื่อมั่นและศรัทธา และให้อิสลามเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิตของมุสลิมทุกคน”

เป้าหมายหลักดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มอะฮ์ลุลบัยตฺได้เริ่มจากฐานเรื่องอะกีดะฮ์ (ความเชื่อ) หรือการศรัทธาอันมั่นคงต่อหลักเอกภาพด้วยคำปฏิญาณ (ลาอิลลาฮะฮฺอิลลัลลอฮุ มุฮัมมัดรอซูลุลลอฮุ) ไปสู่วิถีชีวิตจากปัจเจกชนไปสู่ครอบครัว สังคม ประเทศและโลก อันเป็นการขยายตัวที่เน้นในเรื่องของปริมาณ โดยมีได้คำนึงถึงมาตรฐาน

ด้วยฐานดังกล่าวการศรัทธาอันมั่นคงต่อหลักเอกภาพด้วยคำปฏิญาณ (ลาอิลลาฮะฮฺอิลลัลลอฮุ มุฮัมมัดรอซูลุลลอฮุ) จึงเป็นคุณสมบัติประการแรกของผู้ที่เชิดชู

จากคำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความปลอดภัยในโลกนี้และโลกหน้านั้นขึ้นอยู่กับการศรัทธาอันมั่นคงต่อพระองค์อัลลอฮ์เท่านั้น อันเป็นแนวคิดที่นักซูฟีได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

1.2 ความหมาย

เมอลานาอาซิก (Maulana 'Ashiq, 1981 : 3) ได้แปลความหมายของคำว่า “ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮฺ” ว่า ไม่มีสิ่งใดที่สมควรได้รับการสักการะบูชานอกจากอัลลอฮฺ ส่วนท่าน โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์ (ม.ป.ป. : 12) ได้แปลความหมายของคำดังกล่าวว่า : ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺ ความว่า : ไม่มีพระเจ้าที่ควรแก่การสักการะ ไม่มีผู้ใดมีสิทธิ์ที่จะได้รับการมุ่งสู่ การสวมมิกดัล การสักการะและการวิงวอนขอความช่วยเหลือในยามคับขันเดือดร้อน คราจำเป็นและยามประสบภัยพิบัติต่างๆทุกๆกรณีนอกจากอัลลอฮฺ (เมาะละวี ซัยยิด อุบัยดัลลอฮฺ, ม.ป.ป. : 50) ดังนั้นลาอิลาฮะอิลลัลลอฮฺก็เป็นรากฐานของการศรัทธาและเป็นพื้นฐานของศาสนา

ด้วยคำปฏิญาณดังกล่าวทำให้กลุ่มอะฮ์ลุลบัยตฺมีความเห็นที่สำคัญๆดังนี้

1. เมาะละวี ซัยยิด อุบัยดัลลอฮฺ (ม.ป.ป. : 50-51) มีความเห็นว่า : อัลลอฮฺทรงสามารถเหนือทุกสิ่งโดยไม่ต้องพึ่งสิ่งถูกสร้างและสาเหตุต่างๆ พระองค์ทรงสามารถจัดความหิวโดยไม่ต้องพึ่งอาหาร ทรงสามารถดับความกระหายโดยไม่ต้องพึ่งน้ำ ทรงสามารถให้หายโรคโดยไม่ต้องพึ่งยา ทรงสามารถสร้างผลไม้โดยไม่ต้องมีต้นไม้ และสิ่งถูกสร้างทั้งหมดไม่มีกรรมสิทธิ์ครอบครองใดๆในชั้นฟ้าและแผ่นดินแม้เพียงปริมาณเดียว

การปฏิเสศศาสตร์แห่งเหตุและผลดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดที่ดำเนินการโดยนักซูฟีทุกยุคสมัย

2. มัรกะษะลา (ม.ป.ป. : 2) หลัก 6 ประการ (ม.ป.ป. : 1) และอัลอะวะฮฺ (al-Da'wah, 3536 : 2) มีความเห็นว่า : เราต้องมั่นใจว่าอัลลอฮฺมีความสามารถ สิ่งถูกสร้างไม่มีความสามารถ อย่างน้อยเราต้องมั่นใจว่า : อัลลอฮฺเป็นผู้ทรงสร้างมนุษย์ อัลลอฮฺเป็นผู้ทรงให้มนุษย์ตาย อัลลอฮฺเป็นผู้ทรงประทานริซกี (ปัจจัยยังชีพ) แก่มนุษย์ อัลลอฮฺเป็นผู้ทรงงดริซกีแก่มนุษย์ อัลลอฮฺเป็นผู้ทรงประทานเกียรติแก่มนุษย์และอัลลอฮฺเป็นผู้ทรงลดเกียรติแก่มนุษย์

การมั่นใจดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กลุ่มอะฮ์ลุลบัยตฺได้ให้ความสำคัญในเตาฮีด รุบียะฮ์มากกว่าเตาฮีดอูลูฮียะฮ์เช่นเดียวกับนักซูฟี

1.3 แนวทางสู่เตาฮีด

ท่าน เชคกุลชะดิษ เมอลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา (ม.ป.ป. : 170) ได้กล่าวถึงข้อสรุปของนักซูฟี ท่านเชคอับดุลอาซิซ อะฮ์ลุลบัยตฺของท่านชาฮฺ วะลียุลลอฮฺ อะฮ์ลุลบัยตฺ ว่า “การที่จะเดินทาง

คู่อัลลอฮ์ในระดับเอียะษ์ชานนั้นคือด้วยการพยายามให้ความรำลึกนึกถึงพระองค์อัลลอฮ์เข้าอยู่ในจิตใจเสมอ วิธีการเข้าใกล้ซิดอัลลอฮ์ที่จะได้ผลนั้นมีอยู่สามวิธีด้วยกันคือ 1. ตะเสาวูร คือด้วยการตะฟักกูรและตะดัจบัวร์ (ใคร่ครวญและไตร่ตรอง ฟินิจพิจารณา) ซึ่งเป็นที่เข้าใจตามแนวซารีฮัต แต่ตามทัศนะของนักตะเสาวูฟถือเป็นการมูรอกอบะฮ์ (เพ่งเล็งด้วยการตั้งสมาธิ) 2. ซิกิร คือกล่าวคำรำลึกพระองค์อัลลอฮ์ด้วยปาก 3. ตีลาวะฮ์ คือการอ่านอัลกุรอาน”

สรุปคือวิธีที่หนึ่งเป็นการรำลึกด้วยใจ วิธีที่สองเป็นการรำลึกด้วยปาก วิธีที่สามเป็นการรำลึกถึงพระเจ้าด้วยการอ่าน ส่วน เมาะละวี ซัยยิด อุบัยดูลลอฮ์ (ม.ป.ป. : 56) กล่าวว่า “เราจำเป็นต้องทุ่มเทความพยายามโดยกล่าว ‘ลาอิลลาฮะอิลลัลลลอฮ์’ ให้มากๆ เราจะต้องเรียกร้องเชิญชวนมนุษยชาติมาสู่ยะกิน (ความศรัทธาอันมั่นคง) และเราจะต้องขอวิงวอนจากอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) ให้พระองค์ทรงประทานมันให้เรา” ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของโมฮัมมัด อับดุลกาเดร์ (ม.ป.ป. : 13) ที่กล่าวว่า :

“ให้มีการกล่าวกาตีมะฮ์ (คำ) ‘ลาอิลลาฮะอิลลัลลลอฮ์’ มากๆ

ให้เผยแผ่กาตีมะฮ์ ‘ลาอิลลาฮะอิลลัลลลอฮ์’ แก่บุคคลอื่นต่อไปด้วย

ขอพรจากอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) ให้โปรดประทานความมั่นใจอันลึกซึ้งในความหมายของกาตีมะฮ์ ‘ลาอิลลาฮะอิลลัลลลอฮ์’ ในหัวใจของเราและผู้อื่นด้วยการกล่าวว่า ‘โอ้อัลลอฮ์ได้โปรดปลูกฝังความเชื่อมั่นต่อพระองค์ในจิตใจของข้าพระองค์ได้โปรดปลดปล่อยความเชื่อมั่นและการยึดถือใด ๆ แก่ข้าพระองค์ พระองค์เท่านั้นที่ทรงมีอำนาจและทรงเมตตา ได้โปรดประทานกาตีมะฮ์ลาอิลลาฮะอิลลัลลลอฮ์ในวาระสุดท้ายของข้าพระองค์และวาระสุดท้ายของบุตรภรรยาของข้าพระองค์” (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 42 และ al-Da'wah, 2536 : 8) นอกจากนี้ฮัดดะวะฮ์ (3536 : 2) ได้กล่าวว่า “ให้มีการกล่าวคำว่า ‘ลาอิลลาฮะอิลลัลลลอฮ์’ อย่างน้อย 70 ครั้งต่อวัน เมื่อรู้แล้วให้ชักชวนตัวเอง ครอบครัว และผู้อื่น” ส่วนมรัคัสยะลา (ม.ป.ป. : 2) หลีก 6 ประการ (ม.ป.ป. : 2) กล่าวว่า “เราจะต้องกล่าว ‘ลาอิลลาฮะอิลลัลลลอฮ์’ ให้มากๆ ในแต่ละวันอย่างน้อย 70 ครั้ง”

นอกจากนั้นแล้วท่าน เซกกุลสะคีย เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา (ม.ป.ป. : 24) ได้กล่าวว่า “เมื่อมีคนใดที่กำลังละหมาด ประคองซอรรค์ถูกเปิดออก และม่านกั้นระหว่างเขากับอัลลอฮ์ก็ถูกเปิดเช่นกัน”

แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมในหมู่ซุฟี ด้วยแนวคิดดังกล่าวทำให้กลุ่มวะฮะฮ์ดับลีหมไม่ให้ความสนใจในเรื่องการศึกษาเชิงวิชาการ

2. มุจาฮะดะฮฺ

2.1 ความสำคัญ

ความสำเร็จคือความปรารถนาของมนุษย์ทุกคนที่อาศัยอยู่บนโลกนี้ และพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) เองก็ทรงประสงค์ให้มนุษย์ทุกคนประสบความสำเร็จในโลกนี้และโลกหน้า แต่ความสำเร็จตามทัศนะของมนุษย์มีความแตกต่างกันกับความสำเร็จที่พระองค์ทรงประสงค์ มนุษย์มีความเห็นว่าความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับทรัพย์สิน เงินทอง ตำแหน่ง และเกียรติยศ แต่ความสำเร็จที่พระองค์ทรงประสงค์มิได้ขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านั้น ความสำเร็จของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิง จนหรือรวย คนในเมืองหรือคนในชนบท กษัตริย์หรือสามัญชน นักวิชาการหรือบุคคลทั่วไป ขึ้นอยู่กับการดำรงชีวิตตามศาสนาด้วยการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) และดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของท่านศาสนทูต (คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ('Abd al-Rahman Golok เทปบันทึกเสียง, n.d.) ดังที่ท่านศาสนทูต (คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้กล่าวว่า “ كل أمتي يدخلون الجنة الا من أباي من أبي من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد أبي ”

ความว่า : **ทุกกลุ่มประชาชนของฉันเข้าสวรรค์ เว้นแต่ผู้ปฏิเสธ ท่านศาสดาจะฮุจญ์ถามว่าใครหรือเป็นผู้ปฏิเสธ? ท่านตอบว่า ผู้ใดก็ตามที่รักฉันก็เข้าสวรรค์และผู้ใดก็ตามที่ละเมิดไม่เชื่อฟังฉันคือผู้ปฏิเสธ** (รายงานโดย บุคอรี กิตาบที่ 96 บาบที่ 2 หะดีษหมายเลข 7280) หรือที่ท่านเชคกุล สะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ซะกะรียา (ม.ป.ป. : 325) เรียกบุคคลเหล่านี้ว่ามวลผู้สำรวจ (ตัควา) ต่อพระองค์อัลลอฮฺซึ่งพระองค์อัลลอฮฺทรงตรัสไว้ในบทฎอฮา อายะฮฺที่ 132 ว่า

وَالْعَقِبَةُ لِلتَّقْوَى

ความว่า “ **และความสำเร็จย่อมได้แก่ความสำเร็จรวม** ”

แน่นอนการตั้งความเข้มแข็งต่อพระองค์อัลลอฮฺนั้น ย่อมเป็นพื้นฐานในการกิจทุกอย่างเพราะเมื่อใดก็ตามที่จิตใจของมนุษย์มีความกลัวเกรงต่อพระองค์อัลลอฮฺแล้วความชั่วต่างๆก็ย่อมจะไม่เกิดขึ้นจากตัวของเขาเด็ดขาด และจะไม่หวั่นไหวต่อความทุกข์ยาก ความลำบากใดๆทั้งสิ้น

ในเมื่อความปลอดภัย ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) แต่ผู้เดียวตั้งที่พระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) ทรงตรัสไว้ในบทออตตามอบูน อายะฮฺที่

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾

ความว่า : ไม่มีเหตุการณ์ใด ๆ ทั้งสิ้นที่อุบัติขึ้น (โดยลำพังมันเอง) นอกจากต้องเป็นไปโดยอนุมัติของอัลลอฮ์และผู้ใดศรัทธามั่นในอัลลอฮ์ อัลลอฮ์ก็จักทรงชี้นำจิตใจของเขา และอัลลอฮ์ทรงรอบรู้อย่างนักในทุกสิ่ง

กลุ่มควะฮ์ระดับลิฆะจิงไฟหาคความยินยอมด้วยการดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของท่านศาสนทูต (คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) ดังคำกล่าวของผู้นำกลุ่มควะฮ์ระดับลิฆะ

1. เชคกุลชะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา (ม.ป.ป. : 49) กล่าวว่า “นอกจากต้องกลับไปดำเนินตามพระบัญชาของพระองค์ตามคำสั่งสอนของท่านนบี (คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) และเศาะฮาบะฮ์ ผู้ซึ่งได้รับทางนำแห่งอัลลอฮ์แล้วเราจะเป็นผู้มีชัยและโชคดี ทั้งโลกนี้และโลกหน้าที่เราต้องกลับไปอยู่อย่างมั่นคงและถาวร”

2. เมาลานา อาซิก อิลฮาอี (1981 : 23) ได้อ้างถึงคำกล่าวของ ชัฮฺลุ ตัสตารี นักซูฟีที่กล่าวว่า “ผู้ที่ปรารถนาความยินยอมของอัลลอฮ์จะต้องปฏิบัติในสิ่งที่สะอาดและอนุมัติพร้อมปฏิบัติตามจริยวัตรของท่านศาสดา (คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) ”

3. โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ (ม.ป.ป. : 2 -3) ได้กล่าวว่า “ดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของท่านศาสนทูต (มุฮัมมัดคือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) และเศาะฮาบะฮ์ (สหายท่านศาสดา) ซึ่งอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) ยินยอมและชื่นชม อันเป็นหนทางเดียวเท่านั้นที่จะได้รับความสำเร็จในโลกนี้และวันอาคีเราะฮ์”

4. อัลควะฮ์ (2536 : 3) ได้กล่าวว่า “ไม่มีวิธีการใช้ชีวิตที่ได้รับการยินยอมจากพระองค์อัลลอฮ์ นอกจากใช้วิธีการใช้ชีวิตตามแบบอย่างท่านศาสดามุฮัมมัดเท่านั้น”

5. ท่านอับดุลรอฮมาน โก-ลก (‘Abd al-Rahman Golok, เทปบันทึกเสียง, n.d. ได้กล่าวว่า “หากชนยุคก่อนและชนยุคกลางปลอดภัยด้วยการปฏิบัติตามศาสนา ชนรุ่นหลังก็จะปลอดภัยด้วยการปฏิบัติตามศาสนาเช่นกัน”

ด้วยเหตุนี้เองกลุ่มควะฮ์ระดับลิฆะจิงให้ความหมายของคำว่า “มุฮัมมาคนรอซูลุลลอฮ์” ว่าไม่มีวิธีการใช้ชีวิตที่ได้รับการยินยอมจากพระองค์อัลลอฮ์ นอกจากวิธีการใช้ชีวิตของมุฮัมมัด (al-Da‘wah, 2536 : 3) ผู้ซึ่งถูกประทานให้กับชาวโลกเพื่อนำข่าวดีและตักเตือนผู้ที่ปฏิเสธศาสนาของ

ท่านหรือสงสัย เหยียดหยามศาสนาอื่น ๆ หรือคำหนักกล่าวและการกระทำของท่านหรือเปรียบเทียบกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อแสวงหาแนวทางดำเนินและดีเทียบหรือปฏิเสธความสิ้นสุดของศาสนาของท่านผู้นั้นเป็นกุฟรฺ (Silm al-Wa'izin อ้างใน 'Abd al-Samad, 1988 : 23) ซึ่งพระองค์ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานบทชาบะ อายะฮฺที่ 28 ว่า

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

ความว่า : **และเราได้ส่งเจ้ามาเป็นศาสนทูต (เพื่อชุมชนใดโดยเฉพาะ) นอกจากเพื่อสังคมมนุษย์เป็นส่วนรวม เพื่อเป็นผู้แจ้งข่าวประเสริฐ และเป็นผู้ตักเตือน แต่มนุษย์ส่วนมากไม่รู้**

เพื่อความมั่นคงของแนวคิดดังกล่าว ผู้นำกลุ่มอะฮ์ลุลบัยตฺจึงอ้างอายะฮฺอัลกุรอาน บทอาลิอิมรอน อายะฮฺที่ 31 ที่ว่า

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣١﴾

ความว่า **โอ้ผู้ซื่อสัตย์เจ้าจงประกาศเถิดว่า ถ้าหากพวกท่านทั้งหลายรักพระองค์อัลลอฮ์จริงพวกท่านจงตามฉันแล้ว แน่แน่นอนพระองค์จะทรงรักใคร่พวกท่าน แล้วพระองค์จะทรงอภัยให้ในบาปโทษของพวกท่าน เพราะพระองค์อัลลอฮ์ผู้ทรงอภัยเสมอและทรงเมตตาอย่างยิ่ง**

ดังนั้นกลุ่มคณะสุตบลิขมีความเห็นว่า อัตราความสำเร็จและปลอดภัยของมวลมนุษย์ในโลกนี้และโลกหน้า (วันอาคีเราะฮฺ)¹ขึ้นอยู่กับอัตราการปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ที่ตั้งบนพื้นฐานของอิหม่าน เนื่องจากการปฏิบัติความดีทุกอย่างนั้นจะไม่ใช่ที่รับรองสำหรับอัลลอฮฺ นอกจากการปฏิบัติที่มีการศรัทธา (อิหม่าน) เป็นพื้นฐานด้วยเหตุนี้เองกลุ่มคณะสุตบลิขจึงกำหนดจุดมุ่งหมายดังนี้

1. ท่านเมอลานา มุฮัมมัด อิลยาซ (m.d. : 2) “ความประสงค์อันเดียวของเราเกี่ยวกับขบวนการนี้คือพยายามฟื้นฟูอิหม่านที่แท้จริงเท่านั้น”

2. เซกกุล ฮะดีษ เมอลานา มุฮัมมัด ซะกะรียา (ม.ป.ป. : 370) “จุดมุ่งหมายของเราเพียงเพื่อเป็นการเตือนเกี่ยวกับเรื่องศาสนา”

3. เมอลาวิ ซัยยิด อุบัยดูลลอฮฺ อัลบูกอรี (ม.ป.ป. : 1) “การเผยแผ่ (คณะสุตบลิข) อันดับแรกนั้นคือการเชิญชวนให้มนุษย์ทุกผู้นามได้ศรัทธาต่ออัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา)

4. โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ (ม.ป.ป. : 3) “เพื่อชี้ชวนให้มนุษย์ไปสู่หนทางที่ปลอดภัยทั้งในโลกนี้และโลกหน้า”

เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว กลุ่มคณะสุตบลิขจึงพยายามฟื้นฟูอิหม่านด้วยการส่งเสริมการปฏิบัติตามจริยวัตรของท่านศาสนทูต (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม)” (‘Abd al-Samad, 1988 : 23)

ในเมื่อท่านศาสนทูตและบรรดาเศาะฮาบะฮฺของท่านได้รับระดับอิหม่านที่สูงส่งด้วยการสละทรัพย์สินและชีวิตของพวกเขาในการยืนยันในศาสนาของอัลลอฮฺ (Ilahi, 1981 : 47) กลุ่มคณะสุตบลิขจึงมีความเห็นว่า อิหม่านที่เกิดจากการมุจาฮะดะฮฺนั้นเป็นอิหม่านที่คงทนถาวรมีพลังในการปฏิบัติศาสนกิจ มีพลังทั้งความชั่ว อีกทั้งมีพลังที่จะปฏิบัติตามคำสั่งของอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) และแบบอย่างของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ดังนั้นกลุ่มคณะสุตบลิขจึงได้ส่งเสริมพัฒนาอิหม่านด้วยการวางหลักการมุจาฮะดะฮฺ อันเป็นหลักการหนึ่งที่บรรดานักซูฟีทุกยุคสมัยได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกแก่บรรดาผู้ที่เดินทางในแนวทางของนักซูฟี

เพื่อความมั่นคงของอิหม่านหลักการมุจาฮะดะฮฺจึงเป็นหลักการสำคัญในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุเป้าหมายที่ได้จัดตั้งไว้โดยกลุ่มคณะสุตบลิข ซึ่งท่านเซกกุล ฮะดีษ เมอลานา

¹ ความปลอดภัยในโลกนี้ หมายถึงมีบารอเก็ด (พรพระเจ้า) ในชีวิตและทรัพย์สิน (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 12)

² ความปลอดภัยในโลกหน้า หมายถึงหลุดพ้นจากการทรมานของไฟนรก และไม่ได้รับความโปรดปรานจากพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 12)

มุฮัมมัด ชะกะรียา (ม.ป.ป. : 225) ได้กล่าวว่า “ต้องเพียรพยายามเพื่อให้เปลือกที่ห่อหุ้มหรือปิดอยู่นั้นได้แยกและเปิดออก”

2.2 นิยามมูจาซะดะฮ์

หนังสือหลัก 6 ประการ (ม.ป.ป. : 5) ที่ตีพิมพ์โดยศูนย์มร୍କัสยะลา กล่าวว่า “มูจาซะดะฮ์ แปลว่าการเสียดสีในหนทางของพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา)” และโมฮัมมัด อับดุลกาเดร์ (ม.ป.ป. : 33) ได้อธิบายคำกล่าวข้างต้นว่า “เสียดสีในหนทางของพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) ด้วยทรัพย์สินสมบัติ แรงกาย เสียดสีความหยิ่งและกิเลสต่าง ๆ ในตัวให้มากที่สุด” ส่วนอับดุลรอฮฺมานพัทลุง ได้กล่าวไว้ในบายน (บรรยายธรรม) ของท่านที่ศูนย์มร୍କัสยะลาเมื่อวันที่ 22 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2543 ว่า “มูจาซะดะฮ์หมายถึงการต่อสู้กับนัฟซูเพื่อภักดีต่ออัลลอฮ์” นอกจากนั้นกลุ่มคณะระดับลิฆยังถือว่าการเดินทางนั้นเพื่อเชิญชวนนั้นเป็นการมูจาซะดะฮ์

นิยามมูจาซะดะฮ์ดังกล่าวสอดคล้องกับนิยามมูจาซะดะฮ์ที่ให้โดยบรรดานักซูฟี

2.3 ประเภทมูจาซะดะฮ์

จากนิยามมูจาซะดะฮ์ที่กล่าวโดยกลุ่มคณะระดับลิฆทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าประเภทของมูจาซะดะฮ์ตามทัศนะของกลุ่มคณะระดับลิฆก็เหมือนกับประเภทของมูจาซะดะฮ์ที่ถูกแบ่งโดยนักซูฟีคือ

1. มูจาซะดะฮ์อินทรีย์
2. มูจาซะดะฮ์นัฟซู
3. มูจาซะดะฮ์ไซฎอน
4. มูจาซะดะฮ์การคลุกคลีในสังคม

2.4 เป้าหมายมูจาซะดะฮ์

โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์ (ม.ป.ป. : 33) ได้กล่าวว่า “ผู้ใดจะมีเกียรติมากหรือน้อยสำหรับอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) นั้นขึ้นอยู่กับอัตราความยำเกรงของเขาต่ออัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา)

ผู้ที่ใกล้ชิดกับอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) เรียกว่า ‘มูก็อรรอบีน’

ผู้ที่จะเป็น ‘มูก็อรรอบีน’ ต้องเป็นผู้ที่มีความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) ระดับสูงขึ้นไปเรียกว่า ‘มุตตาคีน’

ที่จะเป็น ‘มุตตาคีน’ ต้องเป็นผู้ที่มีความบริสุทธิ์ ระดับสูงขึ้นไปเรียกว่า ‘ศอลีฮีน’

ผู้ที่จะเป็น ‘ศอลีฮีน’ ต้องเป็นผู้ที่มีความศรัทธา ระดับสูงขึ้นไปเรียกว่า ‘มุมีนีน’

ระดับความศรัทธา

1. ผู้ที่จะมี ‘ยาเกีน’ ความมั่นใจในอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) ต้องเป็นผู้ที่ ‘ภู่อัด’¹ ทัศนคติต่ออัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) ทัศนคติต่อรอซูล (ศาสนทูต คืออัลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) และ ทัศนคติต่อบรรดาหัวหน้าของเขา

2. ผู้ที่จะมี ‘ภู่อัด’ การภักดีได้นั้นเขาต้องมี ‘อิหม่าน’ มั่นคง

3. ผู้ที่จะมี ‘อิหม่าน’ มั่นคง ความศรัทธาสูงนั้นต้องเป็นผู้ปฏิบัติตาม ‘ซุนนะฮ์’ แบบอย่างของท่านนบี (ศาดคา คืออัลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) มั่นคงด้วย

4. ผู้ที่จะปฏิบัติตาม ‘ซุนนะฮ์’ ในระดับสูงนั้นต้องได้รับ ‘อิคายะฮ์’ การชี้นำจากอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา)

5. ผู้ที่จะได้ ‘อิคายะฮ์’ การชี้นำจากอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) นั้นเขาจะต้องมี ‘มุจาฮะดะฮ์’ เสียสละสูง เสียสละในหนทางของอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) ด้วยทรัพย์สมบัติ เสียสละร่างกาย เสียสละความหยิ่งและกิเลสต่าง ๆ ในตัวให้มากที่สุด” คำกล่าวของโมหัมมัด อับดุลกาเดร์ข้างต้นสอดคล้องกับคำกล่าวของแมลาลานา ยูซุฟ ว่า “อิคายะฮ์ขึ้นอยู่กับระดับของความพยายาม” (อ้างใน ‘Abd al-Samad, 1988 : 35) และสอดคล้องกับคำกล่าวของอับดุลรอฮ์มาน (เทปบันทึกเสียง), n.d. ว่า “การมีวะฮะฮ์ (มุจาฮะดะฮ์ในการเชิญชวน) คือการมีอิหม่านและการมีวะฮะฮ์ คือการมีอิคายะฮ์เนื่องจากอิหม่านชนรุ่นหลังเป็นอิหม่าน อัลมายูด (ดั้งเดิม) หากไม่มีการมุจาฮะดะฮ์ ระหว่างอิหม่านกับการตกศาสนามีความใกล้เคียงเหมือนตาชั่งกับตาชั่ง”

ส่วนอับดุลศอหมัด (1988 : 26-27) ผู้เขียนหนังสือริชาละฮ์ อัคดะวะฮ์ (Risalat al-Da’wah สารเชิญชวน) ของกลุ่มวะฮะฮ์ได้กล่าวไว้ว่า : ลักษณะของมนุษย์แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

1. ลักษณะแบบสัตว์

2. ลักษณะแบบมลาอิกะฮ์ (เทวทูต)

¹ ผู้ที่มีความปรารถนาแห่งชีวิตของเขาสอดคล้องกับความปรารถนาแห่งพระองค์อัลลอฮ์ (โยร์ปูเราะนะนา, 16 สิงหาคม 2542) ซึ่งสอดคล้องกับนิยามของพะนาอ์ที่ให้โดยชะเกีย มุบาร็อก อัลจัยยาซีเยและอัลหม่อซาลีย

3. ลักษณะแบบคิลาพะฮุ (การเป็นตัวแทน)

และท่านได้กล่าวไว้ว่า “เมื่อใดที่มนุษย์ปฏิบัติตามวินัยและจริยวัตรที่ตั้งสอนโดยท่านศาสนทูต (คือลลัดลอสูอะลัยฮิวะซัลลัม) ลักษณะที่หนึ่ง (สัตว์) ของมนุษย์ก็จะกลายเป็นลักษณะที่สอง หรือเรียกว่าลักษณะมลาอิกะฮุ (เทวดา) และหากมนุษย์ได้ทำการรักษาลักษณะมลาอิกะฮุให้คงที่ด้วยการมูจาฮะดะฮุ (ต่อสู้) กับตัณหาและซาตานมนุษย์ก็จะก้าวสู่ตำแหน่งคิลาพะฮุ” ซึ่งพระองค์ได้ตรัสไว้ในบทอันนุร อายะฮุที่ 55 ว่า

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي
الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي
ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمَنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكْ بِي
شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٥﴾

ความว่า : อัลลอฮ์ได้ทรงสัญญาไว้แก่บรรดาผู้ศรัทธาและประพฤติดีจากพวกเจ้าทั้งหมดว่า แท้จริงพระองค์จักทรงสืบทอดอำนาจปกครองแผ่นดินแก่พวกเจ้า ประดุจเดียวกับที่พระองค์ทรงให้ การสืบทอดแก่มวลประชาชาติยุคก่อนพวกเขา และพระองค์จักทรงบันดาลความมั่นคงแก่พวกเขา ซึ่งศาสนาของพวกเขา อันเป็นสิ่งที่พึงไว้สำหรับพวกเขา และพระองค์จักทรงเปลี่ยนแปลงพวกเขา ภายหลังจากภาวะหวาดกลัวของพวกเขา มาสู่ภาวะปลอดภัยพวกเขาทำการนมัสการต่อข้า โดยพวกเขา มิได้ตั้งสิ่งใดขึ้นเป็นภาคีร่วมกับข้าเลย และผู้ใดคัดค้านภายหลังจากนั้น แน่نونพวกเขาเหล่านั้น เป็นพวกที่เลวทรามโดยแท้จริง

จากคำกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ทุกคนเห็นพ้องกันว่า ระดับความปลอดภัย ของมนุษย์ในโลกนี้และโลกหน้านั้น ขึ้นอยู่กับระดับอัตราการมูจาฮะดะฮุ แต่มีความเห็นที่แตกต่าง กันในเรื่องเป้าหมายของมูจาฮะดะฮุซึ่ง โมหัมมัด อับดุลกาเดร์และอับดุลรอฮมาน โก-ลก มีความ เห็นว่ามูจาฮะดะฮุเพื่อได้รับฮิดาเยฮุ และปฏิบัติซุนนะฮุ ส่วนอับดุลศอมัด มีความเห็นว่า มูจาฮะดะฮุ เพื่อปกป้องซุนนะฮุ

จะอย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่า มูจาฮะดะฮุกับซุนนะฮุคือรากฐานของหลักการและทฤษฎี สู่จุดมุ่งหมายของกลุ่มวะฮะฮ์ดับลิหม ประโยชน์ของมูจาฮะดะฮุขึ้นอยู่กับอัตราการปฏิบัติตามซุนนะฮุ และระดับความมั่นคงของซุนนะฮุขึ้นอยู่กับอัตราของมูจาฮะดะฮุ

ในเมื่อหลักการมุจาฮะดะฮ์เป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของท่านนบีมุฮัมมัด (คือลัทธิลอสู่ละลัยฮะซัลลัม) และเศาะฮาบะฮ์ กลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆจึงจำแนกเป้าหมายของหลักการมุจาฮะดะฮ์ออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. มุจาฮะดะฮ์ เพื่อปรับปรุงตนเองให้ดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของท่านนบี (คือลัทธิลอสู่ละลัยฮะซัลลัม) และบรรดาเศาะฮาบะฮ์
2. มุจาฮะดะฮ์ เพื่อชี้ชวนประชาชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองเสมือนในสมัยท่านนบีมุฮัมมัด (คือลัทธิลอสู่ละลัยฮะซัลลัม)

ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า มุจาฮะดะฮ์ของกลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆเป็นการมุจาฮะดะฮ์เพื่อได้รับฮิยาฮ์และดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของท่านนบีมุฮัมมัด (คือลัทธิลอสู่ละลัยฮะซัลลัม) และในเมื่อนิยามของคำว่า “ฮิยาฮ์” ตามทัศนะของบางคนในกลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆสอดคล้องกับนิยามของคำว่า “พะนาอู” ตามทัศนะของนักซูฟี ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงสรุปว่า พะนาอูอันเป็นแนวคิดที่สำคัญยิ่งของนักซูฟีคือเป้าหมายของมุจาฮะดะฮ์ที่ดำเนินการโดยกลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆ

2.5 แนวทางสู่มุจาฮะดะฮ์

เพื่อกระตุ้นหลักการมุจาฮะดะฮ์ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆจึงเน้นหลักการตัมบิและตัมบิฮ์ดังคำกล่าวของกลุ่มวะฮะฮ์ระดับลิฆ เช่น

1. เมลาลานา มุฮัมมัด อียาส ได้กล่าวว่า “จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมุสลิมทุกคนที่จะต้องเอาใจใส่ในความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกียามะฮ์ อันเป็นปัจจัยกระตุ้นในการปฏิบัติ และจะต้องบากบั่นงานศาสนาและพิจารณาการตอบแทนจากพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) เท่านั้น” (อ้างใน al-Nadawi, 1990 : 83)
2. โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, (ม.ป.ป. : 7) ได้กล่าวว่า “ชี้ชวนคนอื่นร่วมเรียนร่วมคิดเรื่องอิหม่าน เรื่องการศรัทธาต่อการตอบแทน นรก-สวรรค์ เรื่องในกูบูร (หลุมฝังศพ) เรื่องการซุมนุมที่มะฮูซารุและการข้ามสะพานซีรอตฯ โดยใช้หลักการตัมบิและตัมบิฮ์ (ส่งเสริมและตักเตือน) เป็นหลัก เช่น หนังสือคุณค่าของอาม้าล ที่เขียนโดย เมลาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา และหนังสือตัมบิฮ์ตัมบิฮ์”

หลักการตัมบิและตัมบิฮ์ดังกล่าวเป็นหลักการตะเศาวฟที่แพร่หลายในหมู่ซูฟี

3. ครูจฟีชะบีลิลลาฮ์

3.1 ความสำคัญ

เมาลานา มุฮัมมัด อิลยาสเห็นว่า จะไม่มีความก้าวหน้าในทางศาสนาได้เลย ถ้าหากปราศจากการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี (เมาลานา อบูล หะสัน อัน-นัควี, 2542 : 52) แนวคิดดังกล่าวทำให้กลุ่มคณะสุตบลิฆมีความเห็นว่า สภาพแวดล้อมที่ดีมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังคำกล่าวของอับดุลรอฮ์มาน โกลก (เทปบันทึกเสียง), n.d. ผู้นำกลุ่มคณะสุตบลิฆกล่าวว่า “บรรยากาศมีอิทธิพลอันใหญ่หลวงในการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่จะเห็นภาพปรากฏต่อหน้าและสายตาตนเอง ด้วยเหตุนี้เองการเผยแพร่ศาสนาจึงจำเป็นต้องอาศัยบรรยากาศศาสนา”

เพื่อเตรียมดำเนินการปฏิบัติตามแบบอย่างของท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) และบรรดาเศาะฮาบะฮ์ กลุ่มคณะสุตบลิฆจึงพยายามสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีด้วยการทำความใกล้ชิดกับผู้ยำเกรงและผู้รู้ ดังคำกล่าวของผู้นำกลุ่มคณะสุตบลิฆ เช่น

คำพูดของเชกกุลชะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา (ม.ป.ป. : 365) ที่ว่า “เราขอเน้นให้บรรดามุสลิมทั้งหลายได้ร่วมกันดำเนินตามแบบฉบับของท่านนบีและพยายามตีตัวเข้าใกล้ชิดนั่งรวมกลุ่มกับบรรดาผู้ที่ยำเกรงต่ออัลลอฮ์ ผู้ที่พยายามสั่งสอนเรียนบทบัญญัติของพระองค์ และพร่ำรำลึกถึงพระองค์อยู่เสมอ”

เมาลานา อาซิก อิลาฮียู (1981 : 17) ได้กล่าวว่า “ความบริสุทธิ์ใจนี้ไม่ยากที่จะได้มาโดยปราศจากการคลุกคลีกับบรรดาผู้ที่พระองค์อัลลอฮ์ทรงรัก” ซึ่งท่านเชกกุลชะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียาได้อ้างอายะฮ์อัลกุรอาน ซึ่งพระองค์ทรงตรัสไว้ในบทอัลเตาบะฮ์ อายะฮ์ ที่ 119 ว่า

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

ความว่า **โอ้บรรดาผู้ศรัทธา (อิหม่าม)ทั้งหลาย**จงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด **และจงอยู่พร้อมกับบรรดาผู้สัตย์จริง**) และพระองค์ทรงตรัสไว้ในบทอัลกะฮ์ฟี อายะฮ์ที่ 28 ว่า

وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ
يُرِيدُونَ وَجْهَهُ ۗ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا ۗ وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ
قُرْطًا ۝

ความว่า เจ้าจงขอพร (อดทน) ตัวของเจ้าเองพร้อมกับบรรดาผู้ซึ่งเรียกร้องวิงวอนต่อพระผู้อภิบาล
ของเขา ทั้งในตอนเช้าและตอนเย็น เพื่อหวังในความโปรดปรานของอัลลอฮฺ ตาทั้งสองของเจ้าอย่า
ได้เมินจากพวกเขา เพราะหวังในความเพริศพรังของโลกนี้ และเจ้าอย่าได้ดำเนินตามผู้ที่จิตใจของ
เขาหลงลืมจากการรำลึกถึงเรา เขาตามอารมณ์ในสภาพที่เขาละเมิดชอบเขต

นอกจากนั้นท่านยังอ้างคำกล่าวของเชคอิบร่าฮีมที่ว่า “ท่านทั้งหลายไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยง
ห่างจากความชั่วและไม่อาจเลิกจากความเลวร้ายได้ จนกว่าท่านจะต้องยอมให้อารมณ์แห่งความ
ต้องการของท่าน ต้องคล้อยตามและปฏิบัติตามคำสั่งของอัลลอฮฺ ดำเนินตามแบบฉบับ (ซุนนะฮฺ)
ของท่านศาสนทูต (คือลัทธิลอสู่อะลียะฮฺวะซัลลิม) เมื่อพวกท่านได้พบกับบุคคลที่มีความจงรักต่อ
อัลลอฮฺจงปรนนิบัติและช่วยเหลือเขาด้วยดีและจงตามคำสอนของเขา จงปรึกษาขอความคิดเห็นจาก
เขาในเรื่องปัญหาการปรับปรุงจิตใจและเรื่องของศาสนา เพื่อว่าเขาจะได้จูงนำพวกท่านสู่ทางนำที่
ถูกต้องพร้อมที่จะนำพาท่านสู่ความใกล้ชิดต่ออัลลอฮฺ”

เพื่อให้รอดพ้นจากความเป็นอยู่และพ้นจากสภาพแวดล้อมที่ไม่มีศาสนามาสู่บรรยากาศ
ที่ดี แตกต่างกับที่เคยเป็นอยู่อย่างสิ้นเชิง ให้ห่างจากกิจการต่างๆและห่างจากผลประโยชน์อันเป็น
กิจวัตรประจำสักระยะหนึ่ง กลุ่มคณะระดับลิฆจึงดำเนินการจัดตั้ง โครงการคุรุจฟีชะบีลิลลาฮฺ (ออก
ในหนทางของอัลลอฮฺ) ขึ้น แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวความคิดที่ศานาจรที่มีอยู่ในหมู่นักซูฟี

นอกจากนั้นการเผยแพร่ไม่สามารถที่จะดำเนินการได้หากผู้เผยแพร่ไม่ยอมเยี่ยมเยือนเมืองหรือประเทศ
ต่างๆ (Ilahi, 1981 : 49)

ดังนั้นการที่ศานาจรหรือที่กลุ่มคณะระดับลิฆเรียกว่าออกในหนทางของพระองค์อัลลอฮฺ
(ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) จึงเป็นหลักประการที่หกที่กลุ่มคณะระดับลิฆให้ความสำคัญเป็นอย่างมากดัง
ที่ผู้นำและสารของกลุ่มคณะระดับลิฆได้ชี้แจงไว้ดังนี้

1. ท่านเมอลานา มุฮัมมัด อิลยาส (n.d.) “ตอนที่หกของกำหนดการคือตัฟริกิลวัคต (แบ่งเวลา)”
2. ท่าน เมอละวี ซัยยิด อุบัยดุลลอฮ์ (ม.ป.ป. : 66) “คุณสมบัติที่หกคือการเรียกร้องเชิญชวนผู้อัลลอฮ์และออกไปในหนทางของพระองค์เพื่อฟื้นฟูศาสนา”
3. โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ (ม.ป.ป. : 18) “หลักสำคัญประการที่หกคือ “ครูจฟีซาบีลิลลาฮ์” (ออกในหนทางของพระองค์อัลลอฮ์)”

กลุ่มคณะสุตบลิฆในจังหวัดชายแดนภาคใต้เรียกหลักสำคัญประการที่หกนี้ว่า มุจาฮะดะฮ์อันหมายถึงเสียดสละในหนทางของอัลลอฮ์ด้วยการเดินทาง (คู มัครัส. ม.ป.ป. : 5)

ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า : การเสียดสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อออกในหนทางของพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮ์วะตะอะลา) คือหลักสำคัญประการที่หกอันเป็นหลักสำคัญประการสุดท้ายของกลุ่มคณะสุตบลิฆ

ด้วยความสำคัญของการออกเดินทางในหนทางของอัลลอฮ์ดังกล่าว ทำให้ท่านเมอลานา อิลยาสไม่พอใจเมื่อท่านรู้ว่าคนใดคนหนึ่งต้องการพบท่าน แต่มิใช่เพื่อร่วมงาน ครั้งหนึ่งชาวเมวาดคนหนึ่งกำลังนวดศีรษะของท่านขณะท่านป่วยใกล้เสียชีวิต ท่านพูดด้วยความโกรธว่า “แกไม่เคยออกยามอะฮ์ลอะมิชหรือ?ฉันไม่ต้องการให้แกทำอะไรให้กับฉันอีกแล้ว ออกไปให้พ้น” และก็เช่นเดียวกันมีสุภาพบุรุษสูงอายุท่าทางอยากจะได้รับใช้ท่านเมอลานาอิลยาสเป็นอย่างยิ่ง ท่านพูดกับเมอลานามันซूर นัวะมานีว่า “เขารักฉันเป็นอย่างยิ่ง แต่เขาไม่ยอมทำในสิ่งที่ฉันเสนอ เขาไม่ตอบรับการเรียกร้องสู่งานดับลิฆ ท่านเอาเขาออกไปและบอกให้เขาเอาตัวของเขาเองเข้าร่วมงานดับลิฆ เป็นความปวดร้าวแก่ฉันเป็นอันมากที่จะให้เขาดูแลความสุขสบายของฉันถ้าหากเขาไม่ได้ทำงานดับลิฆ” (เมอลานา อบูล หะซัน อัน-นัควี , 2542 : 93-94)

การออกเดินทางดังกล่าวเป็นการปลดตัวเองจากสภาพแวดล้อมและเข้าสู่บรรยากาศที่อำนวยความสะดวกปฏิบัติศาสนกิจเพื่อฝึกปฏิบัติศาสนกิจ แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดการตัดความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมแห่งโลกนี้ อันเป็นแนวคิดที่สำคัญของนักซูฟี

3.2 วัตถุประสงค์ของครูจฟีซะบีลิลลาฮ์

หลังจากกลุ่มคณะสุตบลิฆได้ประกาศหลักการออกเดินทางในหนทางของพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮ์วะตะอะลา) แล้ว กลุ่มคณะสุตบลิฆก็ได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการออกเดินทางดังกล่าวว่า

1. จุดประสงค์ที่เราออกไปกับยามาอะฮฺ (คณะ) นั้นให้ทุกคนตั้งเจตนาปรับปรุงตนเอง ประเด็นที่เราจะปรับปรุงได้แก่ 1. ปรับปรุงการศรัทธา 2. ปรับปรุงความคิดให้เกิดความปวกร้าและความ เป็นห่วงมนุษยโลกเหมือนกับที่ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) คิดและเป็นห่วง 3. ปรับปรุงการปฏิบัติศาสนกิจให้ได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วยมากที่สุด (เมาะละวี ซัยยิด อุบัยดูลลอฮฺ, ม.ป.ป. : 8)

2. ออกเสียดละในหนทางของพระองค์อัลลอฮฺเพื่อแสวงหาความพอใจของอัลลอฮฺ (มรฺกัซ, ม.ป.ป. : 5)

3. ออกในหนทางของพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะอาลา) เพื่อมุ่งแก้ไขปรับปรุงตนเองและชี้ชวนผู้อื่นเพื่อแก้ไขปรับปรุงตนเองเช่นเดียวกันและคิดเพื่อศาสนาของพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะอาลา) มีความเจริญรุ่งเรืองเหมือนสมัยท่านศาสนทูต (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) (โมหัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 18)

4. การเดินทางในหนทางของพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะอาลา) เพื่อแสวงหาความพอใจของอัลลอฮฺและเพื่อเป็นประชาชาติมุฮัมมัดที่สมบูรณ์แบบ (al-Da'wah, n.d. : 7)

จากข้อความข้างต้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า กลุ่มคณะระดับสูงได้แสวงหาความพึงพระทัยของพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะอาลา) และศาสนทูตมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) ด้วยการสละเวลาออกร่ำเรียนหาความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของตน ฝึกปฏิบัติในสิ่งที่ตนเรียนรู้ให้เป็น ประเพณีและออกเผยแพร่ในสิ่งที่ตนได้ปฏิบัติให้แก่มวลมนุษยทุกหนแห่ง เพื่อเขาเหล่านั้นได้รับความพึงพระทัยพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะอาลา) และได้เป็นประชาชาติของมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) ที่สมบูรณ์แบบ

ครูจฟีชะบีลิลลาฮฺดังกล่าวเป็นการออกในหนทางของอัลลอฮฺเพื่อไฝหาคำอธิษฐานจากการตกเป็นทาสต่อสภาพแวดล้อมสู่ความเป็นทาสที่แท้จริงต่อพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะอาลา) อันเป็นแนวคิดที่สำคัญของนักซูฟี

การเชิญชวนด้วยการเดินทางนั้นเป็นจริยวัตรของท่านศาสนทูต (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) (‘Abd al-Samad, 1988 :7) ซึ่งท่านได้กล่าวบทหะดีษที่ว่า

مَا غَبِرْتُ إِذْ مَا عَبَدْتُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمَسَّهُ النَّارُ

ความว่า : **ถ้าผู้ใดที่คิดฝืนละอองในทางอัลลอฮฺ อัลลอฮฺจะปลดร่างกายของเขาจากไฟนรก** (รายงาน โดย บุคอรีย์ กิตาบที่ 56 บาบที่ 16 หะดีษหมายเลข 2811) และท่าน โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ (ม.ป.ป. : 11) อัดอะฮฺ (2536 :1, 7) และมรฺกัซ (ม.ป.ป. : 1) ยังอ้างบทหะดีษที่ว่า

لِغَدْوَةِ أَوْ رَوْحَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِمَّا تَطَّلَعُ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَتَغْرِبُ

ความว่า การไปมาในตอนเช้าหรือค่ำในหนทางอัลลอฮ์ดีกว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ภายใต้แสงอาทิตย์ และดับจากแสงอาทิตย์ (รายงานโดย บุคอรีห์ กิตาบที่ 5 หะดีษหมายเลข 2793)

ความจริงหะดีษทั้งสองเป็นหะดีษที่เกี่ยวกับการต่อสู้ในสนามรบเพื่อปกป้องอิสลาม

บรรดาศาสนทูตจะไม่ปล่อยมวลมนุษยชาติอยู่ในสภาพโง่เขลา แต่ท่านจะร้องเรียกบุคคลเหล่านั้นตามที่พักอาศัยจากประจวบประจวบ ที่ละคนเพื่อชี้แนะเกี่ยวกับศาสนาของพระองค์อัลลอฮ์ (al-Ghazali อ้างใน ‘Abd al-Samad, 1988 : 8-9) อันเป็นสิทธิ์ของผู้ถูกเชิญชวนที่ผู้เชิญจะต้องไปหาและเชิญชวน ดังที่อิบนุฮิซามได้รายงานไว้ว่า ท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (คืออัลลอฮ์อะลัยฮิวะซัลลิม) ไม่พอเพียงกับชาวมักกะฮ์และผู้ที่มาหาท่าน แต่ท่านจะออกเดินทางไปในนอกเมืองมักกะฮ์ ท่านไปที่ฏออิฟ (Ta'if) และทำการเชิญชาวฏออิฟ หลังจากนั้นท่านไปพบกับผู้นำบานีซากีฟและทำการเชิญชวน (Zaidan, 1981 : 359 และ ‘Abd al-Samad, 1988 : 7) ซึ่งทำให้อัลหม่อซาลิย์ พบข้อสรุปว่า เป็นไปไม่ได้ที่บุคคลหนึ่งอยู่เพียงแต่ในบ้าน ไม่ยอมออกไปมัสยิด ทั้ง ๆ ที่เขารู้ว่ามิใช่ผู้ที่ยังละหมาดไม่สมบูรณ์ หากเขารู้ว่าเป็นเช่นนั้น เขาจะต้องออกสั่งสอนและห้ามตามสมควร เช่นกันกับทุก ๆ คนที่รู้ว่าโดยปกติจะมีการฝ่าฝืนกฎของศาสนาบัญญัติตามท้องตลาดหรือในช่วงเวลาอันแน่นอน เขาจะหยุดนิ่งที่บ้านไม่ได้อีกแล้ว ซึ่งเป็นหน้าที่ของเขาที่จะต้องออกไป (al-Ghazali อ้างใน ‘Abd al-Samad, 1988 : 9)

3.3 วิธีการคุรุจญ์ชะบีลิตลาฮ์

โมหัมมัด อัชชุกาเคร์ (ม.ป.ป. : 7-8) ได้อธิบายถึงวิธีเดินทางว่า “โดยทั่วไปผู้ที่ออก ‘ตะวะฮ์’ จะรวมกลุ่มคน กลุ่มละประมาณ 10 คน หลาย ๆ กลุ่ม ซึ่งอาจมีกลุ่มที่จะออก 3 วัน หรือออก 40 วัน หรือออก 4 เดือนในประเทศ ต่างประเทศ ออกเฉพาะชายหรือออกชายหญิง เรียกว่า ‘มัสตุรา’ ผู้ที่จะออกเดินทางจะต้องฟัง ‘บายานฮิดายะฮ์’ คือการปฐมนิเทศว่าด้วยการตั้งใจถึงความมุ่งหมาย และกฎข้อปฏิบัติในการเดินทางของกลุ่มตะวะฮ์ดับลิฆ เช่น ผู้ออกตะวะฮ์ต้องตั้งใจออกเพื่อเรียนและเพื่อปรับปรุงแก้ไขตนเองมิใช่มุ่งแก้คนอื่นพร้อมชี้ชวนคนอื่นร่วมเรียนร่วมคิดเรื่องอิห์ม่าน เรื่องการศรัทธาต่อการตอบแทน นรก สวรรค์ เรื่องในกุบูร (หลุมฝังศพ) เรื่องการชุมนุมที่มะฮ์ซารุและการข้ามสะพานซีรอดและการทำอามัลการปฏิบัติศาสนกิจเพื่อความสำเร็จที่แท้จริงในโลกนี้และโลกหน้า (วันอาคีเราะฮ์) การเตรียมตัว เตรียมการเดินทาง การเคารพและเชื่อฟัง ‘อามิร’ หัวหน้าคณะเดินทางอย่างเคร่งครัด อ่อนน้อม ถ่อมตน ไม่พุดในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ควรมีน้ำละหมาดตลอดเวลา ทำซิกิร ระลึกถึงอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮ์สวะตะอะลา) ทำฮัดเกาะฮ์กุรอาน ทำตะวะฮ์

ทุกโอกาสที่มีก่อนออกเดินทางจะมีกำหนดสถานที่ ที่จะไปตามข้อมูลของมรรกัส หรือมัศยิด แล้ว
แต่งตั้ง ‘อามิร’ หัวหน้าคณะเดินทางหนึ่งคน เมื่อทุกอย่างพร้อม หัวหน้าคณะ ‘อามิร’ จะอ่านค
อหรืออาจมอบให้คนในคณะอ่านแทนก็ได้ เสร็จแล้วทุกคนจะขึ้นพาหนะ ขณะขึ้นพาหนะทุกคน
ควรอ่าน¹ سبحان الذى سخر لنا هذا وما كنا له مقرنين وانا الى ربنا المنقلبون

แล้วเดินทางไปมัศยิดที่กำหนด เมื่อเห็นหมู่บ้านที่จะเข้าพักให้ทุกคนอ่าน²

اللهم انى اسألك من خير هذه وخير ما جمعت فيها واعوذ بك من شرها وشر ما جمعت
فيها اللهم ارزقنا حياها واعذنا من وبائها وحببنا الى اهلها وحبب صالحى اهلها لينا

เมื่อเห็นมัศยิดที่จะพักให้อ่านซอลาวัตสามครั้ง เมื่อถึงมัศยิดลงจากยานพาหนะ รวบรวม ‘ยามาอะฮฺ’ แล้วทบทวน
จุดมุ่งหมายในการกระทำวะฮฺครั้งนี้ พร้อมทบทวนมารยาทต่อมัศยิด อ่านดูอาแล้วจึงเข้ามัศยิดด้วยเท้าขวาก่อน
แล้วอ่าน¹ اللهم افتح لى أبواب رحمتك

เสร็จแล้วละหมาดตะฮียาตุลมัสยิดสองรอกาอ์ตริบจัดข้าวของให้เรียบร้อย เอาผ้าคลุมให้ดูสวยงาม
เป็นระเบียบ ‘อามิร’ จะเชิญประชุมทุกคนพร้อมกับคนในพื้นที่เพื่อกำหนดการทำกุซซี-การเยี่ยม
พิเศษเฉพาะและกำหนดคนนำทาง (รูฮาบ) นอกจากนั้นจะกำหนดภารกิจประจำ ได้แก่ ผู้บริการ
อาหาร ผู้บรรยายธรรม แนะนำคณะ (ตะอารูฟ) บรรยายข้อปฏิบัติการทำมัศยิด (ออกพบปะ) การออก
ชีชวนและออกมัศยิด กำหนดผู้บายานตอนค่ำ และบายานซุบฮฺวันรุ่งขึ้นด้วย จะมีบายาน ‘ตัง โงะฮฺ’
(ปัจฉิมนิเทศ) หรือ ‘วับซี’ เป็นการบายานให้ผู้ที่อยู่รอบกำหนดและก่อนที่จะแยกย้ายกลับบ้าน
โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติประจำวันที่บ้าน อันได้แก่ การซิกิรฺ เข้าและเขียน การอ่านอัลกุรอาน
การไปละหมาดที่มัศยิด การอ่านตะลิมที่บ้าน ที่มัศยิด การทำกัศต์ 1 และมัศยิด 2 การให้เวลาแก่
มัศยิดวันละ 2 1/2 ชม. การให้นุสเราะฮฺ (ความช่วยเหลือ) แก่ยามาอะฮฺ เมื่อมีการขอการเยี่ยม
เขียนญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน การพุดจาที่น้มนวลและสุภาพ ซึ่งจะสามารสรสร้างความรักใคร่ สามัคคี
และร่วมออกในหนทางของอัลลอฮฺต่อไป”

กลุ่มวะฮฺระดับสูงได้ใช้มัศยิดอันเป็นสถานที่บริสุทธิ์เป็นที่พักค้างค้ำกล่าวของท่าน
เมอลานา อาซิก อิลาฮีย (1981 : 39) ที่ว่า “ผู้เผยแผ่จงอาศัยมัศยิดเป็นที่พัก” หลักการดังกล่าวเป็น
หลักการอันสำคัญของท่านชาฮฺ วะลียุลลอฮฺ อัลอะฮฺลุลบัย

3.4 ตารางเวลาการกุรฺฮฺฟะฮฺปีลีลลาฮฺ

¹ ดูหะดีษรายงาน โดยตัมมิซียฺ กิตาบที่ 49 บาบที่ 47 หะดีษหมายเลข 3446 Abu 'Isa กล่าวว่า เป็นหะดีษศอเสียฮฺ

² ดูหะดีษรายงาน โดยอิบน์ซุนนียฺ บาบที่ 319 หะดีษหมายเลข 527 เป็นหะดีษฎออิฟ

¹ ดูหะดีษรายงาน โดยมุสลิม กิตาบที่ 6 บาบที่ 10 หะดีษหมายเลข 713

ท่าน เมาะละวี ซัยยิด อุบัยดุลลอฮฺ (ม.ป.ป. : 70) ได้กล่าวถึงตารางเวลาของการออกเดินทางในหนทางของพระองค์อัลลอฮฺว่า “บรรดานักปราชญ์ได้กล่าวไว้ว่า ‘สมควรอย่างยิ่ง ที่มุสลิมนั้นจะออกไปในหนทางของอัลลอฮฺ 4 เดือนเพื่อที่จะเรียนรู้ถึงวิธีการเชิญชวนมนุษย์ทั้งหลายไปสู่อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) และเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งของพระองค์ เชื้อฟิงศาสนทูตของพระองค์ (คือลัลลอฮฺอะลัยฮิอะซัลลิม) เพื่อตระหนักว่าจะทำอย่างไรเขาจึงจะมานะพยายามในการเผยแพร่ศาสนาของพระองค์และทำให้พจนารถของพระองค์สูงส่งยิ่งขึ้น ให้เขาออกปีละ 40 วัน เดือนละ 3 วัน ในสัปดาห์หนึ่งให้ออกเยี่ยมเยียนพี่น้องมุสลิม 2 ครั้ง หนึ่งครั้งในหมู่บ้านของเรา อีกหนึ่งครั้งในหมู่บ้านอื่น” ส่วนอับดุลรอฮฺมาน โก-ลก, เทปบันทึกเสียง, n.d., โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์ (ม.ป.ป. : 6) มร์กัส (ม.ป.ป. : 5) อัลอะวะฮฺ (2536 : 7) และอับดุลศอมัด (1988 : 12) ได้กำหนดตารางเวลาการเดินทางของกลุ่มอะฮฺลุลบัยตฺว่า “เดือนละ 3 วัน ปีละ 40 วัน 4 เดือนในชั่วชีวิต และ 24 ชั่วโมงสำหรับครูและนักศึกษา” ซึ่งอับดุลศอมัด (1988 :12-13) ได้บ่งชี้ถึงอัลหะดีษดังนี้

1. ออกเดินทางในทางของอัลลอฮฺ 3 วัน

انَّكُمْ فِي زَمَانٍ مَنْ تَرَكَ مِنْكُمْ : صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ □ عَنِ النَّبِيِّ
عُشْرًا مَأْمَرِيهِ هَلْكَ ثُمَّ يَأْتِي زَمَانٌ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ بِعُشْرٍ مَأْمَرِيهِ نَجَا

ความว่า ท่านศาสดา (คือลัลลอฮฺอะลัยฮิอะซัลลิม) กล่าวความว่า “แท้จริงท่านอยู่ในสมัยที่บุคคลใดจากท่านได้ละทิ้งหนึ่งส่วนสิบของคำสั่ง เขาจะประสบกับความหายนะ แล้วมาถึงสมัยที่บุคคลใดจากท่านได้ปฏิบัติเพียงหนึ่งส่วนสิบของคำสั่งเขาจะประสบกับความปลอดภัย” (รายงานโดยอัครมิซีย กิตาบที่ 34 บาบที่ 79 หะดีษหมายเลข 2163 Abu Isa กล่าวว่า เป็น หะดีษ Hasan Gharib และ al-Tabrizi กิตาบที่ 1 บาบที่ 5 หะดีษหมายเลข 179 al-Nasir al-Din al-Bani กล่าวว่า เป็น หะดีษ Gharib)

2. ออกเดินทางในหนทางของอัลลอฮฺ 40 วัน

مَنْ صَلَّى لَهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا فِي جَمَاعَةٍ يُذَكِّرُ التَّكْبِيرَ : اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى

بِرَاءَةً مِنَ النَّارِ وَبِرَاءَةً مِنَ النَّفَاقِ الْأُولَى كُتِبَتْ لَهُ بِرَاءَتَانِ

ความว่า จากท่านอนัสบินมาลิก กล่าวว่า “ท่านศาสดา (คือลัลลอฮฺอะลัยฮิอะซัลลิม) กล่าวความว่า ผู้ใดที่ละหมาดญะมาอะฮฺ (กลุ่ม) เพื่ออัลลอฮฺ 40 วัน โดยทันตักบิรครั้งแรก (ตักบิรอุลฮิรอม) อัลลอฮฺทรงบันทึก ให้เขารอดพ้นจากสองอย่างด้วยกัน รอดพ้นจากไฟนรกและรอดพ้นจากการเป็น

มุนาฟีก (กลับบลอก)” (รายงาน โดยอัครมิซียุ บาบที่ 64 หะดีษหมายเลข 241 Abu Isa กล่าวว่า เป็นหะดีษ Da‘if)

ตามเนื้อหาในหะดีษแล้วทำให้ เชคกุลสะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา (ม.ป.ป. : 57) มีความเห็นว่า มนุษย์จะมีการเปลี่ยนแปลงภายใน 40 วัน ข้อสรุปดังกล่าวเป็นข้อสรุปของนักซูฟี เนื่องจากอุลามาอะตะเสาวุฟส่วนใหญ่ได้ยึดเวลา 40 วัน เป็นการฝึกรบรรมบ่มนิสัยให้มีความเข้มแข็งต่ออัลลอฮ์ (เชคกุลสะดิษ เมาลานามุฮัมมัด ชะกะรียา, ม.ป.ป. : 58)

3. ออกเดินทางในหนทางของอัลลอฮ์ 4 เดือน

ขณะที่ท่านอุมร์ (ขอพระองค์ทรงพอพระทัยในเขาด้วยเถิด) เป็นผู้นำมุสลิมและท่าน

กำลังทำการเวียนรอบกะอูบะฮ์ ท่านได้ยินเสียงสตรีกล่าวลำนากลอนพุดถึงสามี อุมร์จึงถามว่า

أردتِ سوءًا ؟ قال: وما لكِ ؟ قالتُ أغربتِ زوجي منذُ أشهرٍ وقد اشتقتُ اليه : فاملِكِ عليكَ نفسِكَ فانما هو البريدُ اليه فبعثت اليه ثم قال: بمعاذ الله : قالت فافرجيه عني في كم اني سائلِكِ عن أمرٍ قد أهمني : دخل على حفصة فقال تشتا ق المرأة الى زوجها ! فخفضت رأسها واستحيت قال : فان الله لا فأشارت بيدها ثلاثة أشهر والا فأربعة أشهر فكتب □ يستحيي من الحق عمر أن لا تحبس الجيوشُ فوق أربعة أشهر

ความว่า “ทำไมท่านจึงร้องเรียกเช่นนี้?” สตรีผู้นั้นก็ตอบว่า “สามีของฉันได้จากฉันไปหลายเดือนแล้วซึ่งทำให้ฉันคิดถึง” ท่านอุมร์จึงถามว่า “ท่านเคยคิดไหมว่าท่านจะกระทำผิดประเวณี?” สตรีผู้นั้นก็ตอบว่า “ขอความคุ้มครองจากพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูวะตะอะลา) ให้พ้นจากสิ่งนั้น” อุมร์ก็กล่าวตักเตือนว่า “ท่านจงรักษาตัวท่านให้คงสภาพเช่นนั้น” หลังจากนั้น อุมร์กลับบ้านเข้าพบบุตรของท่านที่มีชื่อว่า ฮัฟเซาะฮ์ และกล่าวว่า “ฉันอยากถามลูกในสิ่งที่สำคัญมากคือว่า ก็วันที่สตรีสามารถปกป้องตนเองขณะที่สามีของนางจากไป?” ฮัฟเซาะฮ์จึงก้มหน้าเนื่องจากละอายใจในคำถามของผู้ที่เป็นพ่อ อุมร์กล่าวว่า “แท้จริงพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูวะตะอะลา) ไม่ทรงสั่งให้อายในสิ่งที่จริง” ฮัฟเซาะฮ์ จึงชี้แจงด้วยนิ้วว่า 3 เดือนและสูงสุด 4 เดือน (รายงาน โดย อัครมิซียุ หะดีษหมายเลข 12593)

จากตารางเวลาการออกเดินทางในหนทางของอัลลอฮ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กลุ่มคณะสุตบลิฆชอบตั้งถิ่นฐานมากกว่าเดินทางอย่าง อัลฆอซาลีย, อัลยูเนค, ซัสล บุตร อับดุลลอฮ์ และอูญะซิด อัลบัสฏอมีย แต่ความจริงแล้วกลุ่มคณะสุตบลิฆเห็นชอบกับการเดินทางจนสิ้นชีพ อย่าง อูญะฮ์ อับดุลลอฮ์ อัลมัฆริบียและอิบรอฮีม บุตร อัดฮัม อันเนื่องจากการจัดโยรข์ของกลุ่มคณะสุตบลิฆใน

ทุกรอบ 4 เดือน ขึ้นเพื่อรวบรวมสมาชิกกลุ่มให้ออกเดินทางในช่วง 4 เดือนต่อไปหรือหนึ่งปีหรือตลอดชีพ

3.5 ตารางกิจกรรมประจำ

เพื่อสร้างสรรค์หน้าที่ของมัศยิด ('Abd al-Samad, 1988 : 18) ดังคำเรียกร้องของศาสนทูต (คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ที่กล่าวในหะดีษบทหนึ่งว่า

رَجَاتٍ ؟ قَالُوا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ □ أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا يَمْحُو اللَّهُ بِهَ الْخَطَايَا وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ ؟ قَالُوا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ □ أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى الْمَكَارِهِ وَكَثْرَةِ الْخَطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ وَانْتِظَارِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ □ قَالَ : « بَاطِلٌ □ فَذَلِكُمُ الرِّجَالُ »

ความว่า “ท่านชอบไหมที่ฉันจะชี้แนะกับท่านทั้งหลายเกี่ยวกับสิ่งที่ทำให้พระองค์อัลลอฮ์ทรงลบล้างบาปทั้งหลายและทำการยกระดับ? ” เขาเหล่านั้นตอบว่า “ใช่พวกเราชอบ” ท่านก็กล่าวว่า “อาบน้ำละหมาดให้สมบูรณ์ในเวลาที่ยากเย็น เดินไปมัศยิดให้มาก ๆ และรอละหมาดหลังละหมาด สิ่งเหล่านั้นคืออริบาต (การเตรียมพร้อมในการญูฮุด)” ซึ่งเป็นหะดีษที่รายงาน โดย มุสลิมในกิตาบที่ 2 บาบที่ 14 หะดีษหมายเลข 251 ซึ่งอัब्ดุศศอมัด (1988 : 18) ได้คัดจากเชากานียุ (1993 : 1 : 618) นักปฏิรูปในศตวรรษที่ 12 ของอิญเราะฮ์สุกักราช (Khan.Sidiq และ Laknawi อ้างใน ‘Abu Hafis, 1993 : 1 : 23) กลุ่มคณะระดับสี่จึงจัดตารางกิจกรรมประจำของกลุ่มคณะระดับสี่ขณะพักอาศัยตามมัศยิดช่วงการเดินทาง

12.30-13.00 น. ละหมาดญูฮูรี, บายานตะอารูฟ (แนะนำคณะ)

13.00-13.30 น. รับประทานอาหาร

13.30-15.00 น. พักผ่อน

15.00-15.45 น. ตะลิม (เรียน) มุซกาเราะฮุ (อภิปราย, ชี้แจงเกี่ยวกับ) อาดับ ๆ (หลักวินัย), คูอา (การขอพร)

15.45-16.15 น. ละหมาดอาฮฺร

16.15-16.45 น. บายานฆัสต์ (บรรยายข้อปฏิบัติในการออกพบปะเชิญชวน)

16.45-18.00 น. อีฟรอดีอามัล (ปฏิบัติศาสนกิจส่วนตัว)

18.00-18.30 น. ออกฆัสต์ (ออกพบปะเชิญชวน)

- 18.30-20.00 น. ละหมาดมัฆริบ บายาน (บรรยายธรรม)
- 20.00-20.30 น. ละหมาดอีซา
- 20.30-21.00 น. รับประทานอาหารค่ำ พักผ่อนและนอน
- 03.00-04.00 น. ละหมาดตะฮัจจุต, ละหมาดวิตีร์, ละหมาดฮาจั๊ด, ละหมาดเตาบะฮฺ
- 04.00-05.15 น. อ่านกุรอาน, ซิกิร
- 05.15-05.30 น. ละหมาดซุโอบะฮฺ
- 05.30-07.00 น. บายาน กุลลียะฮฺซุโอบะฮฺ, ละหมาดอิซรอก, กุฮา
- 07.00-08.00 น. กัรกันซารี (รายงานผล)
- 08.00-09.30 น. รับประทานอาหาร
- 09.30-10.30 น. พักนอก
- 10.30-11.00 น. ตะลีม, มุซากาเราะฮฺ, ฮัลเกาะฮฺอัลกุรอาน, อาคั๊บ, อุซูล, คูอา
- 11.00-12.00 น. ภารกิจส่วนตัว (อาบน้ำ, ซักผ้า ฯลฯ)
- เมื่อครบกำหนดเวลาออกแล้ว จะมีบายาน “ตั้ง โงะ” หรือ “วับซี” ก่อนจะเดินทางกลับบ้าน (โมหัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 10)

ตารางกิจกรรมประจำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มอะฮฺลุลบัยตฺได้ฝึกหัดตนเองด้วยการจับได้ความเคยชินและคุ้นเคยให้แยกจากความคุ้นเคยในชีวิตประจำวันอันเป็นแนวคิดที่สำคัญของนัก ซูฟีอัลกุไซรีและกลุ่มอะฮฺลุลบัยตฺได้เดินทางด้วยกายและใจซึ่งเป็นรูปแบบอัลซียาฮฺที่สำคัญของนักซูฟี นอกจากนั้นกลุ่มอะฮฺลุลบัยตฺยังใช้มัสยิดเป็นสถานที่พักผ่อนเป็นแนวคิดที่สำคัญของท่าน ซาฮฺ วะลียุลลอฮฺ อัลอะฮฺลุลบัยตฺ

4. อัลอะฮฺลุลบัยตฺ

4.1 ความสำคัญ

อิสลามสอนว่า : ความเลอเลิศและความปลอดภัยของประชาชาตินั้นขึ้นอยู่กับกำจับในความดีและยับยั้งจากความชั่วดั่งที่พระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮะฮะอะอะอะอะ) ทรงตรัสไว้ในบทอาลี อิมรอน อายะฮ์ที่ 110 ว่า

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

ความว่า พวกเจ้าเป็นประชาชาติที่ดีที่สุด ที่ถูกให้อุปถัมภ์ เพื่อมนุษย์ชาติ พวกเจ้าใช้ (ให้กระทำ) แต่คุณธรรมห้าม (กระทำ) สิ่งต้องห้าม และพวกเจ้ามีศรัทธามั่นในอัลลอฮ์ และท่านศาสนทูต (คืออัลลอฮ์จะลบล้างอิวะฮ์ลัม) ทรงกล่าวไว้ในหะดีษบทหนึ่งว่า

فِيهَا كَمَثَلُ قَوْمٍ اسْتَهَمُوا عَلَى سَفِينَةٍ فِي الْبَحْرِ فَأَصَابَ مَثَلُ الْقَائِمِ عَلَى حُدُودِ اللَّهِ وَالْمُدْهِينِ

بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا وَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا فَكَانَ الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا يَصْعَدُونَ فَيَسْتَقُونَ الْمَاءَ

فَيَصْبُونَ عَلَى الَّذِينَ فِي أَعْلَاهَا فَقَالَ الَّذِينَ فِي أَعْلَاهَا لَا نَدْعُكُمْ تَصْعَدُونَ فَتَوَدُّونَنَا فَقَالَ

الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا فَاِنَّا نَنْقَبُهَا مِنْ أَسْفَلِهَا فَنَسْتَقِي فَاِنِ أَخَذُوا عَلَى أَيْدِيهِمْ فَمَنْعُوهُمْ نَجَوْا جَمِيعًا

..وَأَن تَرْكُوهُمْ غَرَقُوا جَمِيعًا

ความว่า จากนุมานบินบะชีร กล่าวว่า อุปมาผู้บำเพ็ญตนภายใต้อาณัติแห่งอัลลอฮ์และผู้ละเมิดฝ่าฝืนก็อุปมาดังกลุ่มชนที่โดยสารเรือลำเดียวกัน กลุ่มหนึ่งอยู่ชั้นบนบนของเรือ ส่วนอีกกลุ่มอยู่ชั้นล่าง ฝ่ายกลุ่มที่อยู่ชั้นล่างนั้นเมื่อต้องการน้ำเขาต้องเดินผ่านขึ้นสู่ชั้นบน ดังนั้นเขาจึงกล่าวว่า หากเราจะทำการเจาะเรือในส่วนที่เราทำนบกอยู่ โดยไม่ต้องรบกวนผู้อยู่ชั้นบนก็จะเป็นการดียิ่ง และถ้าเมื่อพวกเขา (ผู้อยู่ชั้นบน) ปล่อยให้พวกเขา (ผู้อยู่ชั้นล่าง) ทำตามความประสงค์ พวกเขาทั้งหมดจะต้องพินาศสิ้น หากพวกเขาช่วยกันจับมือไว้ พวกเขาผู้อยู่ชั้นบนและพวกนั้น (ผู้อยู่ชั้นล่าง) จะปลอดภัยโดยทั่วกัน (รายงานโดย อัศดรีมีซีฮ์ กิตาบที่ 34 บาบที่ 12 หะดีษหมายเลข 2173 Abu 'Isa กล่าวว่า เป็นหะดีษ Hasan)

ด้วยคำสอนดังกล่าวกลุ่มคณะระดับสูงจึงมีความเห็นว่า : ความสำเร็จในโลกนี้และโลกหน้าขึ้นอยู่กับระดับอัตราของความรับผิดชอบต่อตนเองและประชาชาติ ในเมื่อสังคมมุสลิมปัจจุบันเป็นสังคมที่เห็นห่างจากหลักการอิสลามที่นำโดยท่านศาสนทูต (คืออัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) กลุ่มคณะระดับสูงจึงใช้ความอุตสาหะพยายามในการสร้างบรรยากาศเพื่อแก้ไขปรับปรุงประชาชาติ (‘Abd al-Rahman Golok เทปบันทึกเสียง, n.d.) ด้วยการ “มุ่งแก้ไขปรับปรุงตนเอง และชี้ชวนคนอื่นเพื่อแก้ไขปรับปรุงตนเองเช่นเดียวกัน” (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์ , ม.ป.ป. : 18) ภายใต้การดำเนินตามคำสั่งสอนของท่านศาสนทูต (คืออัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) และตามแบบฉบับของท่าน ดังคำกล่าวของท่านเชคกุลชะดิย เมาลานา โมฮัมมัด ชะกะรียา (ม.ป.ป. : 3) ว่า : เราจะเห็นได้ว่ามีจำนวนมากเหลือเกินที่มุสลิมของเรากำลังเห็นห่างออกจากศาสนาและไม่ได้สนใจยึดถือหลักการอิสลามที่สำคัญ ด้วยเหตุนี้เองข้าพเจ้าจึงพยายามรวบรวมจากหนังสือต่างๆที่เกี่ยวกับวิธีการเชิญชวนในภาคปฏิบัติภายใต้การดำเนินตามคำสั่งสอนของท่านศาสนทูต (คืออัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) และตามแบบฉบับของท่าน การเน้นหนักการปฏิรูปตัวเองและตามด้วยการเรียกร้องเชิญชวนผู้อื่นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มวลมนุษย์ได้ปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านศาสนทูต (คืออัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดที่สำคัญของนักซูฟี ซาฮุ วะลียุลลอฮุ นอกจากนั้นท่านอับดุลรอฮมาน (เทปบันทึกเสียง), n.d. ได้ชี้ถึงความสำคัญของงานนี้ว่า “พระองค์อัลลลอฮุ (ซุบฮานะฮูวะตะอะลา) ทรงประทานศาสนาพร้อมกับผู้รับผิดชอบศาสนา (ผู้เชิญชวน) บุคคลเหล่านั้นได้ทำการเผยแพร่สารของพระองค์อัลลลอฮุ (ซุบฮานะฮูวะตะอะลา) ให้กับมวลชน” ดังที่พระองค์อัลลลอฮุ (ซุบฮานะฮูวะตะอะลา) ทรงตรัสไว้ในบทอัลอันกะบูต อายุษะฮ์ที่ 18 ว่า

وَإِنْ تَكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَّمٌ مِّنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ

الْمُبِينُ ﴿١٨﴾

ความว่า *และหากพวกท่านว่า (เรื่องนี้) เป็นความเท็จ แน่อนบรรดาประชาชาติในยุคก่อนพวกท่านก็เคยว่าเป็นความเท็จมาแล้ว (แล้วพวกนั้นก็ถูกทำลายล้าง) และหน้าที่ของศาสนทูตไม่มีอะไรเลย นอกจากการเผยแพร่อันชัดแจ้งเท่านั้น* การเผยแพร่จึงเป็นภาระหน้าที่ของบรรดาศาสนทูตทั้งหลาย เช่น

1. ศาสดานูहुได้ทำการเผยแพร่ศาสนาทั้งกลางวันและกลางคืนเป็นเวลา 950 ปี ดังที่พระองค์อัลลลอฮุ (ซุบฮานะฮูวะตะอะลา) ทรงตรัสไว้ในบทนูหฺ อายุษะฮ์ที่ 5 ว่า

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾

ความว่า เมื่อคืนบิฮูประกาศแก่พวกเขา (แต่ไม่มีใครเชื่อฟังจนท้อแท้) เขาจึงวอนขอว่า “ โอ้อंक อภิบาล แท้จริงข้าพเจ้าได้ประกาศต่อกลุ่มชนของข้าพเจ้าแล้ว ทั้งกลางคืนและกลางวัน” และในบท อัลอันกะบุตร อายะฮฺที่ 14 ว่า

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٤﴾

ความว่า ขอยืนยัน แท้จริงเราได้ส่งนูหฺให้เป็นศาสนทูตไปยังประชาชนของเขา แล้วเขาก็อยู่ในพวก นั้น (เพื่อประกาศธรรมของอัลลอฮฺ เป็นระยะเวลาถึง) หนึ่งพันปี หย่อนห้าสิบปี ครั้นแล้วมหา อุทกภัยได้ทำลายล้างพวกเขา โดยพวกเขาเป็นผู้จ้อฉล (ไม่ยอมศรัทธาคำประกาศของนบิฮู)

2. ศาสดาอิบรอฮีม พระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) ทรงตรัสไว้ในบทอัล อันกะบุตร อายะฮฺที่ 16 ว่า

وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

ความว่า และ (จงระลึกถึงประวัติของ) อิบรอฮีม เมื่อครั้งเขาได้ประกาศแก่ประชาชนของเขาว่า “พวกท่านจงนมัสการอัลลอฮฺและยำเกรงพระองค์เถิด นั้นแหละเป็นสิ่งดีงามที่สุดสำหรับพวกท่าน หากพวกท่านรู้”

3. ศาสดามูซาและฮารูน พระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) ทรงตรัสไว้ในบท ฎอฮา อายะฮฺที่ 43 - 44 ว่า

أَذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٤٣﴾ فَقَوْلَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا لَّعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ ﴿٤٤﴾

ความว่า **เจ้าทั้งสองจงไปยังฟิโรอาน์ เพราะเขาเป็นผู้ละเมิด แล้วเจ้าทั้งสองจงพูดกับเขาด้วยคำพูดอันอ่อนโยน เพื่อเขาจะได้สำนึกหรือเกรงกลัว**

4. ศาสดาอีซา พระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) ทรงตรัสไว้ในบทอัลมาอิดะฮฺ อายะฮฺที่ 72

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۗ وَقَالَ الْمَسِيحُ
يَبْنَئِي إِبْرَاهِيمَ ۖ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۗ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ
حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾

ความว่า **แท้จริงได้ตกเป็นผู้เนรคุณไปแล้ว บรรดาผู้ที่กล่าวว่า แท้จริงอัลลอฮฺก็คืออัลมะซีฮฺ (อีซา) บุตรมัรยัม ทั้งที่อัลมะซีฮฺได้ประกาศ (อย่างชัดเจนปฏิเสธฐานะของตัวเองที่ถูกยกย่องเป็นพระเจ้า) ว่า โอ้เผ่าพันธุ์แห่งอิสราเอล พวกท่านจงนมัสการอัลลอฮฺผู้เป็นพระเจ้าของฉัน และพระเจ้าของพวกท่านเถิด เพราะแท้จริงผู้ใดตั้งภาคีกับอัลลอฮฺ แน่แน่นอนอัลลอฮฺจักทรงห้ามสวรรค์แก่เขาและที่อยู่ของเขาคือนรกและไม่มีผู้หนึ่งจากบรรดาผู้ให้การช่วยเหลือแก่พวกที่ฉ้อฉลเลย**

5. ศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) “คะวะฮฺ” หรือเชิญชวนเป็นชนนนะฮฺ เป็นงานที่มีแบบฉบับจากท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) (โมหัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 7) ท่านนบี (ศาสดา มุฮัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้ทำคะวะฮฺทันทีหลังจากได้รับอายะฮฺ ให้ “คะวะฮฺ” จากอัลลอฮฺ (‘Abd al- Rahman Golok, เทปบันทึกเสียงม n.d., โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. :5) อัลลอฮฺได้ทรงตรัสไว้ในบทอัลมุคชชีร อายะฮฺที่ 1-7 ว่า

يَأْتِيهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾ قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿٢﴾ وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ﴿٣﴾ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ
﴿٤﴾ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ﴿٥﴾ وَلَا تَمُنْ بِتَسْتَكْثِرْ ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ
﴿٧﴾

ความว่า **โอ้ผู้ห่มผ้า (นบีมุฮัมมัด) เจ้าจงยืนขึ้น แล้วจงประกาศเตือนเถิด และเฉพาะต่อองค์อภิบาลของเจ้าเท่านั้นเจ้าจงสดุดีความยิ่งใหญ่เถิด และแก่เสื้อผ้าของเจ้าเท่านั้น เจ้าจงทำความสะอาด และแก่ความ**

ชั่วร้ายทั้งหลาย เจ้าจงปลีกห่างเถิดและเจ้าจงอย่าเอื้อเฟื้อ (สิ่งใดๆโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ) เจ้าจะได้ (ตอบแทนที่) มาก (กว่าที่ให้ไป) และเฉพาะเพื่อองค์อภิบาลของเจ้า เจ้าจงอดทนเถิด

และท่านศาสดาซุบฮานะฮฺ (สหายของท่านนบี) ทำอะวะฮฺทันทีที่รับอิสลามและได้ทำ “อะวะฮฺ” ด้วยความอดสาหะเสียดลัษฏะฮฺสมบัตติ เสียดลัษฏะฮฺร่างกายและจิตใจเพื่องาน “อะวะฮฺ” (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 5) เนื่องจากท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (คือลัลลอฮฺอะลัยฮิซซะลัม) ทรงกล่าวว่า

« الخ.....بلغوا عني ولو آية»

ความว่า : **จงเผยแพร่จากฉันถึงแม้อายะฮฺเดียว** (เป็นส่วนหนึ่งของหะดีษที่รายงาน โดย อัลดร์มีซียูกิตาบที่ 41 บทที่ 13 หะดีษหมายเลข 2669 Abu ‘Isa กล่าวว่า เป็นหะดีษ Hasan Sahih) (‘Abd al-Rahman Golok , เทปบันทึกเสียง, n.d.)

ด้วยการเสียดลัษฏะฮฺในการเผยแพร่ของท่านนบี (ศาสดา) มุฮัมมัด (คือลัลลอฮฺอะลัยฮิซซะลัม) และบรรดาเศาะฮาบะฮฺ (สหายของท่านนบี) ต่อสู้อะพินฝ้าความยากลำบากจากการถูกต่อต้าน ถูกปฏิเสธ ถูกทำร้ายนานาประการ รวมทั้งใช้กองกำลังเพื่อการทำลายล้างท่านนบีมุฮัมมัด (คือลัลลอฮฺอะลัยฮิซซะลัม) อิสลามแพร่กระจาย นอกจากจะครองพื้นที่ในดินแดนอาหรับทั้งหมดแล้วยังแผ่ไพศาลไปถึงเอเชียกลาง อินเดีย สเปน มออคโค ฯลฯ (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 1) ท่านศาสนทูตและบรรดาเศาะฮาบะฮฺจึงกลายเป็นบุคคลที่ประสบผลสำเร็จ ยอมรับและชื่นชมโดยพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา)

ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้กลุ่มอะวะฮฺดับลิฆมีความเห็นว่า : อิสลามนั้นได้กำหนดการเผยแพร่ให้เป็นหน้าที่ของผู้ศรัทธาทุกคน

และเมื่อใดขาดอะวะฮฺ ขาดการให้ความช่วยเหลือกันและกันเมื่อนั้นมุสลิมจะเสื่อมดังตัวอย่างของชาวมุสลิมในประเทศสเปน 2,000,000 คน (สองล้านคน) สูญหายไป ถูกทำลายไม่มีคนช่วย ถูกข่มเหง ไม่มีที่พึ่งและถูกกลืนจนหมดภายใน 900 ปี (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 4)

ช่วงใด ยุคใด ขาดนบี ขาดการอะวะฮฺช่วงนั้นจะมีมม มนุษย์หันหลังให้ศาสนา ประพฤติป่าเถื่อนและเหลวแหลก (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 3) เกียรติยศและความดีเด่นของอิสลามทุกด้านที่เคยเป็นแบบอย่างแก่ชาวโลกกำลังถูกทำลายโดยมุสลิมเองจนกลับกลายมาอยู่ในสภาพที่ล้มหลังล้มปราศจากอำนาจ ความเป็นมิตรต่อกัน ความรักซึ่งกันและกันลดน้อยถอยลง จนหาความจริงใจต่อกันยาก (Ehtesham-ul-Hassan Kandalvi, อ้างใน โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 2) บ้างก็จมตมไปในสิ่งชั่วร้ายของสิ่งแวดล้อมในสังคมที่เอาแบบอย่างของชนที่มีมุสลิมสาเหตุสำคัญเพราะมุสลิมหลงกับความสุขและประโยชน์ส่วนตัว ขาดความเชื่อมั่นในคำสอนของ

ศาสนา (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 2) จมดิ่งอยู่ในการหลงใหลตัณหาราคะและกามารมณ์ ทำลายจรรยาบรรณที่ดีงาม วันเวลาจึงผ่านไปพร้อมๆกับการที่ประชาคมมุสลิมยังมีสภาพที่เลวร้ายลงไปเรื่อยๆกลางคืนของพวกเขาที่ยังมืดทึบมากขึ้น

ในเมื่อมุสลิมบางส่วนได้ละเลยในการปฏิบัติศาสนกิจจากภาวะการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมที่ทำให้สิ่งมอมเมาและอบายมุขต่างๆเพิ่มขึ้น ก็ย่อมเป็นหน้าที่ในความรับผิดชอบของผู้ที่มีความรู้ในข้อบังคับอย่างใดอย่างหนึ่งของศาสนาที่จะต้องเผยแพร่ข้อบังคับนั้นๆไปสู่ผู้อื่น และเมื่อเขาประสบกับความชั่วร้ายโดยที่เขาสามารถยับยั้งหรือจัดมันลงได้ ก็เป็นหน้าที่ที่เขาจะต้องกระทำโดยจับปล้นทันใด (เชกกุลสะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา, ม.ป.ป. : 321) ท่านอิลยาส จึงนำเอาแนวความคิดการเผยแพร่อิสลามมาจัดรูปแบบการปฏิบัติเพื่อเป็นทั้งการฝึกฝนตนเองของผู้ที่เข้ากระบวนการควะฮ์และเชิญชวนผู้อื่นด้วย ในขณะที่เดียวกันรูปแบบนี้ได้ถูกเผยแพร่ออกสู่ชนมุสลิมทั่วโลก เพื่อเน้นในการสร้างคุณภาพของมุสลิม ทั้งนี้เพื่อความสุอันนิรันดร์ในปรโลกของผู้ปฏิบัติ (เสาวนีย์ จิตต์หมวด, 2531 : 238)

เพื่อความมั่นคงของแนวคิด กลุ่มควะฮ์ระดับสูงจึงปักหลักประกันที่เชื่อมโยงออกด้วยการเผยแผ่และเชิญชวน การชี้ชวนให้มาก ๆ จึงกลายเป็นกฎข้อปฏิบัติในกลุ่มควะฮ์ระดับสูงข้อที่ 1.1 (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 20 และ al-Da'wah, 2536 : 25) โดยอ้างถึงอัลกุรอาน และแนวคิดของอุละมาอ์

1. เชกกุลสะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา ได้อ้างอายุขัยต่าง ๆ จากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่เกี่ยวข้องกับการเชิญชวนอย่างมากมายไว้ในหนังสือ Fadail Tabligh (คุณค่าการดับลิฆ) ซึ่งเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นมาเพื่อตอบสนองคำขอร้องขอของปรมาจารย์คนสำคัญของยุคปัจจุบันคนหนึ่ง จากกลุ่มขบวนการฟื้นฟูอิสลาม และสำหรับใช้เป็นคู่มือของขบวนการดับลิฆ (เชกกุลสะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา, ม.ป.ป. : 319)

1.1 อายุขัยอัลกุรอาน

ท่านเชกกุลสะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา (ม.ป.ป. : 322-328) ได้ทำการตรวจสอบจำนวนอายุขัยในอัลกุรอานทั้งหมด พบว่ามี 60 อายุขัยด้วยกันที่กล่าวถึงความสำคัญของการเรียกร้องเชิญชวนสู่ศาสนา แต่ท่านได้นำมากล่าวเพียงบางอายุขัยดังต่อไปนี้ เช่น

1.1.1 บทอาลิอิมรอน อายุขัยที่ 110 ว่า

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

ความว่า พวกเจ้าเป็นประชาชาติที่ดีที่สุด ที่ถูกให้อุบัติมา เพื่อมนุษย์ชาติ พวกเจ้าใช้ (ให้กระทำ) แต่คุณธรรมห้าม (กระทำ) สิ่งต้องห้ามและพวกเจ้ามีศรัทธามั่นในอัลลอฮ์

1.1.2 บทอาลิอิมรอน อายะฮ์ที่ 104 ว่า

وَلَتَكُنَّ مِّنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾

ความว่า และจงให้มีจากเจ้าซึ่งประชาชาติกลุ่มหนึ่งที่ (ทำหน้าที่) เรียกร้อง (ผู้คน) ไปสู่ความดีงาม และใช้ใน (การกระทำแต่) คุณธรรมและห้ามจาก (การกระทำ) สิ่งต้องห้ามและพวก เขาเหล่านั้นล้วนเป็นพวกที่สมหวัง (โดยแท้จริง)

1.2 วาระของท่านรอซูล

ท่านเชกกุลสะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ซะกะรียา (ม.ป.ป. : 329-339) ได้เลือกนำมากล่าวเฉพาะที่เห็นว่าจำเป็นเท่านั้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงการเน้นหนักของท่านศาสดาต่อความสำคัญของงานนี้ดังนี้

1.2.1 รายงานจาก อบีदारดาว่า ท่านรอซูลตลอดทุทรงตรัสว่า

”ألا أخبركم بأفضل درجة الصلاة والصيام والصدقة ؟ قالوا : بلى قال :
”اصلاح ذات البين وفساد ذات البين هي الحالقة“

ความว่า:”พึงสังวรฉันจะแจ้งแก่ท่านทั้งหลาย ถึงสิ่งที่ประเสริฐยิ่งดีกว่าการละหมาด ถือศีลอด และการให้ทาน” อบีदारดาออกกล่าวว่า พวกเราจึงทูลว่า “หามิได้ ข้าแต่ท่านรอซูลตลอด)โปรดแจ้งแก่เราเถิด(” ท่านจึงกล่าวว่า “คือการสร้างสรรค์แก่มุฮัมมัด และการอิฉาเรียนั้นเป็นการทำลายคุณธรรม (ประดุจใบมีดโกนขจัดเส้นผมจากศีรษะ)” (รายงาน โดย อะฮฺมัด หะดีษหมายเลข 27381 เป็นหะดีษที่มีสายรายงาน Sahih)

หะดีษบทนี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่มุสลิมทุกคนต้องยื่นหยัดในการสร้างสรรค์สังคมตามควรแก่อัตตภาพของแต่ละคน เพราะการสร้างสรรค์สังคมนั้นเป็นหน่วยงานหนึ่งของการชักชวนสู่ความดีเช่นกัน

1.2.2 จากอบีสะอีดอัลคุฎรีย์กล่าวว่าฉันได้ฟังท่านศาสดากล่าวว่า

بيده فان لم يستطع فبلسانه فان لم يستطع فقلبه وذلك من رأى منكم منكرا فليغيره..
 ..أضعف الايمان

ความว่า : “ผู้ใดในหมู่พวกเจ้าเห็นความชั่วก็จงหักล้างมันด้วยมือ หากไม่สามารถก็ด้วยวาจา หากไม่สามารถก็ด้วยใจ และนั่นคือ ระดับต่ำสุดของการศรัทธา” (รายงาน โดย มุสลิม กิตาบที่ 1 บาบที่ 20 หะดีษหมายเลข 78)

1.2.3 ท่านสุไซฟูเราะฮฺรายงานว่า ท่านรอซูลลลอฮฺกล่าวว่า
 والذي نفسي بيده لتأمرن بالمعروف ولتنهون عن المنكر أوليوشكن الله أن يبعث عليكم
 .. عقابا منه ثم تدعونه فلا يستجاب لكم

ความว่า “ข้าขอสาบานด้วยพระเจ้าผู้ซึ่งชีวิตอยู่ในอำนาจแห่งพระองค์ว่า เจ้าทั้งหลายต้องชักชวนสู่ความดี และยับยั้งจากความชั่ว หรือมิฉะนั้นในไม่ช้าอัลลอฮ์ก็จะทรงบันดาลการลงโทษเหนือพวกเจ้าภายหลังเมื่อพวกท่านพร้าวอนพระองค์ก็ไม่ทรงสนองตอบแก่พวกเจ้า (รายงาน โดย อัตตัมมีซียู กิตาบที่ 34 บาบที่ 9 หะดีษหมายเลข 2169 Abu ‘Isa กล่าวว่า เป็นหะดีษ Hasan Sahih)

จากข้อพิสูจน์ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า กลุ่มคณะระดับลิฆมีทัศนะว่าความปลอดภัยของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบต่อตนเองและประชาชาติมุฮัมมัดให้ดำเนินปฏิบัติตามแบบอย่างของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (คือลัทธิลอสูอะลียะฮ์ชะลัฎม)

ด้วยเหตุนี้เองกลุ่มคณะระดับลิฆมีจึงยึดถือแนวทางนี้เป็นแนวทางอันประเสริฐที่สุดไม่มีสิ่งใดเทียบเคียงได้ เนื่องจากทุกคำสั่งจะได้รับการยินยอมจากพระองค์อัลลอฮ์ เมื่อสอดคล้องกับซุนนะฮ์ (‘Abd al-Samad, 1988 : 3) ซึ่งทำให้กลุ่มคณะระดับลิฆมีเรียกรวมลุ่มมนุษย์ว่า “โอ้ท่านทั้งหลายจงให้ความสำคัญกับทุกคำสั่งของพระองค์อัลลอฮ์และศาสนทูตไม่ว่าคำสั่งนั้นจะเป็นซุนัต (ควรทำ) หรือวาฮิบ (จำเป็นต้องทำ)” (‘Abd al-Samad, 1988 : 32)

4.2 จุดมุ่งหมายของงานคณะวะฮ์

การล้มเลิกการศรัทธาอันมั่นคงต่ออัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) และการไม่ปฏิบัติตามจริยวัตรของท่านนบีมุฮัมมัด (คือลัทธิลอสูอะลียะฮ์ชะลัฎม) อย่างครบวงจร ทำให้หัวใจของมุสลิมหลงใหลและยึดติดอยู่กับความสมบูรณ์พลสุข ความสวัสดีของโลกนี้โดยไม่คำนึงถึงชีวิต

หน้า จึงเปิดโอกาสให้กระแสดความคิด และลัทธิอุบาทว์ต่างๆทะลักเข้าสู่สังคมมุสลิม ด้วยเชื้อโรคดังกล่าวทำให้กลุ่มคณะระดับลิฆได้วางเป้าหมายหลักของงานคณะฯเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันแทนชาวมุสลิม ดังนี้

1. การปลุกจิตสำนึกของประชาชาติให้ระลึกและตระหนักถึงสถานภาพแห่งรากฐานที่แท้จริงและดั้งเดิมของพวกเขา (ลาอิลลาฮะอิลลัลลอฮุ มุฮัมมัดรอซูลุลลอฮุ)
2. ให้มีการนำเอาแบบอย่างทั้งหมดจากท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) มาปฏิบัติในชีวิตประจำวันโดยแท้จริง ไม่จำกัดกลุ่มหรือองค์กรใด
3. ตระหนักถึงภราดรภาพที่แท้จริง (มาละวี ซัยยิด อุบัยดูลลอฮุ, ม.ป.ป. : 44)

ด้วยการตระหนักถึงภราดรภาพดังกล่าวทำให้กลุ่มคณะระดับลิฆต้องละเว้นจากการพูดถึงชาติ เขต และอาณาประชาราษฎร์ เนื่องจากคำพูดดังกล่าวได้นำพาสู่ความแตกแยกภายในกลุ่มดังกล่าวของท่านมาลานา มุฮัมมัด ยูซุฟ ก่อนท่านจะเสียชีวิตในปี ค.ศ. 1965 ว่า “จงจำไว้คำว่า ชาติของฉัน เขตของฉัน และประชาราษฎร์ของฉัน คำดังกล่าวนำไปสู่ความแตกแยกและพระเจ้าไม่เห็นด้วยกับความแตกแยกดังกล่าวมากกว่าสิ่งอื่นใด” (อ้างใน Metcalf, n.d. : 120)

นอกจากนั้นกลุ่มคณะระดับลิฆยังละเว้นในเรื่องข้อขัดแย้งทางศาสนา เรื่องการขอ
บริจาคเรื่องฐานะและตำแหน่ง เนื่องจากสิ่งเหล่านั้นหากผิดพลาดจะก่อให้เกิดความแตกแยกซึ่งกันและกัน (‘Abd al-Samad, 1988 : 23-24 โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 20 และ al-Da’wah, 2536 : 25) ความแตกแยกและ
ทะเลาะวิวาทนั้นเป็นเส้นขนานกับการสร้างเอกภาพแห่งประชาชาติ (‘Abd al-Rahman Golok, เทปบันทึกเสียง, n.d.) เช่นบุคคล 2 คนอยู่ในพรรคการเมืองที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง แต่ทั้งสองจะสร้างความหลงผิด
และฆ่าฟันซึ่งกันและกัน เช่นกันกับการขัดแย้งทางศาสนา ผู้ที่นับถือแนวทางที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิงย่อมถือว่าแนวทางของตนเป็นแนวทางที่ถูกต้องที่สุด จนเกิดความหลงผิดด้วยคำชี้ขาดว่า ละหมาดตามกันไม่ได้ เช่นกันในเรื่อง
บริจาค ฐานะและตำแหน่ง

การละเว่นดังกล่าวทำให้กลุ่มคณะระดับลิฆประสบกับจุดอ่อนบางประการ เช่น ขาดนักวิชาการและขาดพลังสนับสนุนจากนักการเมือง

การเน้นหนักในเรื่องเตาฮีด การปฏิบัติตามแบบอย่างของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) และการละทิ้งในสิ่งที่คลั่งไคล้ดังกล่าวเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของท่าน ซาฮุ วะลีลุลลอฮุ อัลละฮฺลาวี

4.3 รูปแบบการคณะฯ

เมาะละวี ซัยยิด อุบัยดุดลอฮฺ อัลนุคอรีย (ม.ป.ป. : 18–23) ได้กล่าวถึงรูปแบบการคาะวะฮฺของท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) ว่ามี 5 รูปแบบด้วยกัน อันได้แก่

1. การประกาศท่ามกลางชุมชน วิธีนี้ท่านจะเชิญผู้คนให้มาชุมนุมกันแล้วท่านก็จะประกาศคำเชิญ
2. การเข้าพบกับกลุ่มบุคคลต่างๆท่านจะพยายามไปพบปะกับผู้คนทุกสถานที่ไม่ว่าพวกเขาจะอยู่ที่ไหนก็ตาม
3. การเดินทางไปสู่แดนไกลซึ่งท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) เดินทางไปเผยแผ่ที่ฏอฮิฟโดยการเดินเท้าทั้งไปและกลับ (ระยะทางระหว่างมักกะฮฺและฏอฮิฟประมาณ 50 ไมล์)
4. ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) มอบภารกิจการเผยแผ่ให้เป็นหน้าที่ของผู้ที่ได้รับอิสลามแล้ว
5. การส่งสาส์นไปเผยแผ่แก่กษัตริย์และผู้นำของประเทศต่างๆ

นอกจากนั้นท่านเมาะละวี ซัยยิด อุบัยดุดลอฮฺ อัลนุคอรีย ได้กล่าวว่า “คณะคาะวะฮฺได้นำรูปแบบเหล่านั้นมาปฏิบัติ” แต่สำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว กลุ่มคาะวะฮฺระดับลิฆะจะปฏิบัติเพียง 3 รูปแบบแรกเท่านั้น ส่วนรูปแบบที่ 4 และรูปแบบที่ 5 ยังไม่มีการปฏิบัติ เนื่องจากกลุ่มคาะวะฮฺระดับลิฆะจะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ทำการชักชวนในหมู่มุสลิมเท่านั้น โดยทั่วไปแล้วรูปแบบการคาะวะฮฺของกลุ่มคาะวะฮฺระดับลิฆะจะในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นรูปแบบการเคาะประตูบ้านมุสลิม เข้าพบกับบุคคลที่จะทำการเผยแผ่โดยตรง ซึ่งเป็นการเผยแผ่แบบเข้าถึงตัวของผู้ที่ต้องการเผยแผ่เปรียบเสมือนการขายตรง (DIRECT SALE) ระหว่างชาวมุสลิมด้วยกัน แนวคิดการเผยแผ่โดยตรงระหว่างชาวมุสลิมดังกล่าวเป็นแนวคิดของท่านอัลฆอซาลี (ดู Zaidan, 1981 : 360)

การทำงานของกลุ่มคาะวะฮฺระดับลิฆะจะเป็นการทำงานในรูปแบบกลุ่มซึ่งท่านอับดุลรอฮฺมาน โกลก (เทปบันทึกเสียง), n.d. มีความเห็นว่า : การทำงานเป็นกลุ่มย่อมประสบความสำเร็จสูงกว่าการทำงานคนเดียว ความแตกต่างระหว่างศาสนานูหฺและศาสนทูตมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) เป็นข้อพิสูจน์ที่เด่นชัด ศาสนานูหฺได้ทำการเผยแผ่ศาสนาทั้งวันและคืนเป็นเวลา 950 ปีแต่มีผู้รับศาสนาเพียง 83 คนเท่านั้น ส่วนท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) ทำการเผยแผ่เพียง 23 ปีแต่มีผู้รับศาสนาในสมัยฮัจญ์ครั้งสุดท้ายเป็นจำนวนทั้งสิ้น 124,000 คน

เพื่อความสำเร็จในกิจกรรมส่วนรวม กลุ่มคาะวะฮฺระดับลิฆะจะจึงจัดตั้งกฎข้อปฏิบัติข้อที่ 2.1 ที่กล่าวว่า “ให้เชื่อฟัง‘อามิร’” ผู้นำ (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 20 และ al-Da‘wah, 2536 : 25) และได้วางขอบเขตของการเชื่อฟังว่า “จงปฏิบัติตามผู้นำจนกว่าจะออกจากศาสนบัญญัติ” (‘Abd al-Samad, 1988 : 20)

อามีร์จะเป็นผู้นำการประชุมและเป็นผู้ตัดสินใจ และผู้ที่จะเสนอความคิดเห็นควร อนุญาตอามีร์ก่อน (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 21-22)

การมอบการถวายตนต่ออามีร์โดยสมาชิกหมดสิทธิในการออกความคิดเห็นเป็นแนวคิด ที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับกันหมู่นักซูฟี

4.4 ประเภท

อัลดะวะฮ์ (2536 : 25) ได้แบ่งประเภทของการชักชวนออกเป็น 4 ประเภทได้แก่

1. ดะวะฮ์อินฟิรอเดีย หมายถึงดะวะฮ์ที่จำเป็นสำหรับทุกคนต้องประกาศแก่บุคคลที่เขา พบเห็น (Pirzada, 1993 : 139)

2. ดะวะฮ์คุศูตียะฮ์หรืออัลญะลอะฮ์อัลคุศูตียะฮ์คือการเยี่ยมเยียนเป็นกรณีพิเศษ เช่น เยี่ยม อิมาม ผู้อาวุโส นักการศาสนา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น การเยี่ยมในลักษณะนี้ไม่ได้มีจุด ประสงค์ไปชักชวนให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวออกไปกับยามาอาฮ์ แต่เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่บุคคล เหล่านั้นขอให้ท่านสนับสนุนการทำงานของยามาอะฮ์โดยเล่าความคืบหน้าของการปฏิบัติการกิจนี้ (เมาะละวี ชัยยิดอูบัยดูลลอฮ์ อัลบุคอรี, ม.ป.ป. : 12)

3. ดะวะฮ์อุมูมียะฮ์หรืออัลญะลอะฮ์อัลอุมูมียะฮ์ หมายถึงการดะวะฮ์ (เชิญชวน) และดับลิฆ (การเผยแพร่) (เมาะละวี ชัยยิด อูบัยดูลลอฮ์ อัลบุคอรี, ม.ป.ป. : 79)

4. ดะวะฮ์อิจติมาอียะฮ์ หมายถึงการกระทำที่เริ่มขึ้นหลังจากดะวะฮ์คุศูตียะฮ์และดะวะฮ์ อุมูมียะฮ์ เช่น การจัดการอบรมสั่งสอนในมัสยิดหรือศูนย์ การชุมนุม ฯลฯ (Pirzada, 1993 : 138)

จากประเภทดังกล่าวผู้วิจัยมีความเห็นว่า ดะวะฮ์ประเภทแรก ประเภทที่สามและ ประเภทที่สี่ เป็นประเภทของดะวะฮ์ที่มีอยู่ในแนวคิดของท่าน ซาฮ์ วะลียุลลอฮ์ ส่วนดะวะฮ์ ประเภทที่สอง ผู้วิจัยไม่สามารถยืนยันได้ว่าเป็นแนวคิดของท่าน อันเนื่องจากผู้วิจัยไม่มีหลักฐานที่ ชัดเจน

4.5 กฎเกณฑ์ของดะวะฮ์

1. คุณสมบัติของผู้ทำการชักชวน

จากการตั้งเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ทำการชักชวนของกลุ่มดะวะฮ์ดับลิฆผู้วิจัยมีความเห็นว่า กลุ่มดะวะฮ์ดับลิฆได้รับแนวคิดจากท่าน ซาฮ์ วะลียุลลอฮ์ อัลดะฮ์ละวีย อันเนื่องจากแนวคิดทั้งสองเป็นแนวคิดที่เหมือนกัน เช่น จะต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบ ปฏิบัติตามคุณลักษณะอันเป็นมุสลิมที่

สมบูรณ์แบบพร้อมดำเนินการรำลึก นอกจากนั้นยังใช้ตะลิมเป็นสื่ออันประกอบด้วยอัลกุรอาน อัลหะดีษ คำพูดของเสาะฮาบะฮฺ ตาบิอินและบรรดาผู้ศรัทธาที่มีความเที่ยงธรรม และเกียรติประวัติของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (คือลลิลลอฮฺอะลัยฮิอะซัลลิม)

2. วิธีการ

จากการสังเกตวิธีการทำการชักชวนของกลุ่มอะฮ์ลุลบัยต์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าวิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับวิธีการชักชวนของท่าน ซาฮฺ อะลีเยลลอฮฺ อัลอะฮฺละวีเย เช่น ไม่ชักชวนหรือตักเตือนตลอดเวลา ใช้มัสยิดเป็นสถานที่พัก เริ่มคำพูดด้วยการกล่าวว่า “อัลฮัมดุลิลลาฮฺ” และขอพรให้ท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (คือลลิลลอฮฺอะลัยฮิอะซัลลิม) พுகถึงสัญญาจากพระองค์อัลลอฮฺตามด้วยสัญญาร้าย พுகถึงข้อปฏิบัติที่ง่าย ๆ ไม่พุกในสิ่งไม่ดีและไม่คลั่งไคล้ในสิ่งหนึ่งสิ่งใด

3. รากฐานของการชักชวน

จากการสังเกตรากฐานการชักชวนของกลุ่มอะฮ์ลุลบัยต์ ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า รากฐานดังกล่าว อยู่ในแนวเดียวกันกับรากฐานของนักซูฟี เช่น กลุ่มอะฮ์ลุลบัยต์ได้ใช้หลักการอัลดัจบิบบะฮฺและอัลดัจบิบบิ การอุปมาอุปมัย ตั้งปัญหาเกี่ยวกับสิ่งอนุมัติและต้องห้ามหรือเกี่ยวกับหลักวินัย

4. กฎข้อปฏิบัติของผู้ฟัง

จากการสังเกตกฎข้อปฏิบัติของผู้ฟังของกลุ่มอะฮ์ลุลบัยต์ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากฎดังกล่าวเป็นกฎท่าน ซาฮฺ อะลีเยลลอฮฺ อัลอะฮฺละวีเย เช่น ห้ามเผชิญหน้ากับผู้ชักชวนและห้ามถามในเรื่องที่ผู้ทำการชักชวนได้พุก

5. ซิกิรฺ

5.1 ความสำคัญ

เมลานาอิลยาสกกล่าวว่า “จงชกิริให้มากๆ และทำเป็นประจำ” (เมลานา อบูล หะซัน อัน-นัควี, 2542 : 86) จากนั้นท่านเมลานาแนะนำให้ชกิริจนเป็นนิสัย และทำเป็นประจำ ท่านพูดว่า “การชกิริเป็นเหมือนป้อมปราการที่ชัยภูมิตั้งอยู่ไม่สามารถทำลายได้และไม่มีอำนาจเหนือท่าน การรำลึกถึงอัลลอฮ์ทำให้หัวใจได้พักผ่อน” (เมลานา อบูล หะซัน อัน-นัควี, 2542 : 87) นอกจากนี้ท่านยังกล่าวอีกว่า “การชกิริและวิชาความรู้เป็นสื่อทั้งสองของงานดับลิฆ” (เมลานา อบูล หะซัน อัน-นัควี, 2542 : 96)

ด้วยคำแนะนำที่ได้กล่าวโดยท่านเมลานาอิลยาสกทำให้เชคกุลชะดิษ เมลานา มุฮัมมัด ชะกะเรีย (ม.ป.ป. : 396) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ คุณค่าของอามัลซึ่งเป็นหนังสือหลักของกลุ่มคณะดับลิฆว่า “การรำลึกถึงอัลลอฮ์คือการทำความสะอาดหัวใจ การทำความสะอาดหัวใจนั้นเป็นความรับผิดชอบสำหรับความอิกลาศ (ความบริสุทธิ์ใจ) และอิกลาศเป็นพื้นฐานของการเคารพกราบไหว้ทั้งหมด”

ด้วยการเคารพกราบไหว้พระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮะฮะตะอะลา) ศาสนทูตมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) และวงศ์วานเศาะฮาบะฮะกลายเป็นผู้ที่ได้รับความพอพระทัยจากพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮะฮะตะอะลา) ในเมื่ออิกลาศเป็นพื้นฐานของการเคารพกราบไหว้ทั้งหมด อิกลาศจึงกลายเป็นกฎข้อที่ 5 ของกลุ่มคณะดับลิฆ และเมื่อการรำลึกถึงอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮะฮะตะอะลา) คือตัวทำความสะอาดใจอันเป็นความรับผิดชอบสำหรับความอิกลาศ กลุ่มคณะดับลิฆจึงเน้นในเรื่องการชกิรินอกจากนี้ท่านเมลานา อาซิก อิลลาฮียู (1981 : 47) ได้กล่าวว่า “ชกิริคือป้อมปราการที่แข็งแกร่งในการป้องกันตัวจากการรุกรานของซาตาน” ส่วนท่านเมลาละวี ชัยยิด อุบัยดูลลอฮ์ อัลบุดอรี (ม.ป.ป. : 61) ได้กล่าวว่า “ความรู้คืออริสมีและการรำลึกถึงอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮะฮะตะอะลา) นั้นคือป้อมปราการ”

การรำลึกถึง (ชกิริ) อัลลอฮ์ ถือเป็นหลักขั้นพื้นฐานของตะเศวูฟและตะเศวูฟทุกสาขาที่ปฏิบัติชกิริ ในเมื่อกลุ่มคณะดับลิฆได้เน้นหนักในหลักการดังกล่าวผู้วิจัยจึงเชื่อว่ากลุ่มคณะดับลิฆเป็นสาขาหนึ่งของซุฟี

5.2 ความหมาย

ชกิริ แปลว่า ระลึกอัลลอฮ์ (โมฮัมมัด อับดุลการเคร์, ม.ป.ป. : 16) อันหมายถึงการกล่าวคำหนึ่งๆที่มุ่งตรงสู่พระองค์อัลลอฮ์ซ้ำแล้วซ้ำเล่ากลับไปกลับมาหลายๆครั้งการทำเช่นนี้ย่อมเป็นการนำเรามุ่งสู่ผู้ตรอกะฮ์ (คือมีพลังหนุนในการที่จะเข้าใจถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อพระเจ้าที่เป็นเจ้าที่

เป็นที่พึงซึ่งเรากำลังกล่าวถึง) การกล่าวเช่นนี้ทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดคล้ายกับว่าผู้ที่เรากำลังกล่าวถึงกำลังอยู่ต่อหน้าเรา การอยู่แบบนี้โดยตลอดนั้นคือการเข้าสู่ “มะอียะฮฺ” (Ma'iyah) คือพระองค์พร้อมกับบ่าวของพระองค์เสมอ (เชกกุลชะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา, ม.ป.ป. : 170)

จากความหมายของคำว่าซิกิริผู้วิจัยมีความเห็นว่า กลุ่มอะวะฮฺดับลิฆได้กล่าวถึงสภาพผู้มะอียะฮฺหรือที่บรรดานักซูฟีเรียกว่า “อิตติฮาด” อันหมายถึงการเข้าไปรวมเป็นหนึ่งเดียวในระหว่างผู้ปฏิบัติซิกิริกับพระองค์อัลลอฮฺ

หลังจากท่านเชกกุลชะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียาได้กล่าวถึงหลักการอิตติฮาดแล้ว ท่าน (ม.ป.ป. : 197) ก็ได้กล่าวถึงหลักเวียะฮฺอะตุลวุญุดของซูฟีว่า “ทุกสิ่งที่มีในคัมภีร์ก่อนหน้านั้นจะมีอยู่ในอัลกุรอาน และอัลกุรอานทั้งหมดนั้นก็มิอยู่ในซูเราะฮฺ (บท) อัลฟาติฮะฮฺ และทุกสิ่งที่มีอยู่ในอัลฟาติฮะฮฺนั้นย่อมมิอยู่ในบิสมิลลาฮฺและสิ่งที่มีอยู่ในบิสมิลลาฮฺทั้งหมดนั้นก็มิอยู่ในจุดของอักษรตัวแรกคือบา และมันเป็นจุดรวมของแก่นสารและความลึกซึ้งทั้งหมด” นอกจากนั้นท่าน (ม.ป.ป. : 586) ก็ได้กล่าวถึงหลักกัซฟว่า “ปราศจากข้อสงสัยใดๆอีกแล้วว่าบรรดาผู้ได้รับกัซฟสามารถมองเห็นสิ่งลึกลับได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับอัตราของขั้นที่เขาได้รับ”

แนวคิดดังกล่าวล้วนเป็นแนวคิดที่สำคัญๆของนักซูฟีดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

5.3 เป้าหมายของซิกิริ

กลุ่มอะวะฮฺดับลิฆได้กล่าวถึงเป้าหมายของซิกิริว่า :

1. วิธีการทำความสะอาดชีวิตคือซิกิริ (Ilahi, 1981 : 48)
2. เป้าหมายของการระลึกถึงอัลลอฮฺคือ การชำระจิตของเราให้สะอาดจากสิ่งโสโครกแห่งโลกนี้และลบล้างมลทินแห่งความผิดพลาดทั้งหลาย (เมาละวี ซัยยิด อุบัยดุลลอฮฺ อัลบุกอรี, ม.ป.ป. : 61)
3. จุดประสงค์ของซิกิริ เราต้องการเชื่อมโยงตัวของเรากับอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) (มรัคัส, ม.ป.ป. : 3)
4. จุดประสงค์ของซิกิริเพื่อเป็นการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) (al-Da'wah, 2536 : 5)
5. ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของซิกิริเพื่อปลูกฝังความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) ในหัวใจของเรา (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 16)

จากคำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มอะฮ์ลุดดีนได้ดำเนินการซิกิริเพื่อเป็นเยี่ยงอย่าง ทำความสะอาดหัวใจจากความวิตกกังวลและความโศกเศร้าของผู้ป่วยไข้ ที่เกิดขึ้นจากสภาพ วิกฤตการณ์ทางศาสนาในโลกมุสลิมทุกวันนี้ และเพื่อนำมวลมนุษย์สู่คุณธรรม ด้วยการสร้างความ ใกล้ชิดกับพระองค์อัลลอฮ์ อันเป็นหลักประกันถึงความปลอดภัยทั้งโลกนี้และโลกหน้า ดังคำกล่าว ของ เชคกุลชะดีช เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา (ม.ป.ป. : 410) ว่า “การอยู่ร่วมกับวงซิกิริด้วยความ บริสุทธิ์ใจ จึงจะนำไปสู่การเปลี่ยนจากบาปไปสู่คุณธรรม” (1992 : 65) “การรำลึกถึงอัลลอฮ์ (ซิกิริ) จะเป็นหลักประกันถึงความปลอดภัยจากการถูกรบกวนในหลุมฝังศพ” ด้วยเหตุนี้เองซิกิริจึงกลายเป็น กฎและหลักสำคัญของกลุ่มอะฮ์ลุดดีนดังที่ปรากฏในหนังสืออัลอะฮ์ลุดดีน หลัก 6 ประการ และ มาอะฮ์ลุดดีนเกิด ที่กล่าวว่า “กฎข้อปฏิบัติข้อที่ 1.3 ของกลุ่มอะฮ์ลุดดีนกล่าวว่า ควรทำซิกิริและ อีบาดะฮ์ให้มาก” (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 20) การทำซิกิริเป็นหลักสำคัญสู่ความมีชัยที่ ถาวรข้อที่ 3 ของกลุ่มอะฮ์ลุดดีน (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 12 al-Da'wah, 2536 : 2 และ มัรกีต, ม.ป.ป. : 3)

การซิกิริเพื่อขัดเกลาคใจให้สะอาดและแสวงหาความใกล้ชิดกับพระองค์อัลลอฮ์ดังกล่าวเป็นแนวคิดที่แพร่หลายในหมู่ซุนนี

5.4 วิธีการดำเนินการซิกิริ

ท่านมาละวี ซัยยิด อุบัยดูลลอฮ์ อัลบุคอรี (ม.ป.ป. : 62) ได้กล่าวถึงวิธีการซิกิริของกลุ่ม อะฮ์ลุดดีนว่า “เราจะต้องให้ความสำคัญต่อตัสเบียฮ์ (การกล่าวคำสวดต่ออัลลอฮ์) ทั้งสามทั้ง ยามเช้าและยามเย็น” ซึ่งพระองค์ทรงตรัสไว้ในบทอาลิอิหมรอน อายะฮ์ที่ 41 ว่า

وَأذْكُرْ رَبَّكَ كَثِيرًا وَسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَرِ ﴿٤١﴾

ความว่า และเจ้าจงรำลึกถึงพระผู้อภิบาลของเจ้าให้มาก และจงสวดสวดดีพระบพิตรคุณทั้งในยาม เย็นและเช้า และในบทอัลอะรอฟ อายะฮ์ที่ 205 ว่า

وَأذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ

وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾

ความว่า **เจ้าจงรำลึกถึงพระผู้อภิบาลของเจ้าเป็นส่วนตัวโดยนอบน้อมและโดยความเกรงกลัว และโดยไม่ต้องส่งเสียงดังนัก ทั้งในยามเช้าและยามเย็น และเจ้าจงอย่าเป็นผู้หนึ่งจากพวกที่ลืมเลือนเลย** ท่านได้กล่าวอีกว่า “กล่าวคือคำสัจดี ‘ซุบฮานัลลอฮฺ’ 100 ครั้ง กล่าวคำอวยพรแด่ท่านศาสนทูตของอัลลอฮฺ 100 ครั้ง กล่าวคำอิศติหมฟาร (ขออภัยโทษ) อีกหนึ่งร้อยครั้ง (เช้า 300 เย็น 300 ครั้ง)” วิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับวิธีการของกลุ่มคณะสุตบลิฆในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าวของมรภัต (ม.ป.ป. : 4) อัลควะวะสุ (2536 : 5-6) และ โมฮัมมัด อับดุลการเคร์ (ม.ป.ป. : 16) ที่กล่าวว่า “ให้ทำชิกรฺต่ออัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) มากๆ ในเวลาเช้าและเย็นด้วยชิกรฺปรกดี

سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله أكبر ولا حول ولا قوة الا بالله (1)
100¹ ครั้ง **العلى العظيم**

อ่านว่า ซุบฮานัลลอฮฺอีวัลฮัมดุลิลลาฮฺอีลาฮฺอีลาฮฺอีลลาลลอฮฺอีวัลลอฮฺอีกบร์ วาเลฮาเลวาเลกัววาเลอีลาบิลลาฮฺอีลาฮฺอีลาฮฺอีลาฮฺ

ความว่า มหาบริสุทธิ์แห่งอัลลอฮฺ ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺ และพระองค์ทรงยิ่งใหญ่ และไม่มีความสามารถและพลังอำนาจใด ๆ นอกจากอัลลอฮฺ ข้าแต่อัลลอฮฺโปรดประทานอภัยให้ข้า พระองค์ด้วยเถิด

(2) **اللهم صل على محمد وعلى آل محمد** 100 ครั้ง

อ่านว่า อัลลอฮฺซุมมาซอลลี อาลามุฮัมมาเต็น วาอาลาอาลาตีมุฮัมมัด

ความว่า ข้าแต่อัลลอฮฺ ขอพระองค์ทรงเมตตาต่อมุฮัมมัด และต่อวงศ์วานของมุฮัมมัด

(3) **أستغفر الله ان الله غفور رحيم**

100 ครั้ง

อ่านว่า อาซัดฆฟีรุลลอฮฺ อินนัลลอฮา ฆอฟูร รุรอฮีม

รุรอฮีม

ความว่า ข้าพระองค์ขออภัยโทษต่ออัลลอฮฺ แท้จริงอัลลอฮฺผู้ทรงให้อภัยผู้ทรงปรานี”

เวลาหลังละหมาดพะญ์รและอซร์เป็นเวลาที่ยาวนานไว้เป็นพิเศษสำหรับการชิกรฺซึ่งถือเป็นภารกิจประจำวันของพวกเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาหลังละหมาดพะญ์รได้ถูกสงวนไว้เช่นกัน สำหรับการรำลึกถึงอัลลอฮฺ (เชคกุลสะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา, ม.ป.ป. : 434)

ท่านเชคกุลสะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา (ม.ป.ป. : 396) ให้รำลึกถึงอัลลอฮฺด้วยลิ้นและหัวใจ ดังคำกล่าวของท่านที่ว่า “มีนักซูฟีหลายท่านได้กล่าวไว้ว่า ‘การรำลึกถึงอัลลอฮฺ (ชิกรฺ)

¹ ท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (คือลลิลลอฮฺอะลัยฮิอะซัลลิม) กล่าวความว่า “จำเป็นแก่ท่านที่จะต้องกล่าวคำว่า ‘ซุบฮานัลลอฮฺอีวัลฮัมดุลิลลาฮฺอีลาฮฺอีลาฮฺอีลลาลลอฮฺอีวัลลอฮฺอีกบร์ วาเลฮาเลวาเลกัววาเลอีลาบิลลาฮฺอีลาฮฺอีลาฮฺอีลาฮฺ’ แท้จริงมันเป็นส่วนที่เลือที่ดี มันทำให้บาร่วงเสมือนใบไม้ร่วงจากต้นไม้ และมันเป็นส่วนหนึ่งของคลังแห่งสวรรค์” (รายงาน โดยอิบน์มูจาฮะฮฺ กิตาบ 33 บาบ 56 หะดีษหมายเลข 3813 เป็นหะดีษฎออีฟ)

หมายถึงการรำลึกถึงด้วยลิ้นและการรำลึกถึงด้วยหัวใจ ย่อมไม่มีข้อสงสัยใดๆว่าสภาพเช่นนี้เป็นที่
ชอบมากที่สุด”

จากคำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคณะระดับลิ้น เห็นด้วยกับการชกิริที่ดำเนินการ
โดยท่านซาฮุ วะลียุลลอฮุ อัลละฮะวะวีย และชะฮีดายอล อารีฟีน อันเป็นชกิริที่ท่านศาสนทูต
มุฮัมมัด (คืออัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ทรงรักหรือที่เรียกว่า ชกิริซุรฮิ ตามรูปแบบเกาลียะและ
กอลบียแต่ในเมื่อตัวยะรี¹ได้กล่าวว่า กลุ่มคณะระดับลิ้นได้ดำเนินการชกิริด้วยการกล่าวว่า ฮุ ฮุ ฮุ
ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจเป็นไปได้ที่ชกิริดังกล่าวจะมีเฉพาะบุคคลชั้นสูงภายในกลุ่มคณะระดับ
ลิ้น จะอย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังไม่พบในกลุ่มคณะระดับลิ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากนั้นท่านได้อ้าง อัลกุรอาน หะดีษ และคำกล่าวของนักซูฟีอันมากมาย เช่น

1. อัลกุรอาน

1.1 พระองค์อัลลลอฮุทรงตรัสไว้ในบทอัซซุครุฟ อายุษุที่ 36 ว่า

وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِيضْ لَهُ شَيطَانًا فَهُوَ
لَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾

ความว่า *และบุคคลใดละเลยต่อการรำลึกถึงองค์ผู้ทรงเมตตา แน่نونเราก็จะส่งเสริมมารร้ายให้แก่
เขา ดังนั้นจะเป็นคู่คิดของเขา*

1.2 พระองค์อัลลลอฮุทรงตรัสไว้ในบทอัลญุมอะฮุ อายุษุที่ 10 ว่า

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾

ความว่า *ครั้นเมื่อการละหมาดเสร็จแล้ว พวกเจ้าก็จงแยกย้ายกันไปในพื้นที่ดินเถิด และพวกเจ้าจง
แสวงหาความโปรดปรานของอัลลลอฮุและพวกเจ้าจงรำลึกถึงอัลลลอฮุให้มากเถิด เพื่อพวกเจ้าจัก
ประสบชัยชนะ*

2. อัลหะดีษ

¹ เป็นเจ้าของหนังสือ Kaulu al- Baligh fi Tahzir ‘an Jama ‘at al- Tabligh เป็นนักเขียนร่วมสมัย

ท่านเชกกุลสะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา (ม.ป.ป. : 389- 435) ได้อ้างบทอัลหะดิษ เป็นจำนวนทั้งหมด 20 หะดิษแต่ผู้วิจัยขอนำเสนอเพียง 5 หะดิษดังนี้

2.1 อปีมุซา (รอดิยัลลอฮูอันฮู) รายงานว่า ท่านศาสดา (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) กล่าวว่า

«مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ»

ความว่า“บุคคลที่รำลึกถึงอัลลอฮ์ และบุคคลที่ไม่ได้รำลึกถึงอัลลอฮ์นั้น ประดุจดั่งบุคคลที่มีชีวิตกับบุคคลที่ตายแล้ว” (รายงาน โดย บุคอรีย์ กิตาบที่ 80 บาบที่ 66 หะดิษหมายเลข 6407)

พวกนักซูฟี กล่าวว่า หะดิษนี้หมายถึงความเป็นอมตะของชีวิต ซึ่งหมายความว่าผู้ที่รำลึกถึงอัลลอฮ์อย่างมากมายและด้วยความจริงใจจะไม่ตายพวกเขาจะถูกย้ายจากโลกนี้ไปยังอีกโลกหนึ่ง

2.2 ท่านอบูรอรอยเราะฮฺ (รอดิยัลลอฮูอันฮู) ได้รายงานว่าท่านศาสดา (ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) กล่าวว่า

«سبعة يظلهم الله في ظله يوم لا ظل الاظله : الامام العادل وشاب نشأ في عبادة الله ورجل قلبه معلق في المساجد ورجلان تحابا في الله اجتماعا عليه وتفرقا عليه ورجل طلبته امرأة ذات منصب وجمال فقال : اني أخاف الله ورجل تصدق أخفى حتى لا تعلم شماله ما تنفق يمينه ورجل ذكر الله خاليا ففاضت عيناه»

ความว่ามีผู้คนอยู่เจ็ดคน (จำพวก) ที่อัลลอฮ์จะให้พวกเขาเข้าไปพำนักอยู่ใต้ร่มเงาของความเมตตาของพระองค์ในวันที่ซึ่งไม่มีร่มเงาใดๆนอกจากของพระองค์อัลลอฮ์ นั่นคือ (1) ผู้ปกครองที่ทรงคุณธรรม (2) ชายหนุ่มที่ทำการสักการะอัลลอฮ์ในวัยหนุ่มของเขา (3) บุคคลหนึ่งที่หัวใจของเขา มุ่งมั่นต่อมัสยิด (4) บุคคลสองคนที่เขารักกันเพื่ออัลลอฮ์ พบกัน และจากกันเพื่อเห็นแก่ความโปรดปรานของอัลลอฮ์ (5) ชายคนหนึ่งผู้ถูกช่วยโดยหญิงมีฐานะและสวयคนหนึ่งแต่เขาปฏิเสธที่จะสนองตอบพร้อมได้กล่าวว่า แท้จริงฉันเกรงกลัวในอัลลอฮ์ (6) บุคคลผู้หนึ่งที่บริจาคอย่างลับๆจนกระทั่งว่ามือซ้ายของเขามีได้รับรู้ว่ามือขวาของเขาได้บริจาคอะไรไป (นั่นคือเป็นความลับสุดยอดแสดงถึงการบริจาคที่อิกลาศ) และ (7) บุคคลผู้ซึ่งรำลึกถึงอัลลอฮ์ในขณะที่อยู่ตามลำพัง (อย่างลับๆ) ในลักษณะที่ว่ามีน้ำตาได้ไหลรินออกจากดวงตาของเขา (รายงานโดย บุคอรีย์ กิตาบที่ 10 บาบที่ 36 หะดิษหมายเลข 660)

คำว่า “อยู่ตามลำพัง” นี้พวกซูฟีกล่าวว่า มันอาจหมายถึงบุคคลผู้นั้นอยู่โดยปราศจากบุคคลผู้อื่นนั่นคือ เขาอยู่อย่างเดียวดาย ซึ่งเป็นความหมายทั่วไปหรือมันอาจหมายถึงว่า หัวใจของบุคคลผู้นั้นปราศจากสิ่งอื่นใดทั้งสิ้นนอกจากอัลลอฮ์

3. คำกล่าวของนักซูฟี

3.1 ท่านฟูเฏลบินอะญาฎ กล่าวว่า “บ้านซึ่งมีการรำลึกถึงอัลลอฮ์ (ซิกิริ) จะส่องแสงให้กับชาวสวรรค์เสมือนตะเกียง”

3.2 ท่านซิริ อัลซุกติยกกล่าวว่า เขาได้ยื่นท่านญูฎานี (นักซูฟีที่มีชื่อเสียง) กล่าวว่า “เมื่อฉันนับดูเวลาที่แตกต่างกันระหว่างการกินขนมปังกับการกินแป้งบาเลย์ทอดแล้ว ฉันจึงได้รู้ว่าฉันสามารถกล่าวคำว่า ‘ซุบฮันอัลลอฮ์’ (อัลลอฮ์ทรงบริสุทธิ์ยิ่ง) ได้มากกว่าถึงเจ็ดสิบครั้ง เมื่อฉันกินแป้งบาเลย์ทอดเพราะฉะนั้นฉันจึงเลิกกินขนมปัง และมากินแป้งบาเลย์ทอดเป็นเวลาสี่สิบปีแล้ว” และท่านยังกล่าวถึงท่านมันซูร์ บินมุฮัมมาร (อุลามาอะฮ์ซูฟี) ว่า “เรามีได้พูดจากับใครเลยหลังจากเสร็จละหมาดอิซา มาเป็นเวลาสี่สิบปีแล้ว”

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่ารูปแบบซิกิริกลุ่มอะฮ์ลุลอะฮ์ลุลโดยนักซูฟีดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

6. ชุฮุดและตะวัคُّล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคำกล่าวที่เกี่ยวข้องกับหลักการชุฮุดของกลุ่มอะฮ์ลุลอะฮ์ลุลพบว่าท่านเมอลานาอิลยาสเขียนไว้ในจดหมายฉบับหนึ่ง (อ้างในเมอลานา อิบดุล หะซัน อัน-นัควี, 2542 : 53) ว่า “ความคิดของมนุษย์ผิดพลาดอย่างมาก มนุษย์มิได้ถูกบังเกิดมาเพื่อแสวงหาเครื่องยังชีพ มีคำสาปแช่งของพระเจ้าอยู่บนโลก”

เชกกุลสะดิษ เมอลานา มุฮัมมัด ซะกะรียา (ม.ป.ป. : 165) ได้กล่าวว่า “ผู้ที่มีสติปัญญาควรสังวรตัวเองให้หมกมุ่นอยู่ในสามสิ่งคือ เตรียมเสบียงเพื่อกลับไปโลกหน้า ทำงานเพื่อการมีชีวิตในโลกนี้ และหาความสุขไม่เป็นสิ่งต้องห้าม (ฮารอม)”

เชกกุลสะดิษ เมอลานา มุฮัมมัด ซะกะรียา (ม.ป.ป. : 168) กล่าวว่า “สิ่งแบบนี้ (เห็นสวนสวรรค์ตั้งแต่โลกนี้) จะเกิดขึ้นเมื่อความสมบูรณ์ในการตัดสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮ์ออกจากความนึกคิดของเขาเสียแล้ว”

เชกกุลสะดิษ เมอลานา มุฮัมมัด ซะกะรียา (ม.ป.ป. : 346) ยังกล่าวอีกว่า “พี่น้องที่รักทั้งหลายถ้ามาแต่เราทั้งหลายไม่สามารถให้ความเท่าเทียมกันระหว่างโลกนี้กับโลกหน้า ก็จงเลิกเอาความสุขในโลกหน้าเถิด”

เมอลานา อาซิก อิลฮียู (1981 :19) กล่าวว่า “ในทางที่ดีที่สุดเขาจะต้องละทิ้งกิจการแห่งโลกนี้”

เมลานา อาซิก อิลฮีย (1981 :19) กล่าวว่า “ในฐานะมนุษย์ที่อ่อนแอ เราไม่มีความสามารถพอที่จะเอาใจใส่ในเรื่องศาสนา 100 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีเรื่องแห่งโลกนี้ปะปนกับเรื่องของ อัลลอฮ์โดยมิได้ตั้งใจดังนั้นเราจะต้องขอภัยโทษจากพระองค์”

เมลละวี ซัยยิด อุบัยดูลลอฮ์ อัลนุคอรีย (ม.ป.ป. : 90) กล่าวว่า “เราใช้เวลาส่วนตัวให้น้อยที่สุด อาทิ การกิน การดื่ม การนอน การออกจากมัสยิด”

อัลดะวะฮ์ (2536 : 25) และ โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์ (ม.ป.ป. : 20) กล่าวว่า “ควรทำการลดอัตราความต้องการของชีวิตดังกฎข้อปฏิบัติในกลุ่มคณะระดับลิฆะฮ์ข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า ‘4 ประการที่ควรลด 3.1 เวลาสำหรับรับประทานและดื่ม 3.2 เวลานอน 3.3 การพูดจาในเรื่องของโลก 3.4 การออกจากมัสยิด’”

โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์ (ม.ป.ป. : 7) จึงมีความเห็นว่า การทำ “คณะ” มิได้หมายความว่าให้ทุกคนทำงาน ทั้งอาชีพ มาทำคณะแต่อย่างเดียว

คำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคณะระดับลิฆะฮ์มิได้ประสงค์ให้ทุกคนทอดทิ้งชีวิตทางโลกอย่างสิ้นเชิง ทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหารายได้หรือผลประโยชน์ทางโลกและ โศกผลตามวิถีทางที่ถูกต้องอย่างเต็มสติกำลัง แต่ที่ตรงการก็คือให้ทุกคนเสียสละกำลังสติของตนเองแก่ศาสนาของอัลลอฮ์ อย่าได้ลดหย่อนไปกว่าที่ท่านต้องสละให้แก่ชีวิตในโลกนี้เลย

จะอย่างไรก็ตามกลุ่มคณะระดับลิฆะฮ์ก็ได้พยายามชี้แนะแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุดอันเป็นการชักนำสมาชิกกลุ่มสู่การละทิ้งโลกนี้ การชักนำสู่การละทิ้งดังกล่าวเป็นแนวคิดของท่านชาฮ์ วะลียุลลอฮ์ อัลดะฮ์ลาวิ

ด้วยแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ชุซุด ในความหมายของกลุ่มคณะระดับลิฆะฮ์ หมายถึงการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย

การใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายดังกล่าวทำให้กลุ่มคณะระดับลิฆะฮ์มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการบริการ ซึ่งประกอบด้วย 4 ประเภทดังนี้

1. บริการให้กับตนเอง
2. การให้กับผู้นำ
3. บริการให้กับคณะ
4. บริการให้กับสิ่งแวดล้อมทั้งมวล (al-Da'wah, 2536 : 25)

นอกจากนั้นกลุ่มคณะระดับลิฆะฮ์ได้แบ่งกิจกรรมให้การบริการออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. บริการเป็นรายบุคคล หรือให้เกียรติแก่คนมุสลิมอื่น หมายถึง การให้สิทธิแก่มุสลิมอื่น โดยมิได้เรียกร้องให้ผู้อื่นรักษาสีตริของเรา (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 13 และ al-Da'wah, 2536 : 6) ซึ่งบุคคลใดช่วยเหลือเพื่อนมุสลิมให้พ้นทุกข์ของเขาในวันนี้ อัลลอฮ์ (ชุบฮานะฮ์วะอะอะลา) จะช่วยเหลือความทุกข์ยากของเขาทุกประการในขณะที่เหตุการณ์อลเวงในวันมะฮัซซาร (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 17)

2. บริการเป็นกิจกรรมส่วนรวม ซึ่งกฎข้อปฏิบัติในกลุ่มอะฮ์ลุลบัยต์ที่ 2.2 ว่า มุ่งกิจกรรมส่วนรวมมากกว่าส่วนตน (โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์, ม.ป.ป. : 20 และ al-Da'wah, 2536 : 25)

การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการทรมานกายเพื่อได้รับความโปรดปรานจากพระองค์อัลลอฮ์ดังคำกล่าวของเชกกุลชะคิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกะรียา (ม.ป.ป. : 348) ที่ว่า “เมื่อเราได้ผินหลังของเราให้กับเรื่องในทางโลก สละในเรื่องการกินและการดื่มทุกชนิดแล้ว เพื่อที่ว่าเราจะได้รับความโปรดปรานของอัลลอฮ์”

การทรมานกายเพื่อได้รับความโปรดปรานจากพระองค์อัลลอฮ์ดังกล่าวเป็นแนวคิดที่ได้รับการสรรเสริญจากนักซูฟีเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

ในเมื่อพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) คือศูนย์แห่งพลังอำนาจอันสูงส่งที่ปราศจากขอบเขต ทำให้สิ่งถูกสร้างทั้งหลายไม่มีกรรมสิทธิ์ครอบครองแม้แต่ปรมาณูเดียว ด้วยความเชื่อดังกล่าวทำให้เมาลานา อาซิก อิลาฮีย (1981 : 4) มีความเห็นว่า : จะต้องมอบกายถวายตนต่อพระองค์โดยสิ้นเชิงและในเมื่อพระองค์อัลลอฮ์ ทรงตรัสไว้ในบทอันฟาลาฮะฮ์ที่ 19 ว่า

ความว่า : “และแท้จริงอัลลอฮ์ทรงอยู่กับผู้ศรัทธาทั้งหลาย” และในบทอันนัฮ์ลียะฮ์ที่ 128 ว่า

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

ความว่า : “และแท้จริงอัลลอฮ์ทรงอยู่กับบรรดาผู้สำรวมตนและบรรดาผู้ที่พวกเขากระทำการดี” ทำให้เมาละวี อุบัยดูลลอฮ์ (ม.ป.ป. : 52-53) มีความเห็นว่า : การช่วยเหลือของอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) และการดูแลเอาใจใส่ของพระองค์มิได้ขึ้นอยู่กับความไพบุลย์ มิได้ขึ้นอยู่กับวัตถุปัจจัย และมีได้ขึ้นอยู่กับการครองเครื่องมือนั่น สัมัยจำนวนมากๆ แต่การช่วยเหลือและการดูแลเอาใจใส่ของพระองค์ขึ้นอยู่กับผู้ศรัทธาและผู้สำรวมตน

ความคิดเห็นดังกล่าวผู้วิจัยมีความเห็นว่า ตะวัคกุล์ลในความหมายของกลุ่มอะฮ์ลุลบัยต์เป็นการมอบกายถวายตน โดยสิ้นเชิงต่อพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอะลา) ด้วยความศรัทธาและสำรวมตนในพระองค์ โดยปราศจากความพยายามแห่งโลกนี้ เนื่องจากระดับความสำเร็จนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับอัตราของเหตุและผลแห่งสติปัญญา

จะอย่างไรก็ตามกลุ่มอะฮ์ลุลบัยต์ยังเตรียมสำภาระที่จำเป็นทุกครั้งที่ออกเดินทาง การมอบตัวอย่างจริงจังของบุคคลหนึ่งที่มีต่อพระองค์อัลลอฮ์นั้นเป็นสาเหตุให้พระองค์อัลลอฮ์ทรงรักและสงสาร แล้วพระองค์อัลลอฮ์จะเป็นผู้คุ้มครองทุกส่วนในร่างกายของเขา ตา หู มือ เท้า ของเขา ทั้งหมดให้สยบอยู่ใต้อำนาจของพระองค์

การละทิ้งและการใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายพร้อมกับมอบกายถวายตนต่อพระองค์อัลลอฮ์ โดยปราศจากความพยายามในเรื่องของเหตุและผลแห่งโลกนี้และการเชื่อว่าอำนาจของทุกสิ่งทุก

อย่างอยู่ภายใต้อำนาจของอัลลอฮ์องค์เดียว โดยมนุษย์ไม่มีสิทธิ์เลือกแม่แต่ชนิดเดียว แนวคิดดังกล่าว
เป็นแนวคิดที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับในหมู่มุสลิมที่ได้กล่าวมาแล้ว